Intre culise

Rând pe rând, teatrele îşi deschid porţile. Pentru marele public, lucrul e foarte simplu: se joacă piesa cutare, e bună sau rea, „face" sau „nu face" să fie văzută, un bilet de intrare sau — dacă se poate — unul de favoare, şi-atât! Puţini sunt cei care ştiu ce înseamnă cu adevărat deschiderea unui teatru... Şi totuşi, o lume întreagă, — autori, actori, regisori, maşinişti... — o lume pestriţă şi agitată, o lume supra-sensibilă şi hiper-nervoasă se frământă, se sfătueşte amical şi „se lucrează" pe furiş mai ales în luna de deschidere a stagiunei.

D-ra Silvia Dumitrescu

Mai întâiu, actorul.

Cu el încep povestea. El este începutul şi sfârşitul lumei teatrale. El este axa vieţii de scenă. Autorul? Nu contează. Poate să-l cheme Molière sau d. Const. Râuleţ, pentru actor — autorul este un accesoriu. E drept: a scris un text. Dar dacă nu-l scria el, l-ar fi scris altul. A scrie nu-i chiar aşa de greu! Dacă nu vor mai fi autori, actorii îşi vor scrie singuri textele. A făcut-o Ciprian, fiindcă „a avut mai mult timp liber". (Orice actor se închipue un Ciprian, gata oricând să scrie o piesă ca „Omul cu mârţoaga", după cum orice învăţător de ţară se închipue un Mihalache, gata oricând să întemeeze un partid politic...)

Actorul vrea, prin urmare, un rol. Un rol „gras". Adică un rol mare. Iar actriţa la fel. N'am auzit niciodată pe un gazetar plângându-se că nu scrie destul şi demisionând dintr'o redacţie fiindcă nu i-se dă de lucru... Actorul însă, chiar dacă ar juca în fiecare zi, de două ori pe zi, — va fi vecinic „nedreptăţit".

D. George Groner

Dupăce îşi cucereşte rolul dorit, prin solicitări mai mult decât stăruitoare, actorul va spune a doua zi, la cafenea: — „N'am putut să scap de ei... M'au rugat, pând când a trebuit să-l accept, deşi sunt prea obosit din stagiunea trecută, când m'au stors ca pe-o lămâie! Dacă n'aş fi eu, s'ar duce toţi de râpă!"

„Toţi" — adică autorul, directorul, regisorul — însfârşit toţi!

O actriţă, care repurtase un frumuşel succes într'un mic rol de dramă, îmi spunea — dupăce o lăudasem: — „Dragă domnule, nici n'aş fi primit să joc, dacă n'ar fi stat pe capul meu, de dimineaţa până seara, autorul". Autorul care o plictisise cu stăruinţele lui pe tânăra actriţă, era... Ibsen!

Dar actorul şi — în special — actriţa nu sunt preocupaţi numai de rolul lor, ci şi de rolul celuilalt. *Celalt* este rivalul. Şi ades, pentru un actor este mai mare izbânda, când reuşeşte — nu să joace el, ci să *nu* joace celalt.

In această aprigă ciocnire de ambiţii, de vanităţi, de sensibilităţi exagerate, de duşmănii aprige, — bietul director trebue să ţină, dacă are o mână forte, un echilibru pe cât cu putinţă just.

După actor, autorul.

Intre aceşti doi „colaboratori" există cea mai cordială detestare. Se consideră reciproc, „nulităţi patente" şi — ciudat! — câteodată nu dreptate! După cum fiecare actor crede că şi-ar putea scrie singur rolul, fiecare autor crede că şi-ar putea juca singur piesa.

Autorul original este duşmanul cel mai înfocat al autorului străin. Am auzit, odată, pe unul din ei — ale cărui piese cad cu o regularitate matematică, spunând sincer indignat: „Ia să ne mai slăbească domnii directori cu domnu' Bernard Shaw, că au plictisit publicul..." In momentul acela, două teatre jucau două piese de Shaw şi fiecare din ele ajunsese la a 50-a reprezentaţie, cu săli arhipline...

Autorul are totdeauna „o piesă bună" care va fi „o lovitură". Păcat că directorii nu-şi înţeleg interesul! Fiindcă e în interesul lor s'o joace... El? El nu e grăbit. Aşteaptă. O să i-se facă odată, dreptate! E drept că piesa de-acum doi ani a căzut. Dar dece? Nu din vina lui. Era o piesă excelentă... A fost însă „dată peste cap" de director, de regisor, de actori, de maşinişti, de sufleur şi de mizerabilii cronicari teatrali, cari — toţi — într'un vast şi odios complot, au pornit să-l nimicească pe el, — pe autor!

In lumea aceasta de semi-nebuni, de vanitoşi şi de pasionaţi, — două fiinţe calme, plictisite de atâta zarvă inutilă: sufleurul şi cronicarul teatral.

Sufleurul şi-a luat textul, a stins ţigara la jumătate (sunase pentru intrarea în scenă), a intrat în cuşcă şi-a început să sufle... El ştie că „efectul" din actul III, care emoţionează publicul până la lacrimi, se repetă automat în fiecare seară şi că, la repetiţii, regisorul a luptat trei săptămâni cu „marea tragediană" până a învăţat-o cum „să lanseze" replica patetică...

D. Const. Toneanu

Iar cronicarul teatral îşi scoate cu melancolie, din fundul dulapului, hainele de seară pe care — în Iunie, la închiderea stagiunii, — le pusese la naftalină cu bucuria entusiastă cu care copilul îşi svârle cărţile, în ultima zi de şcoală.

Cronicarul teatral ştie ce-l aşteaptă: de câteva ori pe săptămână, va pleca de-acasă, cu bietele lui haine negre, prin noroaiele Capitalei. Nu va avea timp să mănânce înainte de spectacol. Flămând, „va înghiţi" o piesă — cele mai adesea anostă. Apoi, va scrie o cronică, depe urma căreia se va alege cu duşmănia actorului, autorului şi regisorului... Iar între timp, — proprietăreasa, chelnerul dela restaurant şi manicureaza îi vor cere stăruitor bilete de favoare!

TUDOR TEODORESCU-BRANIŞTE

TEATRUL „REGINA MARIA"

Dificultăţile materiale, aproape de neînvins, au creiat în ultima stagiune, una din situaţiile cele mai precare unui teatru menţinut cu imense sacrifiii din partea directorilor săi. E vorba de teatrul Regina Maria, sub direcţiunea: D-nei Lucia Sturza-Bulandra şi a D-lor Bulandra, Maximilian şi Storin, cari în urma retragerei subvenţiei de către stat, redus la propriile-i mijloace, risca să-şi închidă porţile, după o activitate neîntreruptă de 30 ani.

D. Ionel Ţăranu

Teatrul „Regina Maria" a contribuit într'o largă măsură la educaţia teatrală a publicului nostru, străduindu-se din răsputeri să dea spectacolelor maximum de perfecţiune tehnică, îndemnat numai de preocuparea unei impecabile interpretări şi punere în scenă independent de sacrificiile materiale, pe care li incumbă o astfel de realizare.

Creaţiunile, exponenţilor acestui teatru, ne sunt cunoscute tuturor.

Satisfacţia intimă pe care ne-au procurat-o reprezentaţiile acestui teatru de envergura pur occidentală, am simţit-o deasemeni, oridecâteori am asistat la adevăratele „regaluri" artistice pe care ni le-a oferit. Suntem dar îndreptăţiţi să facem un călduros apel către toţi acei cari au urmărit activitatea acestui teatru în decursul desvoltării sale, cerându-le să le acorde tot sprijinul, pentru stagiunea care se va deschide la 30 August, cu piesa: „Salto Mortale".

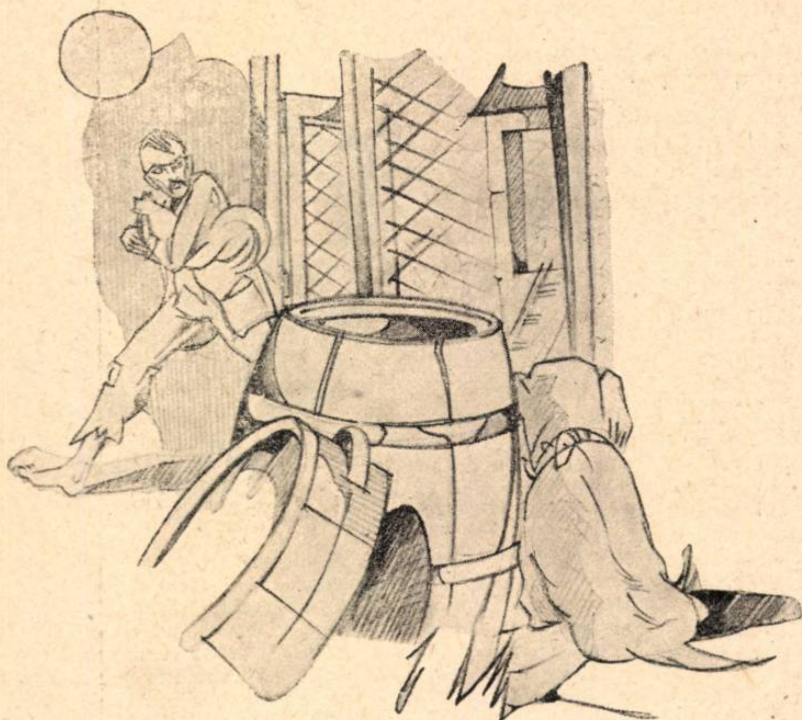
Titlul, semnificativ pentru întreaga companie teatrală, reprezintă în acelaş timp chintesenţa unui spectacol de senzaţie, de o emoţie abil întreţinută, care a reuşit să captiveze publicul tuturor metropolelor.

D. Tony Bulandra, codirectorul teatrului Regina Maria, care-şi începe reprezentaţiile cu „Salto Mortale". In dreapta d-na Sturza Bulandra.

PIK ŞI PUFF

M'am ascuns tiptil în ladă,
Ruşinat, să nu mă vadă.

Dragă Puff,
O grea povară
Port în suflet de aseară;
Nu ştiu singur de e bine,
Sau de-i rău ce am făcut,
Dar păţit-am o ruşine,
Cum de mult nu s'a văzut ;
Lasă-mă să mă explic,
Altfel nu'nţelegi nimic :

Ştii pe Prichilici, ţiganul,
Care şade prin vecini,
Al de are bani puţini,
Dar vreo cinci dănciuci, sărmanul;
Cel mai mititel, Petrică,
I-a zăcut vreo săptămână,
Şi-a tânjit pierdut pe-o rână,
Fără de-a mânca nimică.

Boala lui — precât se pare —
Nu a fost molipsitoare,
Dar un doctor comunal
A venit, şi-a dibuit,
Dacă s'a însdrăvenit,
Sau de-i cazul de spital....
L-a găsit scăpat de boală,
Însă slab şi prăpădit,
Şi-a dat ordin, când se scoală,
Ca puterea să-i revină,
Să-i gătească negreşit :
Supă grasă de găină.

Auzii chiar eu aceste,
Cum treceam pe sub ferestre :
Un subsol cu igrasie,
Unde stă fără chirie,
(Din pomana nu ştiu cui)
Iar în casă, niciun cui...

Trist m'am reîntors acasă,
Niciun os n'am ros la masă,
Tot gândind la Prichilici,
Care n'avea, bietul, nici
De o pâine.
Cum să vină,
El, la supă de găină ?

Seara m'am retras de pază;
Era noapte fără lună....
Atmosfera de furtună
Îmi ţinea făptura trează....
Hăt târziu, cam pe la patru,
Văd că sare-un hoţ pârleazu...
Mă şi pregătiam să latru,
Şi să-i incolţesc grumazu;
Dar am înlemnit de-odată :
„Prichilici !"
Pe dibuite,
În coteţ degrabă-ca'ă
Păsările adormite,
...Şi înşfacă o găină :
...Cea mai mare, cea mai plină !...

M'am ascuns tiptil în ladă,
Ruşinat ,să nu mă vadă ;
Caşicând n'aş şti ce face,
L-am lăsat să plece'n pace...

. . . .

S'a aflat azi dimineaţă,
Că lipseşte o găină;
Mă ştiau pândar de-o viaţă,
De aceea toţi se 'nchină,
Nu 'nţeleg ce s'a 'ntâmplat,
Că azi noapte n'am lătrat ?...

Pe stăpân când l-au vestit,
M'a privit cu înciudare,
Mi-a trântit vreo trei picioare,
Şi chiar eu l-am auzit,
Când spunea c'o să m'alunge ;
Că sunt bun doar la mâncare,
Şi-i fac pagubă mai mare,
Decât folosesc... i-ajunge !

. . . .

De acum, scumpă copilă,
Iată-mă deci scos din pâine,
Şi ajuns în sărăcie,
Pentrucă — învins de milă —
Am uitat că sunt „un câine"
Şi m'am dat... la omenie !

PIK

p. conf. DON FILIPPO

Concursul de perspicacitate No. 6

Domnul Vasilescu a sosit astăzi în vizită la avocatul Theodosiu, cu care are de discutat chestiuni importante.

Desenatorul nostru, care era de faţă, a prins scena discuţiei.

Innebunind însă subit, el a introdus în desenul său o serie de zece absurdităţi şi rugăm pe cititori să le găsească.

Concursul nostru de perspicacitate Nr. 6, constă deci în găsirea celor 10 aberaţiuni, imposibilităţi de situaţii şi desen.

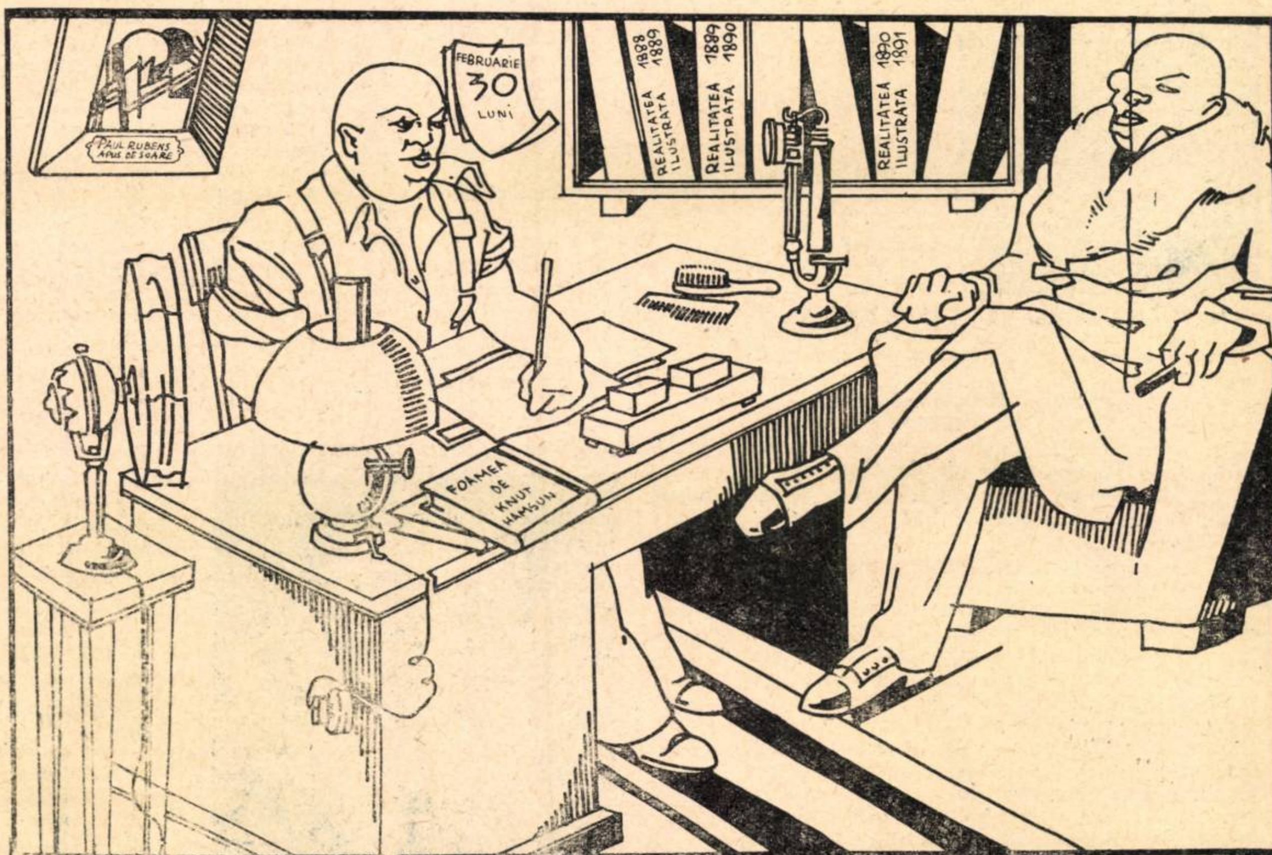
Cititorii sunt rugaţi să trimiată răspunsurile cel mai târziu în ziua de 5 Septembrie însoţite de cuponul pe care-l publicăm în josul acestei pagini, pe adresa redacţiei noastre, strada C. Mille No. 7, specificând : „pentru concursul de perspicacitate".

Răspunsurile bune vor fi premiate.

Premiul I 2000 lei.
Premiul II 1.000 lei.
Premiul III 500 lei.
Premiul IV—X câte o carte din editura „Adevărul" S .A.

Intre soluţiuni egale, hotărăsc sorţii.

Rezultatul concursului se va publica în „Realitatea Ilustrată" care va apărea în ziua de 10 Septembrie 1931.

Premiaţii concursului de perspicatitate No. 3

Concursul de perspicacitate No. 3 s'a bucurat de acelaş succes ca şi cele precedente. Din numărul mare de soluţii juste, am acordat premii următorilor, cari au fost desemnaţi de sorţi:

2000 lei Vasile Albeanu, Bucureşti.
1000 lei Gh. Săndulescu, Buc.
500 lei Grigore Budeanu, Cluj.

Au câştigat câteun volum din editura „Adevărul", următorii:

Ştefan T. Albu Brăila.
A. H. Oltiokaian Ploeşti.
Renée Blanck, Bucureşti.
Ion Atanasiu Bolgrad.
Dora dr. Held Iaşi
Drimba Ovidiu, Lugoşul de jos, (Bihor).
Costică Ionescu, Bucureşti.

Premiaţii jocurilor din No. 233-234

Premiul I-iu: Lei 1000 în numerar, *d-l Ovidiu Mărculescu,* student (Bucureşti).

Premiul II-lea: câte un aparat de radio cu galenă: *d-lui Ing. Emilian Iliescu* (Loco; *d-rei Nicolina Popescu* (Caracal).

Premiul III-lea: Câte un volum din Ed. „Adevĕrul": *d-lui Mircea Popovici* (Brezoiu-Vâlcea); *d-lui Spiru Theodoreanu* (Strihareţ-Olt); *d-ra Oanea Petrescu* (Gura-Motrului, Mehedinţi); *d-lui Ion Ionescu* (Băicoi-Prahova).

REALITATEA ILUSTRATĂ
27 August 1931
CUPON
pentru participarea la concursul de perspicacitate.

Unde e avionul românesc care să treacă Atlanticul?

Ancheta deschisă de revista noastră, printre cititori, pentru executarea unui raid transatlantic, de către un echipaj național, a avut darul de a oficializa o idee, care zăcea în stare latentă în mintea tuturor acelora, cari simt regretul faptului, că România n'a participat încă la nici una din marile performanțe, atât de viu întreținute de așii aviației străine.

Răspunsurile primite, ne dau mulțumirea morală, că ideia noastră e viu comentată în cercurile competinte, ceeace formează o chezășie, pentru o eventuală realizare practică a problemei, care comportă o sumă de chestiuni tehnice și financiare legate de greutăți destul de apreciabile.

In ceeace privește chestiunea financiară, în unanimitate, răspunsurile preconizează adunarea fondurilor necesare raidului, prin colectă publică, în monedă lichidă.

In privința executării raidului, părerile sunt însă împărțite. Una din păreri, este aceea formulată de căp. aviator Romeo Popescu, în interviewul acordat reporterului nostru și care a fost publicată în Nr. trecut al revistei noastre. O opinie contrarie o formulează un vechi pilot al aviației noastre, care-și iscălește scrisoarea prin pseudonimul „Brevetul de pilot No. 13".

Redăm cititorilor noștri, părțile esențiale ale acestei scrisori. După părerea d-sale, traversarea Atlanticului trebuie să îndeplinească patru condițiuni, pentru a fi trecută într'adevăr printre marile performanțe, capabile să decearnă titlul de glorie cuvenit aviației noastre, și anume:

1) avion național
2) traversarea fără escală
3) dela Est la West
4) cu cel mai bun ech'paj.

AVION NAȚIONAL

Marea performanță care e traversarea Atlanticului, are de scop să învedereze existența unui material național, susceptibil de a suporta o astfel de încercare și totodată capacitatea tehnică a personalului nostru.

Inginerul Grigore Zamfirescu creatorul avionului de școală S. E. T. și Ing. Carafoli, creatorul avionului de vânătoare I. N. R., la care s'ar adăuga colaborarea inginerilor noștri militari.

Maiorul Mincu, căpitanul Marcu, Ing. Feodorof, sunt numele cele mai indicate pentru a construi avionul apt traversărei.

FARĂ ESCALĂ

Traversarea Atlanticului pe etape, Europa-Insulele Azore-Terra Nova-Statele Unite, ar consemna inferioritatea posibilităților noastre aviatice, față de celelalte națiuni.

Pentru acest motiv, saltul București-New-York, ar fi o completă reabilitare, și totodată o reală performanță.

DELA EST LA WEST

Dat fiind că traversarea Atlanticului dela Est la West a fost făcută numai de câteva echipaje: Costes și Bellonte, „Bremen" și „Crucia Sudului" deoarece condițiunile atmosferice sunt mai puțin prielnice acestei traversări decât invers, el ar constitui o performanță mondială și eforturile noastre trebuesc îndreptate în acest sens.

CEL MAI BUN ECHIPAJ

In privința celui mai bun echipaj, necunoscutul nostru corespondent, ne indică o listă pe care o redăm mai jos, urmând fidel recomandația și încrederea pe care ne-o inspiră rândurile d-sale, în care ne confesează a fi „un umil sburător de aproape două decenii", ceeace-i îndreptățește competința.

Iată lista întocmită de d-sa:

Maior George Jienescu, Căp. Tase Rotaru, Căp. Traian Pâclea, Căp. Nic. Opriș, Căp. Titi Tănăsescu, Căp. Sen Romanescu, Locot. Gogu Ștefănescu, Locot. Puiu Pârvulescu, Locot. Octav Pârvulescu, Locot. Octav Ocoleanu, Locot. M. Iliescu, Plut. Maxim Manolescu, Plut. Petre Ivanovici.

Iar ca navigatori Căp. Gigă Iacobescu, Căp. Cantemir.

Revista noastră care a lansat această inițiativă, nu poate decât să supuie cercurilor competinte aceste păreri făcând totodată un călduros apel către toți cititorii ei, pentru a sprjini înfăptuirea acestui raid, menit să aducă o strălucită lumină asupra aviației noastre naționale.

UNA din cele mai interesante apariţii pe firmamentul cinematografului este desigur aceea a lui Carmen Barnes.

Revelarea ei a avut loc în condiţiuni cât se poate de originale: La 15 ani, publică o nuvelă intitulată „Şcolăriţa" care stârneşte un scandal imens şi determină eliminarea ei din şcoală.

„D-zeule!" Exclamă Carmen uimită de aceste furtunoase consecinţe, „dar n'am intenţionat să fac vreun rău! Ce poate fi rău în a descrie întâmplări trăite, în a spune adevărul?"

Cartea relevând fapte nu tocmai corecte ale doamnelor şi domnişoarelor din corpul didactic, — atrăsese atenţia şi protestele părinţilor... Lucruri pe care le cunoşteau în mod neprecis, ba chiar de loc, erau expuse în această scriere cu calmul unor simple comentarii meteorologice.

Carmen se află astăzi la Hollywood unde a fost angajată pentru a scrie scenarii. Actualmente lucrează la o piesă în care tratează problema debutanţilor.

Jesse Lasky a descoperit însă că, pe lângă puternicul său talent literar mica Barnes mai posedă şi un fizic de o frumuseţe impresionantă atât pentru ochiul omenesc cât şi pentru cel al aparatului. Unul din critici a găsit că ar semăna cu Marlene dacă aceasta ar avea numai 18 ani şi ar fi mult mai slabă.

E extrem de sveltă: talia-i subţire, îţi dă impresia că stă să se frângă. Are părul blond, ochii mari şi expresivi, fruntea netedă şi tânără, mersul sprinten şi sigur.

Se bucură de simpatiile întregului personal al studioului, dela regisor până la operator, căci tânăra artistă cu inteligenţa-i vie, pătrunde repede situaţiile, n'are nevoie de multe explicaţii şi turnează foarte uşor. Işi va scrie singură scenariile filmelor în care urmează să joace. Primul va fi „A Debutante Confess". (Confesiunea unei debutante) titlu susceptibil de modificare). A semnat un contract pe cinci ani şi are un birou propriu pe uşa căruia figurează numele ei. Lucrează dela ora 10 dimineaţa până târziu după amiază.

Pare să aibă multă încredere în ea şi spune că intenţionează să devie o „mare scriitoare".

Ii place dansul, sculptează puţin şi citeşte imens de mult. Bertrand Russel, Somerset Maugham şi Hutchinson sunt autorii ei favoriţi...

* * *

Capricioasa Joan Bennett a cărei logodnă cu John Considine era oproape oficială apare de vre-o câtva timp regulat în compania lui Jon Gilbert.

* * *

Două din cele mai frumoase actriţe ale ecranului, Carole Lombard şi Kay Francis, una de un blond angelic, cealaltă cu părul ca pana corbului, apar în „Ladies' Man", încântând ochiul printr'unul din cele mai graţioase contraste

* * *

Luigi Pirandello lucrează acum în colaborare cu Irma Bruce la scenariile câtorva filme sonore. Actualmente au terminat tocmai *„Just like that" (Iacă aşa).*

Turnarea filmului se va face vara aceasta când Pirandello va veni în America.

* * *

Gurile rele spun că Lilyan Tashman ar fi păruit pe Alona Marlowe pentrucă ar fi găsit-o în cabina soţului său.

* * *

In curând va avea loc căsătoria lui Mack Sennett cu Marjorie Beebe, artistă de cinema.

* * *

Tânăra stea Marian Marsh în vârstă de 17 ani, care a apărut în câteva filme alături de John Barrymore e originară din Insula Trinidad şi se trage dintr'o familie de piraţi. Romantic! Nu-i aşa?

* * *

Marion Davies, dobândise o remarcabilă reputaţie ca manechin al unei case de mode anume Harrison Fisher, cu mult înainte de a se gândi la cinematograf.

* * *

Ethel Kent soţia lui Robert Armstrong, s'a dus la Reno unde se poate obţine un divorţ în şase săptămâni. Unii susţin că gelozia ei asupra Carolei Lombard e neîntemeiată, întrucât aceasta pare să întreţină pasionate legături de dragoste cu William Powell. Oricum trebue să recunoaşteţi că la Hollywood nu te poţi plictisi.

* * *

S'a isprăvit, secretul nu mai e secret! Domnul şi d-na Ben Lyon (Bebe Daniels) sunt în aşteptarea unui fericit eveniment. In curând pasărea cu picioare lungi va poposi pe hornul casei lor.

CE-A INSEMNAT CASATORIA LUI CHARLES FARRELL CU JANET GAYNOR ?

Inima drăgălaşei artiste e poate cel mai discutat şi mai disecat obiect din Hollywood.

Inimile au fost un subiect favorit oriunde şi 'n orice timp, mai cu seamă în colonia filmului, unde joacă un rol principal la încheerea contractelor şi la stabilirea salariilor, etc.

Janet a fost întotdeauna o enigmă pentru colegii şi admiratorii săi. Nu mică a fost surpriza în Hollywood când s'a aflat de căsătoria ei cu Lydell Peck, tânărul şi bogatul avocat din San Francisco. Toţi o credeau logodită cu veselul său partener din „Seventh Heaven", pentru care reziliase chiar un contract în ajunul unei premiere.

Svonurile despre căsătoria Virginiei Valli cu Charles Farrell au fost luate la început drept mincinoase căci Hollywoodul fusese martor la durerea acestuia din urmă, în zilele când Janet se lupta cu boala, la un pas de moarte. Impresia generală a mai fost că minunatele scene de dragoste ale celor doi protagonişti nu se mărgineau la un simplu simulacru.

* * *

Lupe Velez crede că lumea e surdă şi oarbă când afirmă: „Intre Gary Cooper şi mine n'a existat decât prietenie", uimind astfel pe toţi cei cari au văzut afişându-se peste tot cu Gary, mână în mână ba chiar sărutându-se. Iată probabil care e adevărul: In momentul când a făcut această declaraţie, avusese o ceartă cu bietul băiat. Mâine îşi vor anunţa poate logodna. Partea proastă e că Lupe Veles are prietene care o sfătuiesc rău.

* * *

Tot astfel, Betty Compson, după ce-a declarat solemn că a încheiat-o definitiv cu Hugh Trevor, reînnoadă acum firul prieteniei, ceeace va fi o lovitură pentru Grant Withers, care i-a purtat întotdeauna o vie simpatie. A fost de altfel văzută des cu acesta, în timpul din urmă, fapt pe care Betty îl explică prin aceia că Grant iubeşte pe Loreta Young, buna ei prietenă. Adevărul e că Betty exercită un farmec foarte puternic şi n'ar fi drept să blamăm pe cei cari nu pot rezista atracţiei sale.

JAMES GRAY

Câteva aspecte dela Strandul Oswald Racovitza Iaşi

1) Preşedintele Senatului d. Mihail Sadoveanu, d-nul consilier de Curte Mihai Catzichi, d. advocat Ionescu Râmniceanu, fost sub-secretar la Comunicaţii şi d. Guttmann, în repaus după o partidă de Wolley-ball. 4) Aceiaş ca sub (1) jucând o partidă de Wolley-ball.

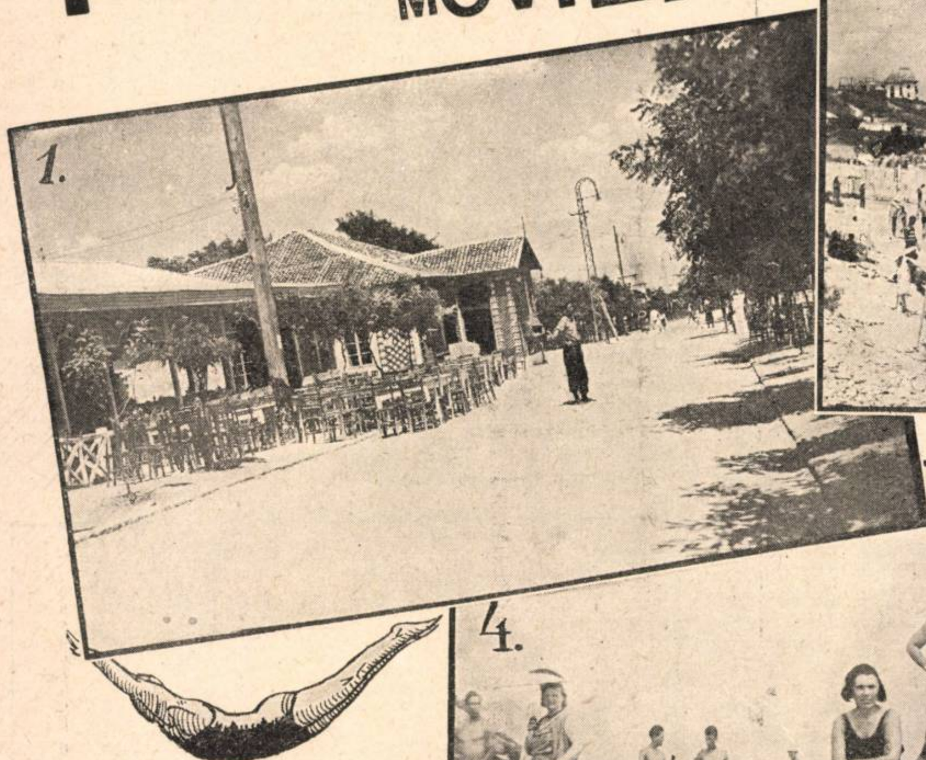
3) D-l Mihail Codreanu, cunoscutul poet, în tovărăşia d-lor Ramadan şi Meicu, răsfăţaţii comici ai Teatrului Naţional din Iaşi. 2) Bazinul de înot. 5) Aspectele plăjei şi al lacului de canotaj.

Foto F. Gusty-Iaşi

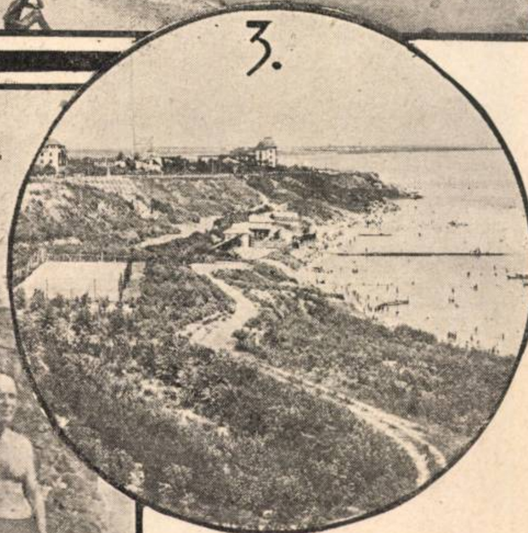

PLAJA MOVILĂ

1) Casinoul de acum 35 ani. 2) Plaja Movila, într'o după amiază, când ploaia ameninţă. 3) O vedere panoramică a plăjei, văzută depe faleză. 4) O stâncă izolată, în mijlocul plajei.

NU CITIŢI ACEST ARTICOL S'AR PUTEA SĂ NU-L INŢELEGEŢI

LA INCEPUT, DUMNEZEU A CREEAT CERUL ŞI PĂMANTUL. GENEZA 1:1

BIBLIA ridică astfel, în primul paragraf al vechiului testament, o chestiune care a frământat întotdeauna mintea omenească : când a început timpul ?

Dar dacă, creaţia a fost începutul timpului pentru univers, creatorul a precedat desigur creaţia — să fi fost oare vreun „început" pentru creator ?

Spiritul omenesc nu poate concepe începutul timpului. Incercaţi să pătrundeţi înapoi, cât mai departe cu putinţă, închipuiţi-vă începutul universului; mergeţi mai departe şi închipuiţi-vă începutul timpului — şi inevitabil vă va apare, în minte următoarea întrebare: care era situaţia pe pământ, cu aproximativ o jumătate de oră înaintea clipei în care a luat naştere timpul? Faceţi tot astfel cu sfârşitul timpului. Incercaţi să vă închipuiţi dispariţia creaţiei, moartea timpului — şi iarăş se ridică întrebarea : care va fi starea lucrurilor pe pământ a doua zi, după dispariţia timpului?

Marea majoritate a oamenilor, se uită la ceas, ştiu că 24 de ore fac o zi, 365 de zile un an, că răstignirea a avut loc acum vreo 2000 de ani, că civilizaţia a luat naştere în Egipt, acum vreo 6000 de ani, că vârsta pământului e poate de vreo mie de milioane de ani şi că ora fixată cu dentistul este a doua zi, de dimineaţă, la 9. Astea sunt în genere concepţiile oamenilor despre timp — mai rămân însă de tratat asupra acestei noţiuni, o mulţime de probleme pe cât de ciudate, pe atât de interesante.

Iată: profitând de una din particularităţile timpului, ne-ar fi cu putinţă să păşim înapoi, într'o zi precedentă — „în ieri"?

Dacă un om care se află astăzi la amiazi la două mile de Polul Nord, se decide să facă o excursie de patru mile, traversând în linie dreaptă această regiune şi dacă excursia nu i-ar lua mai mult de o oră ar ajunge într'un punct situat la două mile de cealaltă parte a polului, la ora unu de dimineaţă a *„zilei precedente"*.

Timpul poate fi curbat.

„Dar cui îi pasă de cursul timpului la Polul Nord ? Viaţa e aci extrem de redusă" veţi argumenta dvs. Totuş, nu sunt decât câţiva ani decând insulele oceanului de sud erau locuite numai de canibali, iar astăzi, raidurile în jurul pământului se opresc tocmai aici.

Cine ne spune, că expediţiile în jurul lumii, care vor avea loc pe viitor, nu vor face escale tocmai la Polul Nord ?

Să ne punem în ipoteza unei persoane care ar avea un birou de agentură în acest ţinut: Comandăm un stoc de mărfuri şi mai târziu, în cursul aceleaş zile, constatăm că preţurile au scăzut în mod simţitor, că deci transacţia aceasta ar însemna pentru noi o pierdere. Ne luăm repede skiurile, sburăm pe o distanţă de patru mile, de cealaltă parte a polului, prindem dimineaţa zilei precedente şi stornăm comanda, mai înainte de a se fi executat.

... Şi mai e ceva. Dacă vă urcaţi într'un aeroplan la New-York şi sburaţi spre vest, cu o viteză egală cu viteza de rotaţie a pământului, vă veţi afla tot timpul la amiazi, până a doua zi. Dacă benzina dvs. va fi suficientă spre a vă ţine timp de 24 de ore în aier şi v'aţi întoarce la aerodromul dela New-York, aţi ateriza în ziua următoare, tot la amiazi. Ceasul dvs. va continua să marcheze orele în cursul cărora sburaţi dar în fiecare minut al celor 24 de ore, pe suprafaţa pământului, sub aeroplanul dvs., va fi mereu amiazi.

O stea pe care o vedem dispărând în realitate a dispărut cu mulţi ani înainte.

Acum, nu vă mai bateţi capul să citiţi următoarele câteva aliniate de indigestă ştiinţă. Şi totuş, dacă veţi persista a le străbate, veţi descoperi lucruri cu adevărat amuzante mai la vale.

Ştiţi că timpul stă într'un oarecare raport cu lumina ? Ei bine, Einstein şi alţi câţiva savanţi, au descoperit că, în unele cazuri, timpul depinde de lumină — cu asta, nu facem însă aluzie la lumina zilei.

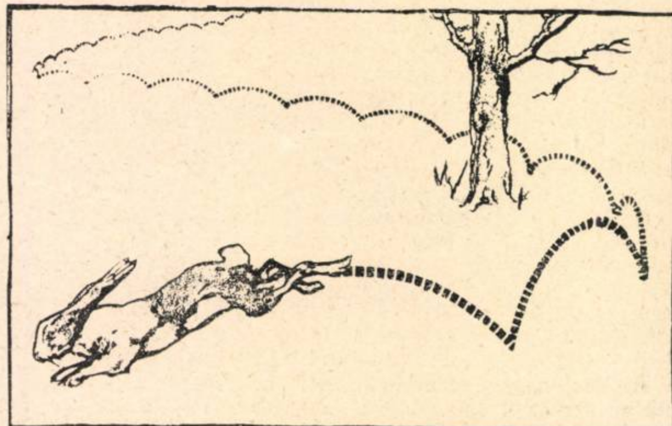
Nu există un mijloc de instantanee înregistrare a unei semnalări emise de pe o planetă îndepărtată. Raza de lumină străbate spaţiul cu o viteză de 300.000 kilometri pe secundă. Dacă o stea, s'ar naşte la trilioane de kilometri depărtare de noi, în timpul când cititorii noştri citesc acest articol, vor trebui să treacă luni ba chiar ani, mai înainte ca razele de lumină să ne aducă această veste pe pământ. Astfel, timpul depinde de lumină.

Şi pe când filosofii şi alţi oameni de gândire au frământat dealungul secolelor problema timpului, a începutului şi sfârşitului său, Prof. Albert Einstein, distinsul matematician, a pus deodată înaintea lumii ştiinţifice o ideie cu totul nouă despre timp. In celebra sa teorie asupra „relativităţii", prof. Einstein arată că timpul nu se prezintă la fel pentru toată lumea, ci că depinde de situaţia „observatorului", spre exemplu, de viteza cu care planeta pe care se află, se mişcă în spaţiu, în raport cu alţi corpi cereşti. In teoriile lui Einstein, timpul devine pur şi simplu o cantitate matematică, cum sunt dimensiunile posibile ale spaţiului. Se presupune că universul nu exista numai în spaţiu, ci într'un fel de combinaţie, care se numeşte „timp-spaţial", pe care mintea noastră n'o poate concepe şi care nu e înţeleasă decât de matematicieni.

Această nouă concepţie asupra timpului a determinat lumea ştiinţifică să studieze chestiunea, dintr'un punct de vedere cu totul nou şi astfel, doi fizicieni americani vin acum cu ideia că timpul constă din mici părticele separate — ca nişte fire de nisip pe plaja unei mări, sau ca micile cristale ce constitue o bucată de fier.

De obiceiu, materia, pare o massă compactă, ca o lamă de oţel, sau ca o bucată de sticlă. Savanţii ştiu însă, că aceste substanţe ca orice alte materii, constă în realitate din molecule separate unele de altele, dar mult prea mici spre a fi percepute de simţurile omeneşti.

Aparenta fluiditate a unui curent electric într'o sârmă, se ştie acum, că e în fond procesiunea unui imens număr de infime părticele electrice, numite electroni. Se bănueşte că

Mersul timpului. O simbolică înfăţişare a modului cum trece timpul în salturi.

razele de lumină, în aparență continue, ce vin dela soare, sau dela un glob electric, sunt în fond un curent, format din părticele de lumină, numite fotoni. Nu e imposibil, — spun cei doi savanți, Wollaston și Miller, — ca ceeace ne pare o scurgere continuă și uniformă a timpului, să fie o altă iluzie, datorită lipsei de rafinament a simțurilor noastre și ca timpul să conste în fond din salturi, instantanee ale universului, dela trecut la viitor, identice cu cele pe care le face un iepure, în fugă.

Avem de-aface cu o concepție a timpului, ce-i drept, cu totul nouă, dar nu mai revoluționară și nici mai surprinzătoare decât faptul, acum cert, că și curentul electric e o procesiune de infime părticele electrice, sau decât faptul foare probabil că o rază de lumină este un râu de părticele luminoase. Nu e mai revoluționară decât fundamentele schimbări aduse de teoriile lui Einstein, în ideile asupra spațiului.

Și acum, bucurați-vă! De aici înainte, lectura începe să devie cu mult mai ușoară.

Ceeace e mai ciudat, imaginația unui scriitor a conceput aceste noui teorii ale timpului, dupăcum Jules Verne a prezis submarinul, racheta interplanetară și alte descoperiri științifice, cu mult înainte de realizarea lor.

Acum 15 ani, un scriitor englez, dintre cei mai cunoscuți. A. E. Mason, a scris o schiță intitulată „Ceasornicul" care se baza pe aceeaș ideie pe care o expune acum știința — anume că timpul nu se scurge, ci că înaintează în sărituri atât de rapide, încât pare neîntrerupt. Eroul lui Mason intră în posesiunea unui ceas care-i da extraordinara posibilitate de-a lucra între salturile timpului. Când și când, ceasul scotea un sunet metalic și puternic, marcând echivalentul a 14 minute între bătaia răsunătoare și următoarea. Mișcându-se cu o neobișnuită iuțeală, posesorul ceasului săvârșia într'o secundă ceeace cere de obiceiu 14 minute.

Și astfel, eroul lui Mason, profită de avantajul pe care i-l oferia magicul său ceas, spre a se strecura în odaia învecinată și a ucide un om, întorcându-se apoi între invitații săi. Toate astea se întâmplară în decurs de o secundă. Avu, natural, un alibi perfect, pentrucă lucrurile se petrecuseră cu atâta iuțială încât mișcările sale fuseseră invizibile.

H. G. Welles a avut și el o viziune similară asupra timpului. Concepția sa era că activitatea ar putea fi accelerată depășind cu mult împărțirea în curs a timpului: spre ex., digestia s'ar face cu o iuțială de necrezut iar oamenii s'ar mișca cu mult mai repede decât minutele înregistrate de ceasornice. Indivizii aceștia, se loviră curând de un mare inconvenient: mișcările lor prea repezi, făcură ca în frecarea cu aierul, vestmintele lor să ia foc.

Wells mai are o altă scriere, tratând timpul și dimensiunile, pe care a intitulat-o „The time machine" (mașina timpului). Acest aparat, aproximativ de forma unei biciclete, putea rula în viitor așa cum un automobil rulează în distanță. Eroul făcu astfel o călătorie și se întoarse spre a istorisi ce văzuse....

Și acum, iată ce a imaginat un al treilea scriitor tot pe tema timpului. Studiând efectul massei asupra gravitației diverselor plante, autorul a conceput ideia că timpul era în legătură cu dimensiunile și spațiul — cu cât persoana sau lumea era mai mare, cu atât cursul timpului era mai lent, și cu cât creatura era mai mică, cu atât cursul timpului era mai rapid. Arăta că elefanții trăiesc uneori 150 de ani, pe când, multe din micile insecte, se nasc dimineața, se împerechează, depun ouă și mor, înainte de apusul soarelui, trăind astfel o viață de 6—8 ore.

Construindu-și amuzanta scriere pe aceste observații, autorul ne aduce înainte niște savanți, cari reușiseră să reducă animale mari la dimensiuni tot mai mici, pânăce deveniau aproape de neperceput, chiar cu microscopul. Câteva spirite aventuroase, tineri, bărbați și femei, se învoiră la facerea unei încercări asupra lor, când li se dădu asigurarea că în cele din urmă aveau să fie readuși la dimensiunile lor originale.

Experiența reuși. Subiectele se micșorară tot mai mult până când microscopul le pierdu din vedere. Interveni însă un accident pe care savanții nu-l imaginaseră: întrucât timpul — după teoria scriitorului — se scurgea cu o repeziciune cu atât mai mare cu cât ființa era mai mică, în cele câteva momente în care fuseseră reduse la proporții inferioare microbilor, subiectele experienței trăiseră echivalentul unei jumătăți de secol și când reveniră la starea lor inițială, erau bătrâni, sbârciți și încărunțiți.

Fără îndoială, Prof. Einstein, și alți savanți moderni nu stau să-și piardă vremea cu aceste fantastice dar amuzante concepții ale poeților, dar pentru profan, teoriile serioase și inaccesibile ale savanților, par încă mai fantastice.

Prof. Gilbert N. Lewis, dela universitatea californiană, a ventilat ideia, spre exemplu, că nu există o demarcație științifică sau practică între trecut și viitor. Admite existența timpului, dar nu vede nimic care să sprijine ideea convențională că s'ar „mișca" sau că s'ar „scurge" din trecut, prin prezent, în viitor. Toate ecuațiile științifice asupra timpului pot fi foarte bine interpretate atât în sens progresiv, cât și în sens retrograd.

Inchipuiți-vă un om străbătând un deșert inform: drumul se întinde la infinit în ambele direcții spre a se pierde într'un orizont, pe care nimic nu-l marchează. Dacă rotiți acest om în jurul său de două sau trei ori, și-l puneți apoi să-și reia drumul, nu va mai ști din ce direcție venia și încotro se ducea. Direcția n'are nici un sens: nu va mai ști dacă „se duce sau vine". Asta e aproximativ ideia Prof. Lewis, despre timp.

O altă teorie, enunțată de către Dr. Werner Heisenberg și chiar de către Einstein, e că în ce privește timpul, nimic nu este cert. Dacă două trenuri vin unul spre altul, din direcții opuse, pe aceeaș linie, profanul prezice o ciocnire; dacă se dă drumul unei mingi din vârful unei clădiri înalte, profanul e sigur că aceasta sub acțiunea gravitații, va ajunge în curând la pământ. Un glonte străbătând aierul, cu viteza de un km. pe secundă, va fi de acum într'o secundă la un km. depărtare de locul de unde a pornit, — spune iar profanul.

De obiceiu — o admit și savanții — aceste pronosticuri sunt justificate pe baza de experiențe anterioare. Dar asta nu înseamnă că sunt perfecte, din punct de vedere științific și mare parte din cei cari studiază atomii și moleculele sunt de părerea aceasta. Ei cred că există mici incertitudini, în jurul probabilității de ciocnire a trenurilor, în jurul căderii mingei și în jurul distanței parcurse de glonte, într'o secundă. Aceste incertitudini devin perceptibile în domeniul atomilor și al razelor de lumină, spun ei. Teoria de față elimină altă caracteristică atribuită timpului îndeobște; anume prin faptul că devine incerte, secunda de „acum", poate diferi de o secundă a „trecutului". Un minut în Marte, diferă poate de „minutul de pe pământ, sau de cel din soare.

De aci iau naștere cele mai uluitoare paradoxe matematice: astfel cineva poate porni Miercuri, în universul lui Einstein și să revie în Marțea aceleiaș săptămâni, sau, poate pleca mâine într'o călătorie în jurul lumii și să se întâlnească cu sine însuși — întorcându-se! Natural, teoriile științifice nu conțin în fond astfel de absurdități. Absurditățile apar numai când încercăm să traducem ecuațiile matematice ale teoreticienilor asupra timpului, în limbajul obicinuit, de unde rezultă o interpretare eronată a simbolelor de care se servesc savanții.

Dar timpul mai depinde de spațiu, precum și de lumină. Se afirmă că doua ceasornice identic construite, nu vor înregistra timpul la fel, dacă unul din ceasornice se află într'un tren, sau aeroplan în mișcare.

Povestea celor „Doi Gemeni" ilustrează acest fapt într'un mod cu adevărat uimitor" spune Benjamin Ginsberg, în cartea sa „The Adventure of Science".

„Doi gemeni își construiră două ceasornice absolut identice. Unul din ei, întreprinse o călătorie spre Sirius și înapoi, pe un covor magic, ce străbătea spațiul cu o viteză de patru cincimi din viteza luminii. Astrul Sirius se află la 16 ani-lumină depărtare de pământ, ceeace înseamnă că o rază de lumină necesită 16 ani spre a parcurge această distanță. Călătoria pe covorul magic trebuia să ia 20 de ani pentru dus și 20 de ani pentru întors, adică 40 de ani cu totul. Ceasornicul gemenului rămas acasă, înregistră exact 40 de ani la reîntoarcerea fratelui. Dar acesta din urmă, insistă că voiajul nu-i luase decât 20 de ani și ceasornicul său indica într'adevăr că se scurseseră numai 20 de ani dela plecarea sa. Mai mult încă, se simția numai cu 20 de ani mai bătrân, căci procesul biologic își încetinise cursul odată cu ceasornicul.

Asta nu-i tot încă: „Fiecare crede că raza de lumină străbate spațiul în linie dreaptă. Dar s'a dovedit că razele de lumină se pot curba în drumul lor, și se afirmă că tot astfel se poate „curba" și timpul.

Dacă fizicienii și matematicienii vor scoate timpul din univers, de-l vor divide în mici părticele, sau de vor face însfârșit una din radicalele operațiuni pe care amenință să le facă și care vor fi poate justificate, sau chiar necesare în domeniile lor științifice, psihologii se vor afla atunci înaintea necesității de-a explica „modul în care omul percepe timpul".

S'ar putea ca această percepere să fie o iluzie, după cum iluzie e sentimentul că noi stăm cu picioarele pe pământ și capul în sus, în timp ce australianul, de cealaltă parte a globului ar sta cu capul în jos în raport cu românii. Tot astfel, timpul măsurat de ceasornice și orlogii, oricât de incorect ar fi, în teoriile savanților, va continua probabil să servească destul de bine ocupațiilor obișnuite, ale vieții cotidiane.

Acum se pune întrebarea: ați înțeles ceva din cele de mai sus? Dacă nu, nu-i nevoie să vă mai frământați: mâine dimineață, va veni ceasul când trebuie să vă sculați, apoi cel al dejunului, veți consacra câteva ore ocupației dvs. cotidiane, va urma ora mesei, a cinei, și însfârșit a culcării... și viața își va continua cursul ca de obiceiu, imperturbabilă.

L.

De ziua marinei

1) Regina Marioara a Jugoslaviei, acordând distincţiuni ofiţerilor din regimentul 9 călăraşi.

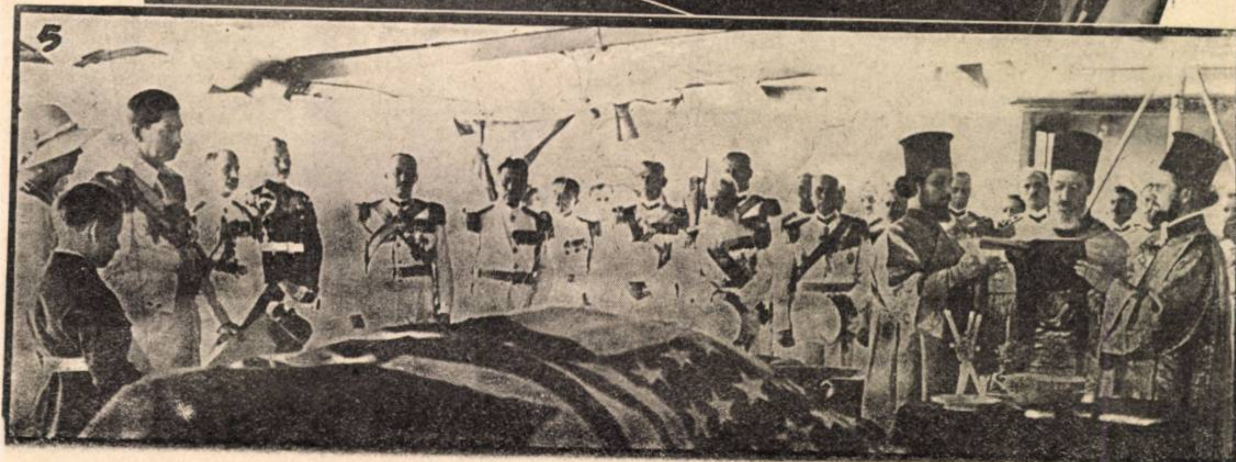
2) Noul vas „Constanţa", care a primit botezul de ziua marinei.

3) M. S. Regele Carol II-lea şi Regina Marioara a Jugoslaviei, primind defilarea regimentului 9 călăraşi,la Constanţa.

4) Marele Voevod Mihai, iscălind actul de botez al vasului „Constanţa".

5) Oficierea serviciului divin, pe bordul vasului „Constanţa", în prezenţa M. S. Regelui, Reginei Marioara a Jugoslaviei şi Marelui Voevod Mihai.

Foto Bermann

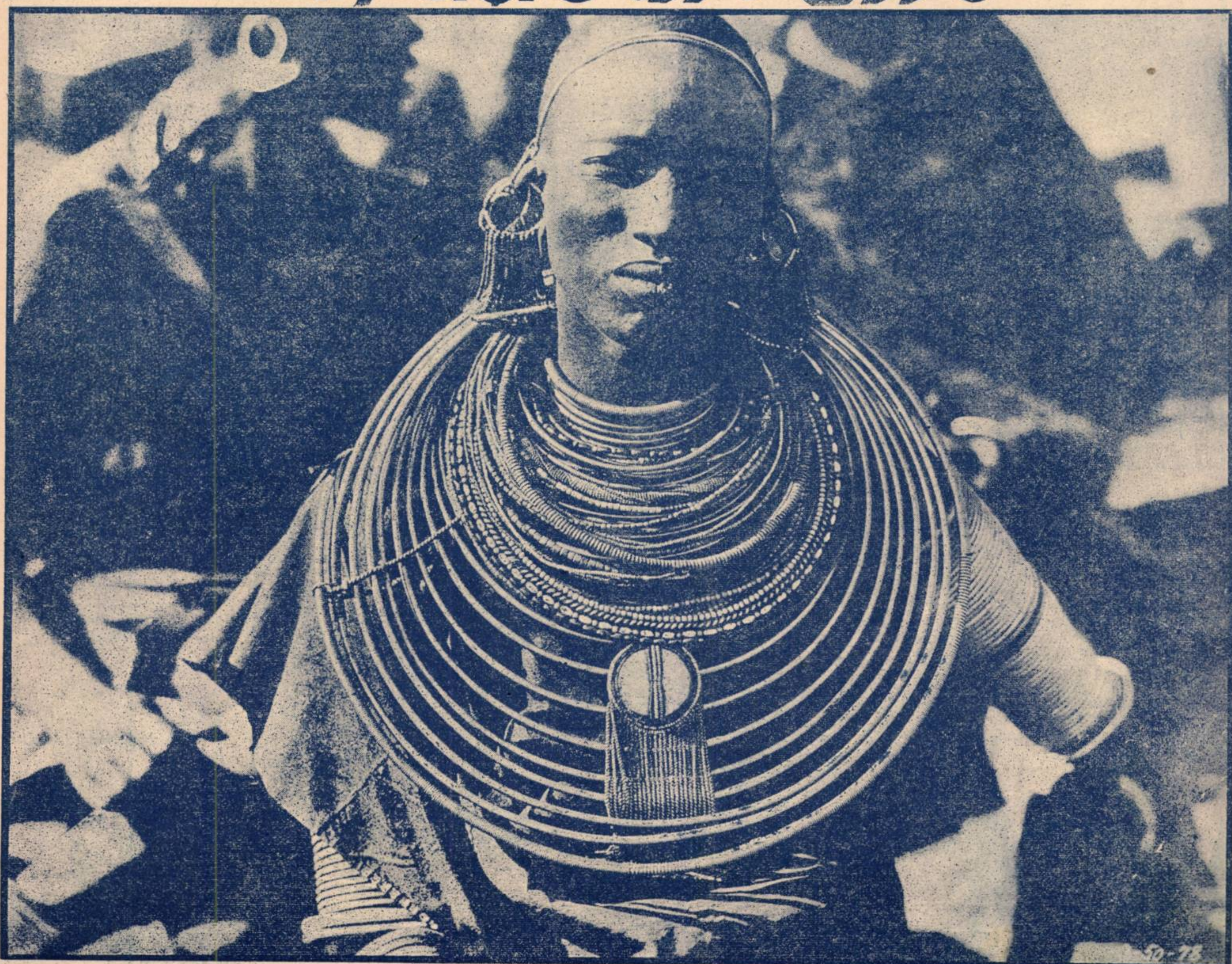
SUPLIMENT GRATUIT REALITATEA ILUSTRATA

„CAPITOL" PREZINTĂ

„AFRICA VORBEȘTE"

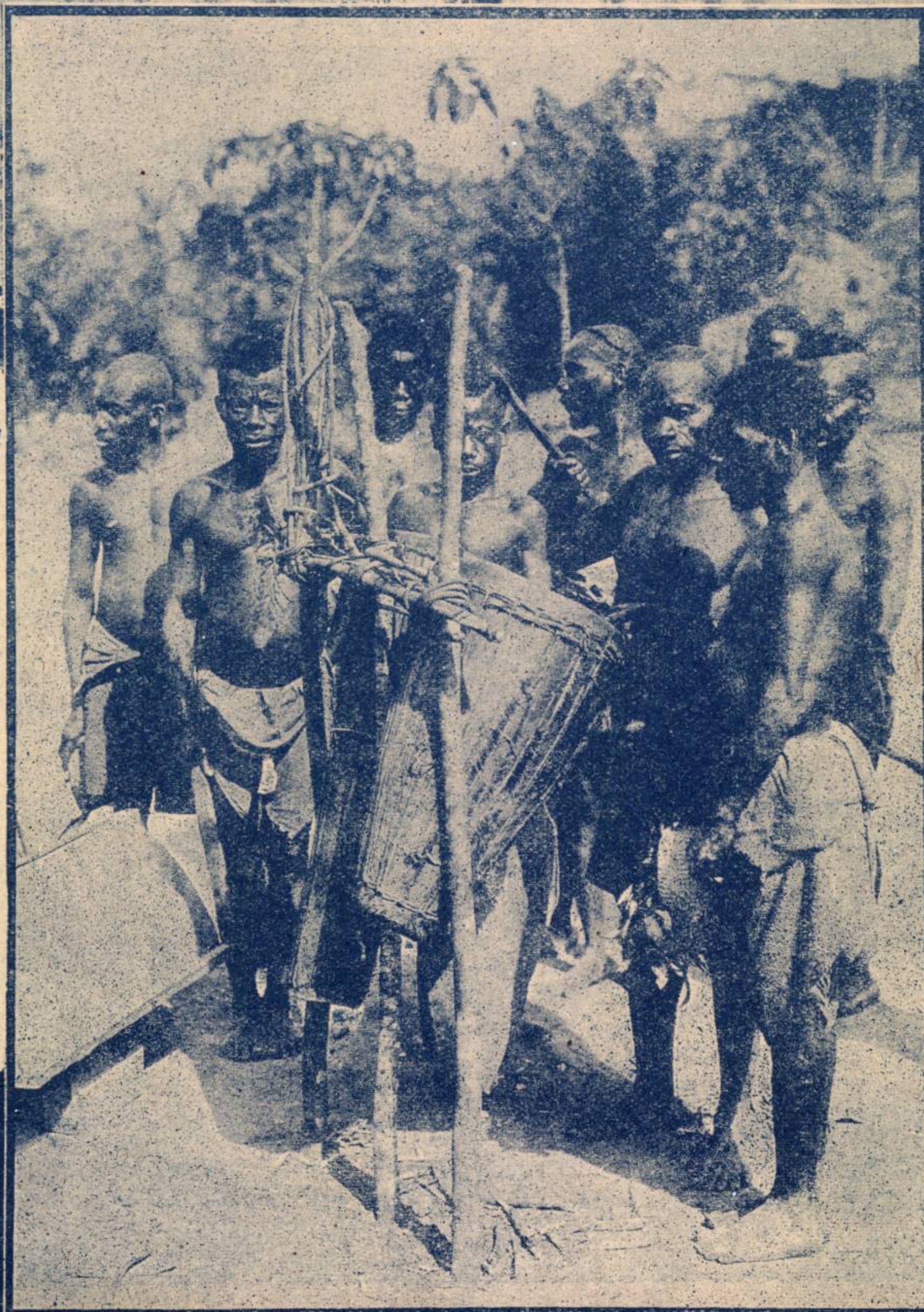
FILMUL CEL MAI FANTASTIC PRODUS PANĂ ACUM

IN ACEST FILM LEUL, REGELE JUNGLEI sfășie un om

VIITORI RASBOINICI. *Adolescenţi ai tribului Masai ce se exercită în mânuirea armelor. Pe feţele lor se zugrăveşte adorabila seriozitate a copiilor. Albul scleroticelor licăreşte sub frunţile de abanos ,trupurile lor încă nedesvoltate se adăpostesc îndărătul scuturilor : par mici fiare la pândă.*

Inainte de a fi proclamaţi răsboinici şi deplini bărbaţi, tinerii africani sunt obligaţi să poarte vestminte ciudate şi incomode de paie şi săptămâni dearândul se tortură în rituri voodooice, al căror spectacol fac să ţi se sbârlească părul în cap...

Dreapta:
BUZE ISPITITOARE : *Incercaţi să imaginaţi o scenă de dragoste cu această buzată mumie...!? Vă va surprinde poate când veţi afla că sunt totuşi bărbaţi care o socotesc printre cele mai reuşite exemplare femenine...*

Stânga:
Grup de bărbaţi ai tribului Masai.

Majestuos şi calm, regele animalelor domină colonia. In filmul „Africa vorbeşte", il vedeţi luptând, vă înfioraţi la auzul răgetelor.

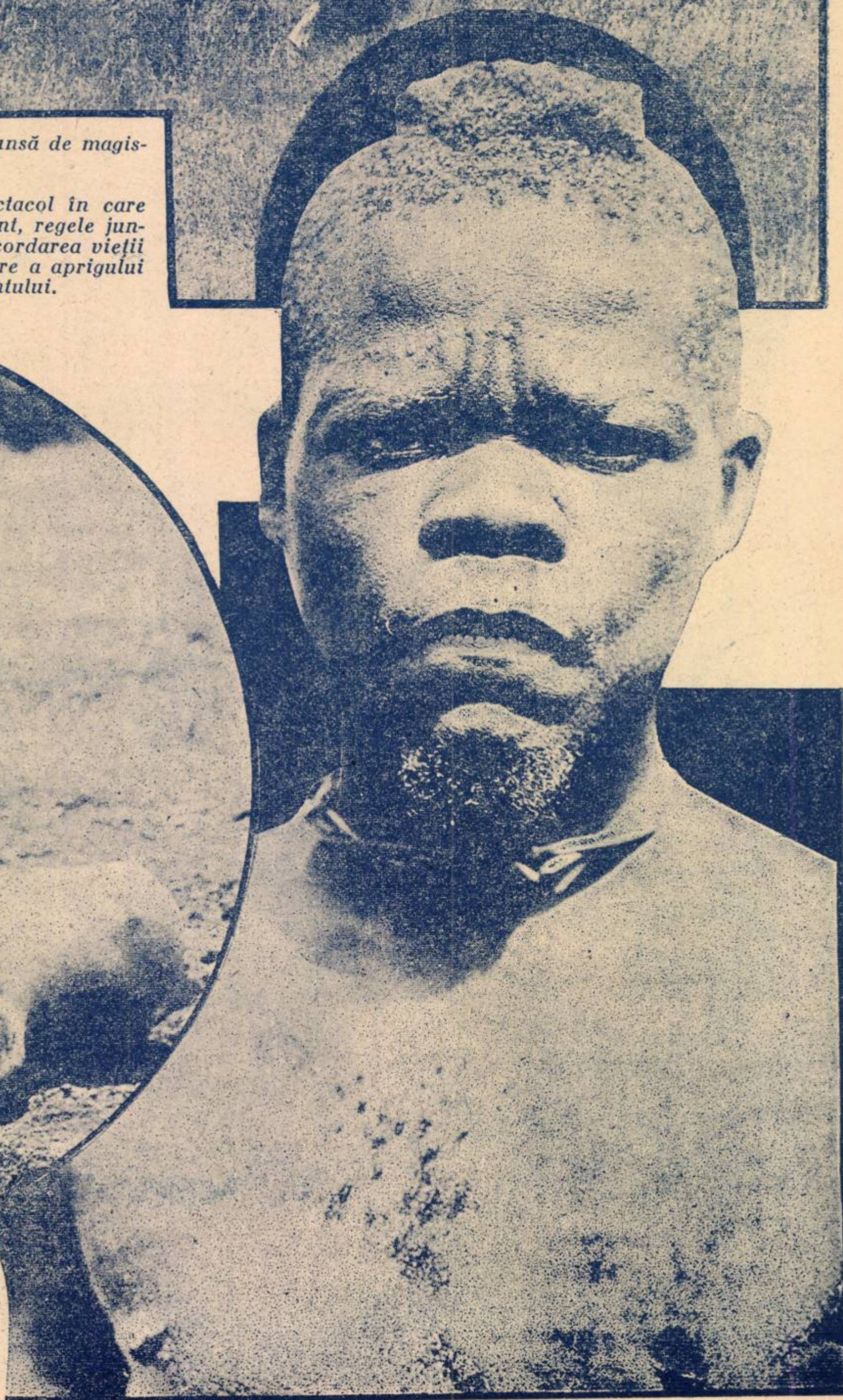
MAME NESARUTATE. *Grup de femei botocude din Ubangi. Buzele lor au enorme prelungiri ce le dau aparenţa unor pelicani. Cărnurile moleşite de căldura tropicală atârnă veştede pe trup, ochii privesc îndobitociţi, în vreme ce tiranica arşiţă le apasă grumajii.... Totuşi sunt bărbaţi cari le găsesc frumoase....*

Admirabilă scenă din viaţa junglei africane, prinsă de magistrala realizare cinematografică „Africa vorbeşte".

DREPTUL CELUI MAI TARE. *Infiorător spectacol în care ferocitatea se îmbină cu măreţia. Crunt şi dominant, regele junglei a întins o labă pe trupul inert al victimei. Incordarea vieţii alături de moleşirea morţii..... impresionanta evocare a aprigului răsboi ce se dă de mii de ani între fiinţele pământului.*

Ngetunysiiya (Ghiară de leu). Cel mai temerar şi mai puternic răsboinic al tribului Masai. El a doborît leul care a pus capăt tinerei vieţi a lui Kaiga.

DIN TOATĂ LUMEA

1) Cinci milioane baloturi de bumbac, au fost sortite nimicirei din cauza prea marei abundențe a recoltei. Incărcarea baloturilor de bumbac în Florida.

2) Lord Lonsdale unul dintre cele mai bogați aristocrați englezi, și-a pierdut complet averea la hipodromul din Londra. Fotografia îl reprezintă în compania clownului tradițional numit „Smiler".

3) Cercetașii francezi conferă fiului sultanului Monlay ben Youssef din Maroco, titlul de „cercetaș de onoare".

4) O bandă de criminali, numită a „pușcașilor", compusă numai din adolescenți, care a terorizat New-York-ul timp de câteva săptămâni.

Foto Keystone

DE VORBA CU CITITORII

Ochi verzi. — Ca să fi primită la o şcoală de gimnastică, nu se cere decât să fi validă, afară de creer. Invalitatea cerebrală, trece pe planul al doilea, în faţa muşchilor.

Pentru dans, adresează-te conservatorului coreografic Leri N-ky-Cucu. (Vezi colecţia).

G. Beldie. — Puteţi trimite costul „Magazinului“ (adică lei 40) într'un plic, în mărci poştale, sau cu mandat sau... să veniţi personal dela Suceava să-l ridicaţi, dela administraţia noastră.

Un vis pierdut... în stele. — Predilecţia dumitale pentru colaci, colăcei, covrigi te clasează hotărît între simigii... filozofici. Ţi-o spun, ca să-ţi dovedesc solicitudinea pe care o am faţă de dumneata, şi tratamentul îngăduitor, la care te supun. Aceasta în loc de analiză grafologică. Reviste literare bune sunt o mulţime, dar trimite cea mai bună poezie a dumitale, să vedem dacă e publicabilă.

Reamyd-Caracal. — Să pleci în America astăzi, e un non-sens (ca să nu-i zic mai rău!) Reviste franţuzeşti cari se găsesc în capitală, sunt o mulţime şi de toate ordinile. Specifică ce fel de reviste; literare, ştiinţifice, medicale etc.

Bernando. — Ce să faci să fi simpatizat de sexul frumos? Depinde. Fiecare exemplar femenin trebuie tratat în parte, ca o boală, după simptomele pe care le prezintă. Chestiunea e foarte dificilă; pentru unele trebuie să fi... uns cu miere, pentru altele cu fiere. Atitudinea cea mai sănătoasă e însă să nu te preocupi de această problemă. Natura are singură grijă, să-ţi găsească perechea.

Olguţa. — Domnul de care întrebaţi, a părăst redacţia noastră, pentru a se dedica exclusiv revistei „Cinema“. Cine răspunde la întrebări privitoare la artişti? Eu sunt fericitul rob!

Aziade. — Emoţiuni grafologice? In ce parte a corpului se localizează? Sunt tempestuoase? Scrisul dumitale, denotă multă timditate, modestie exagerată. Ascunzi totuş un suflet de o fineţe aristocratică, subtil până la... confuzie. Nevoia imperioasă de a domina, e paralizată de defectul timidităţei. Pui mult preţ pe persoana dumitale. Trăieşti o viaţă de vis, denaturând realitatea (nu cea de faţă) ridicând astfel şi mai multe obstacole între dumneata şi viaţa pe care totuş vrei s'o cucereşti. Eşti o fiinţă metodică şi migăloasă în lucrurile pe care le execuţi. Intuiţie afectivă. In general te-aş putea compara cu o pisicuţă care stă pe cuhnă, şi savurează în tăcere beatitudinea căldurei şi a singurătăţei, torcând.

Ţiridis. — M'ai obliga mult, dacă mi-ai trimite expunerea teoriei dumitale: pământul ca disc. Sunt dornic să-mi complectez cultura. Adresa cerută nu o am.

M. Marcu. — E foarte îmbucurător, dacă şi d-ta ai gândit... să-ţi faci o analiză grafologică. Dece nu te-ai oprit la timp?

Dece să nu rămânem prieteni?

Marietta. — Ştersăturile duduie, eu le scuz totdeauna fiindcă denotă o tendinţă de progres, fie el chiar numai pe teren higienic. Scrisul dumitale, simpatică duduie, care faci sacrificii ca să cumperi Realitatea, denotă întâi o fire altruistă (n'are nici o legătură cu chestia de mai sus) dar puţin cicălitoare. Privind iscălitura dumitale, am impresia că mă înţep. Eşti foarte încrezută pe persoana dumitale. Nu? Ai însă şi lucruri bune; de exemplu, eşti puţin pesimistă, ceeace mai scade aciditatea cicăliturilor. Şi ca să nu te superi, am să-ţi spun acum adevărul. Eşti revoltată contra soartei dumitale. Treci printr'un moment de criză sufletească, care te-a îndârjit pentru moment; în fond porţi destulă bunătate 'n suflet. Eşti inteligentă, ştii să te descurci şi ai voinţă. Calităţi pentru care te felicit. Sunt atât de rare... la Chişinău.

Dumitrescu Radu. — Logică, fin reţinută, calculată; sentimentalismul şi raţionalismul îşi dispută întâietatea. Eşti refractar oricărei sugestii venite din afară. Te consider o entitate. Promptitudine. Aspiraţii de „self made man“. Spirit metodic. Relativ la facultăţile intelectuale deosebite, răspund cu aceleaş titlu pe care le-ai pus scrisoarei adresată mie, adică?!

The boy. — E bine scris pseudonismul? Nici o greşeală? Pentru concursul de perspicacitate, trimiţi răspunsurile în limita termenului anunţat prin revistă. Cât priveşte analiza, dragă boy-ule demonstrezi încă o fază turbure de pesimism, tendinţe meschine contrariate şi multe lucruri analoage, cari îmi dovedesc că eşti încă un... dovlecel, în perioada de dezvoltare. Ai „puţină răbdare“ până vei ajunge matur!

Rândunel. — Dumneata încă nu te poţi ţine pe picioare, şi 'n loc de grăuncioare, vrei... analiză grafologică. Se poate să supravieţueşti o metamorfoză extraordinară. Din rândunel să ajungi — răţoi, curcan, elefant sau poate chiar om. Să aşteptăm surpriza.

Romeo. — Rândurile dumitale îmi reamintesc de versurile lui Heine:

Die Welt ist dumm, die Welt ist blind,
Wird täglich abgeschmackter!
Sie spricht von dir, mein schönes Kind,
Du hast kein guten Character.

Aceasta în loc de analiză grafologică.

N. C. F. J. — Doamna de care întrebi, a fost măritată. Azi este văduvă. Câţi ani are? Etatea maturităţei depline, adică vârsta când femeia uită câţi ani are.

Helianthus tuberosus.— Un pseudonim admirabil a fost ales. Tuberoza, e floarea morţilor. Am înţeles; ultimul omagiu pe care l'ai adus inteligenţei dumitale defuncte. Sincere condolianţe.

Iulia Hajdeu. — Billie Dove, e născută la New-York 1904. Câţi ani are? 1931—1904. Căsătorită. United Artists Studios 1041, N. Formosa Ave Hollywood Cal.

2) Anita Page e blondă, cu ce se ocupă în timpul liber? Fabrică cerneală Pelikan. Adresa: Metro-Goldwin-Mayer Studios, Culver City, Cal. Ramon Novaro turnează la Metro-Goldwin. Ultimul film Son of India. Nu e căsătorit.

Marga Parel. — Adresa lui André Roanne este 104, Rue d'Amsterdam, Paris.

Dida Kidorf. — Lilian Bond, 21 ani. Simpatiile ei, sunt prea multe deocamdată; să le relatez, aş transcrie aproape ¼ din anuarul cinematografic. Esther Ralston mai turnează. 3) Greta Garbo, n'a fost propriu zis bolnavă. A fost o simplă convalescenţă sentimentală. Noile ei filme sunt: Susan Lenox şi Her Fall and Rise. (Iţi dau titlurile englezeşti fiindcă nu ştiu cum vor fi traduse în româneşte). Chestia cu prinţul suedez s'a perimat. Câţi ani are? Născută în 1907. Marion Davys primeşte fotografiile celor ce o simpatizează, desigur, a clădit o magazie specială pentru aceste documente. Restul de 40 întrebări, pe data viitoare, duduie. Trebuie să procedăm echitabil.

Ţaţa Lina-i tot dă cu mandolina. — Şi mai întreabă dacă îmi poate deveni prietenă? Ţaţele muzicale nu mă tentează. Şi apoi cred că mandolina unei ţaţe, e mai curând o cobză, aşa că...

2) Răspuns la Billie Dove, sub „Iulia Hajdeu“.

3) Werner Fütterer nu este însurat.

4) Ii plac numai duduile cu părul negru ca... scrobeala albastră.

Scuz scrisul duduie, scuz tot, chiar întrebările. Grafologia într'un număr viitor.

Sugacîul. — Ce preferi? Rheiland mädel! Interpreţii Käthe Dorsch şi Victor Bohnen. Viaţa lui Rudolf Valentino: Născut la Castelanetta 6 Mai 1895. Tatal său a fost căpitan. A urmat Academia de Agricultură (El nu tatăl!) A vrut să urmeze şcoala Navală. A fost însă respins din motiv de debilitate. Şi-a tocat banii la Monte-Carlo. A plecat în urmă la Cleveland. A îmbrăţişat aci diverse meserii şi profesiuni: Grădinar, dansator, actor de operetă şi în urmă artist de cinema. A murit în vârstă de 32 ani, la 23 August 1926, din cauza unei apendicite infecţioase. Şi a fost plâns de toate femeile globului terestru. 3) Nu te mai îngriji, Greta e sănătoasă. Dar dumneata eşti un adevărat „vampir“ îmi sugi tot... spaţiul disponibil.

Rimini Malscheau. — Şi eu am aflat cu bucurie nespusă, că vă găsiţi printre solicitatorii de analize grafologice! Cred că peste vreo două luni, voi putea face recensământul populaţiei României Mari, după scrisorile primite. Film românesc în turnare? Aur! Regia Jean Mihail. Grafologia data viitoare. De data ceasta, dăm precădere cinefililor.

„Vechea corespondentă“. — Numai vine din concediu duduie. Eu răutacios? Te înşeli. Spaţiul rubricei e neîncăpător, faţă de numărul corespondenţilor. Dac'ar fi dupe mine, eu aş umple toată „Realitatea“ cu răspunsuri, numai să nu indispui, pe nerăbdătorele cititoare. Malheureusement... Adresa lui Fred Louis Lerch, este Berlin W. 50 Regensburgerstrasse 14. Ana May Wong, Paramount Studios, 5451 Marathon St. Hollywood Calif. Cea mai frumoasă şi talentată artistă? E imposibilă o clasificare. Sunt atâtea genuri. Care-mi place mie? Asta ţi-o pot mărturisi. Conchita Montenegro. Cu regret, analiza grafologică o amân. Spaţiul mic, ceilalţi cari se supără eu vorbă lungă.

„Camelia cea divină“. — Nu cumva te alinţi duduie? Dar eu cred fără să cercetez. Interpreta în chestiune este Ita Rina. Pentru cabinetul Psihografologic, menţionezi în scrisoare, ce anume doreşti, adresa, vârsta, ocupaţiunea şi sexul persoanelor în chestiune. Pe mandat, numai pentru cabinetul psihografologic“. Igo Sym există numai ca sex masculin.

Anom-Naej. — Interpretul din Gösta Berling de care vorbeşti, este Lars Hanson.

Liebeswalzer.— Mă înduioşează gestul Dv. „Cu riscul de a scrie prostii“ să-mi solicitaţi totuş o analiză grafologică. N'am cerut nimănui atâta sacrificiu! Partenera lui Willy Fritsch, a fost Lilian Harvey. Interpreţii principali din Potopul, au fost Georges o'Brien şi Dolores Costello, de ceilalţi, nu-mi amintesc. N'ai să te superi daca amân analiza grafologică!

Trio des bandes. — Ce înseamnă o artistă şchioambă? O artistă cu nasul desaxat, cu ochii de peşte fiert, cu bărbia ca luna în primul pătrar şi o guşă drapată în mai multe falduri, care se pierde în opulenţa unui bust gelatinos, amintind în ansablu, scarificarea arenelor romane, etc. Hans Stüwe face cinema de 4 ani. Să vă fac analiza grafologică la toţi, din acelaş scris? Astămi reaminteşte de acela, care a adus unui doctor, pentru analiza de urină, un recipient, la umplerea căruia a contribuit toată familia.

LOTHAR

REALITATEA zâmbeşte

— „Pe cine căutaţi?" întrebă portarul pe un domn, care urca scările.
— „Pe domnul Popescu".
— „A murit de 8 zile".
— „Bine, atunci am să viu altădată".

* *

PRIETENA.

„Rosalia mea, a luat parte şi ea la concursul de frumuseţe.
„Mi-am închipuit eu aceasta, când am citit în jurnal, că doi membri din juriu ,au leş'nat.

UN DON JUAN.

— *„E teribil ! Soţul unei paciente îmi scrie, că dacă nu mă despart de nevastă-sa, mă împuşcă !"*
— *„Desparte-te de ea atunci".*
— *,Da, dar scrisoarea nu-i iscălită!"*

SPRE CASĂ

— „Dragă, n'ai vrea tu să-mi ţi umbrela ?"
— „Ba da, dragă, pune-mi-o după urecne' .

* *

Doi prieteni vorbesc între ei:
— „Mă Iliuţă, am auzit că te-ai însurat".
— „Da."
— „Şi cum e soţia ta? Ştie să gătească?"
— „Nu."
— „Dar să coase, ştie?"
— „Nu."
— „Dar ce dumnezeu ştie atunci?"
— „Să cânte; e o mare cântăreaţă".
— „Dece nu ţi-ai cumpărat mai bine un canar?"

PLATA!

Intr'un restaurant, un tânăr se aşează la o masă, comandă un copios dejun pe care-l devorează cu o poftă puţin obişnuită.

La plată, începu să se caute prin buzunare, simulând că a uitat portofelul acasă. Chelnerul, observându-l mai atent, îşi reaminti că mai plecase de câteva ori fără să plătească.

Il pofti atunci la uşă, o deschise, şi-i administră un viguros picior în spate, asvârlindu-l în stradă. Ceilalţi clienţi au găsit scena foarte amuzantă.

Deodată, un alt tânăr se ridică, se duse la uşă şi aplecându-se, strigă chelnerului.

„Chelner !... Plata !"

* *

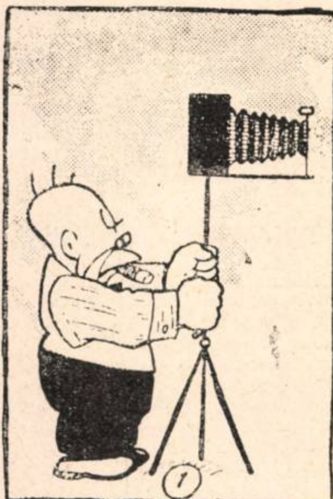
— *„Imprumută-mi te rog 50 de lei".*
— *„N'am decât 30 de lei".*
— *„Bun ! Dă-mi-i, şi atunci nu-mi datorezi decât 20".*

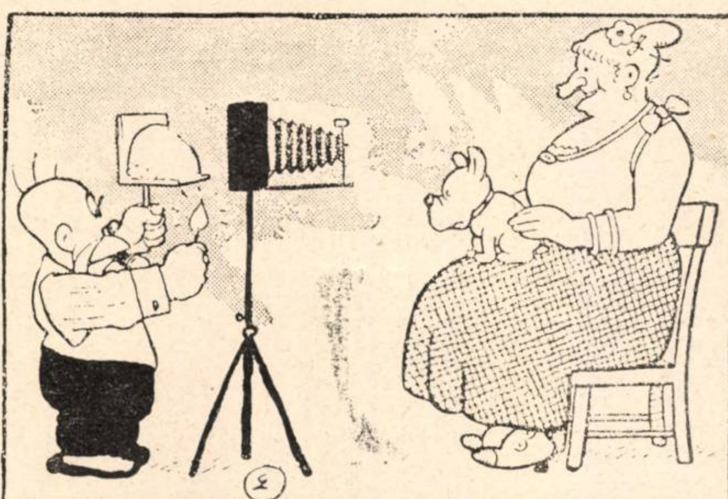
DUPĂ O VILIGIATURĂ LA MARE

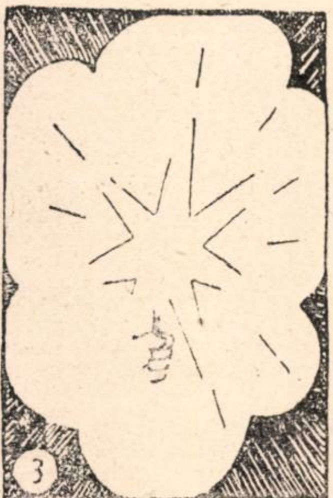
Cura de băi, a întinerit grozav pe doamna Ipiscopescu, care se aşează în faţa oglinzii şi-şi studiază figura.
— Ei, acuma trebuie să-mi fixez etatea !

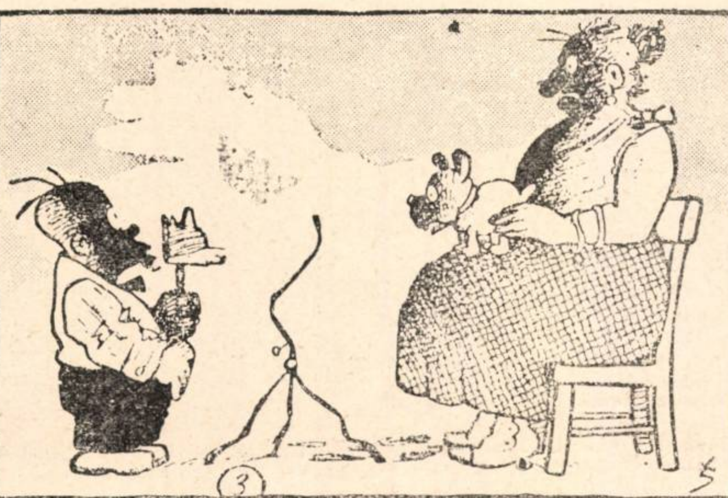
* *

— „Nevastă-mea e femeie deşteaptă. Ea înţelege lucrurile pentru doi".
— „Atunci e femeia ideală pentru tine".

CUM SE FOTOGRAFIAZĂ CU MAGNEZIU

TRIUMFUL UNUI PEISAGIU.

— *„Minunată privelişte. Ce zici ?"*
— *,Intr'adevăr. Aci a tăcut chiar nevastă-mea, două secunde".*

D-ra Jeny Tone, aleasă „Miss Herăstrău" (la Balul Cercul tinerimii).

D-ra Marta Rădulescu autorea volumului de succes „Clasa VII-a".

D-ra Lenuța Georgescu, „Miss Pantelimon"

D-ra Ștefania Cojocaru, premiul al II-lea de frumusețe.

Viorica Pop, tânăra pianistă, care a concertat la Praga și Bratislava, obținând un desăvârșit succes, ca interpretă a operilor lui Beethoven și Chopin.

Asociația generală a corpului didactic din învățământul profesional la congresul general, ținut la Iași în zilele de 19—22 Iulie 1931. Sus: D-l Insp. general ing. Ion Sterian, președintele Asociației. Foto Luvru-Iași

Cea mai frumoasă vizitatoare a Movilei-Tekirghiol

D-ra Puia Georgescu premiată la concursul de eleganță, organizat de revista „Realitatea Ilustrată" la Sinaia.

D-ra Floricel Dr. Cristorian, aleasă „Miss Movila" 1931

Richard Tauber la Pistyan

Cunoscutul tenor Richard Tauber, se află actualmente la Pistyan (Cehoslovacia) unde își face cura.

Un monument la Grozăvești

Monumentul Div. I-a de cavalerie care se va desveli in ziua de 6 Septembrie a .c., la Grozăvești.

ANUL I. — Nr. 21. 27 AUGUST, 1931.

reportaj

DRAMELE CASINOURILOR

Sau cum s'a prăbuşit Rudolf Kaiserfeld dela Braşov

TRENUL îşi încetenise parcă viteza... Sau, poate, i se părea. Aproape două ceasuri sgomotul roţilor i-a bătut în timpane ca nişte ciocane imense.

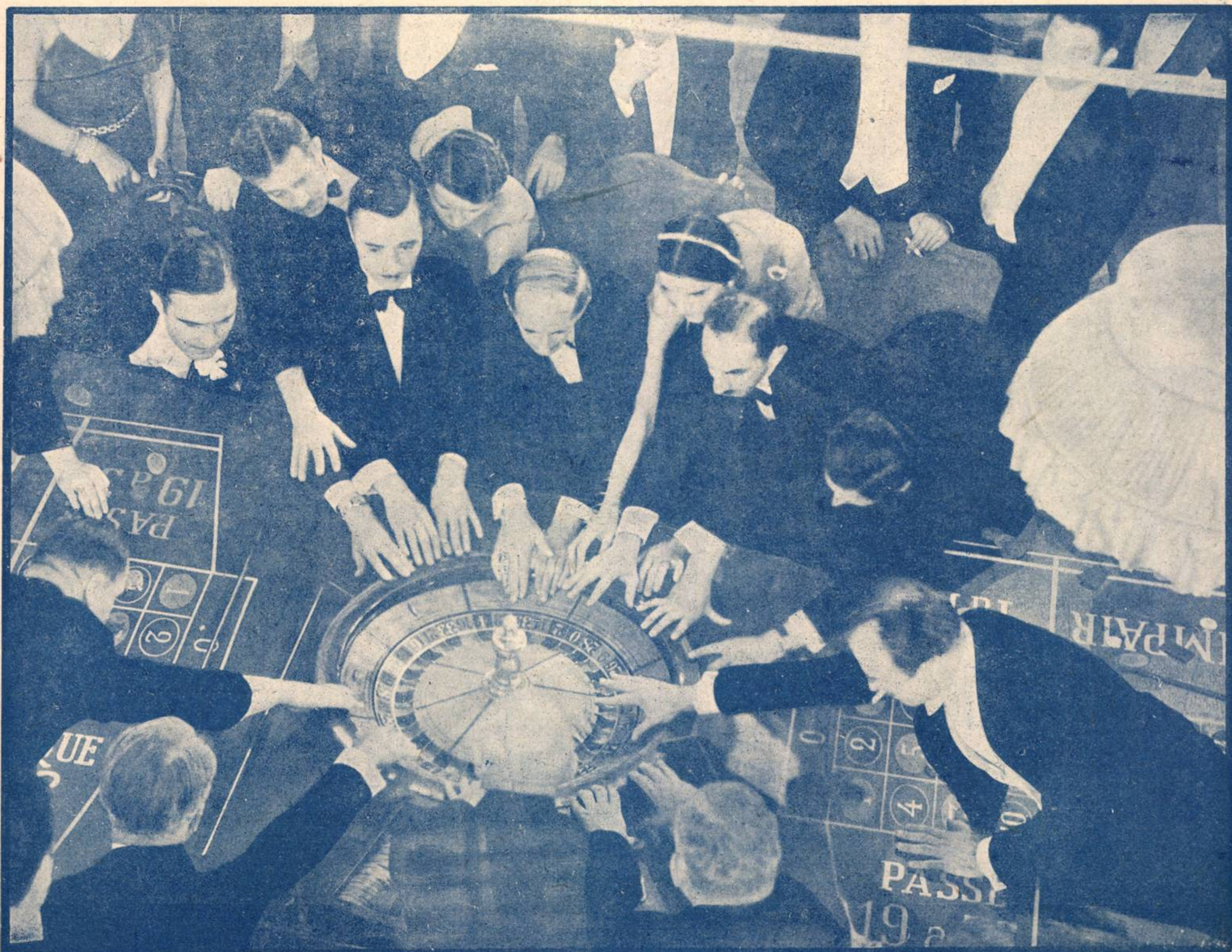
Rudolf Kaiserfeld simţia că o reţea nesfârşită îi împăinjeneşte capul Era aşa de ameţit că nu putea să distingă luminiţele vilelor ascunse între brazii din vale.

In compartiment aproape că nu se mai putea respira. Rudolf Kaiserfeld îşi desfăcu nodul dela cravată, alungând cu mâna o vedenie urâtă, care-i juca înaintea ochilor. Parcă, în faţa lui se afla directorul general, omuleţul acela îndesat şi tăcut, totdeauna aspru, totdeauna supărat, cu vocea apăsată, autoritară, cu ochii mici, sfredelitori, care-şi înfigeau luminile până 'n miezul lucrurilor,

Il văzuse, în urmă cu două zile şi directorul general s'a arătat mai rece şi mai bănuitor ca niciodată.

— „Lipseşti des, Kaiserfeld. Nu pot să tolerez ca directorul meu să-şi piardă vremea în casinouri..."

Se urcase în maşină, apăsând nervos pe nas rama aurită a ochelarilor, cu capul într'o parte, fără să-i întindă mâna.

— „Domnule director general... încercase Kaiserfeld să-l calmeze.

— „Voi veni peste cinci zile să-ţi controlez gestiunea" — întrerupse celălalt scurt. Şi porunci şofeurului să dea drumul maşinei.

Kaiserfeld a rămas ca trăsnit, în mijlocul drumului. Aşadar, se ştia. Sau era numai bănuit. In orice caz, directorul general îi dăduse un răgaz de cinci zile să aranjeze lucrurile. Asta era clar. Ii era milă de dânsul, sau voia să evite un scandal, care ar fi putut eventual strica creditului intreprinderii.

Se gândi la afacerile lăsate fără nici un rost în seama funcţionarilor, la registrele cu cifre mărunte, care ascundeau atâtea taine, la bonurile de cheltueli svârlite deavalma, la chitanţele date casierului, în schimbul a teancuri de bancnote.

Intâia dată ridicase două sute de mii de lei. Apoi încă două sute şi încă o sută de mii... Dar cifrele măsluite în condici, dar conturile descoperite, dar...

De unde să pună toate astea la loc? Georgescu nu vroia să-i mai dea nici un ban.

— „Nu mai merg treburile, domnule Kaiserfeld. Dealtfel nu-mi mai poţi face nici un serviciu".

Bătuse din nou la uşa lui Fekete. Cămătarul îşi trecu mâna prin părul lui de arici, scotoci într'un carneţel soios, dădu din cap şi mormăi:

— „Adică face la un loc trei sute de mii. Şi mai vrei o sută de mii. Greu...

Şi-l privi drept în faţă.

— "Prea pierzi mult la cărţi..."

Kaiserfeld simţi că-l apucă furiile. Ii venia să trântească un pumn, un pumn greu, masiv, în obrazul acestui cămătar, care-şi îngăduia să-l judece ca pe un subaltern. Să-l judece pe el, directorul soc. Unirea, petrolistul respectat, în faţa căruia se plecau smeriţi oameni şi întreprinderi...

Kaiserfeld se reţinu. Se mulţumi să reflecteze numai la nimicnicia lucrurilor omeneşti, la gloriile care decad, la situaţiile care se prăbuşesc măcinate de o patimă sau de o slăbiciune. Işi dădu seama că n'are nici un rost să se indigneze. Trebuia să joace cartea până la sfârşit si nu era timp de pierdut. Se înţelese repede cu cămătarul. Semnă poliţe de o sută cincizeci de mii de lei şi primi numai nouăzeci.

Indesă banii în buzunarul dela piept şi porni spre casă.

In camera Mariettei era încă lumină.

Intră pe scara de serviciu, sculă jupâneasa şi îi porunci scurt să-i facă geamantanul. Femeia îl privi cu ochii mari, speriaţi, dându-şi seama instinctiv că se petrece ceva grav, că pluteşte ameninţarea unei nenorociri.

— „E nevoe să scol pe coniţa?"

— „Nu".

Femeia rămase pironită locului.

— „Hai, mişcă-te repede... Pierd trenul..."

Din odaia fetiţei se auzi un sgomot uşor şi apoi. paşi pe parchet. Copilul deschise uşa şi apăru în prag. într'o cămăşuţă lungă, albă, cu buclele revărsate pe umeri, ţinând strâns sub braţ o păpuşă enormă.

— „Tăticule..."

Kaiserfeld îşi lipi obrazul lui aspru de pielea subţire a fetiţei. Il cuprinse dintr'odată o tristeţă nesfârşită profundă, un gol adânc...

— Ce va face copilul ăsta, cu un tată nenorocit ? Abia îşi stăpâni lăcrimile.

— „Tăticule, şti că vreau o bicicletă.."

— „Lasă, lasă. du-te şi te culcă..."

Fetiţa îi făcu un semn drăgăstos din prag şi trase uşa după dânsa. Auzi cum se culcă la loc şi întoarcerea comutatorului electric.

— Biletele pentru Sinaia, domnilor!

Apariţia conductorului rupse brusc firul gândurilor.

Kaiserfeld întinse biletul galben cu un gest aproape răstit. Observase că-i tremura mâna.

Colonelul care dormita pe canapeaua din faţă se trezi speriat şi începu să se scotocească prin buzunare.

Blonda de alături trase un ultim strat de pudră pe faţa ei veştejită. Era ocupată să-şi fixeze o fizionomie.

Kaiserfeld îşi luă geanta şi ieşi pe culoar. Printre brazi Sinaia se proecta tainică. ca un oraş din legende. Un fluerat ascuţit. Trenul stopă. Peronul era gol, rece. Un domn cu un coş de paie şi o colivie, o doamnă în costum de sport, un elev dela şcoala militară...

Kaiserfeld luă prima trăsură. Aerul era tare întremant. Simţi că-i face bine. Parcă îşi recăpăta luciditatea. Până la hotel avu vreme să facă reflecţii despre viaţă. să filosofeze. Ii reveni încrederea în sine.

— „Toţi oamenii au trecut prin asemenea crize... Se refac însă încep o viaţă nouă... Sunt atâtea posibilităţi în lumea asta".

Dacă n'ar fi cuprins de această patimă nenorocită?... Ce n'ar fi făcut?

Privi în trecut. Işi aminti de ceasul când a păşit pentru întâia dată la club, când a intrat la un cazinou... Işi aminti de nopţile lungi. chinuitoare. pline de sguduiri şi de emoţii petrecute la masa verde, în atmosfera înăbuşitoare de fum de ţigară şi de sudoare...

Işi aminti de cafelele sorbite una după alta. de ţigările răsucite nervos în palmă, aşteptând înfrigurat. cu ochii ţintă la plimbările axei dealungul numerelor şi culorilor din rotonda bulei. Işi aminti de pachetele de bancnote pe care crupierul i le lua elegant şi stilat din faţă...

Se gândi la pasiunea aceasta iresistibilă, aproape organică intrată în sânge. De câte ori n'a jurat că nu va mai călca la casinou? Şi totuş revenia cu aceleaş nelinişte, cu aceleaş frământări mânat de aceaş pornire neînfrânată.

Acum era însă pentru ultima dată. Venia să se refacă. Văzu ca printr'un păinjeniş scene dela Monte Carlo, redate la cinematograf. unde un om ruinat adună în faţa lui, la masa de joc, teancuri de bancnote în rumoarea sălii şi în admiraţia femeilor. Aşa se va petrece astăseară cu dânsul. Aproape o credea. Nu mai mergea să joace, se ducea parcă să ridice o sumă de bani ce i se cuvenia de drept. Erau sutele de mii pe care le lăsase el în atâtea rânduri crupierului, le lăsase cu împrumut, acum venise să le ia înapoi.

Nu mai zăbovi la hotel. Lăsă valiza la portar şi porni aproape vesel, tinereste, spre casinou.

Noua clădire a localului de joc e construită după o varietate de stiluri şi vrea să samene cu un templu grec. Cu un templu în care se oficiază viciul. stupefiantul vremilor de azi.

Kaiserfeld pipăi din nou bancnotele din buzunarul dela piept. Intră.

In sala de joc era fum şi larmă... Alături se dansa. Muzica termina tocmai cea mai nouă arie modernă. Fu salutat de cei ai casei, i se făcu imediat loc.

Kaiserfeld comandă o cafea, un cocktail şi scoase bancnotele pe masă. Era una fără un sfert.

Jocul era în toiu.

O doamnă tânără se deslipi dintr'un colţ şi veni lângă dânsul.

— „Preferaţi să vă ţin companie. Norocul se ţine după mine". Şi râse, desvelind un şir de dinţi albi.

— „Mă rog, se aplecă curtenitor Kaiserfeld. Ce luaţi?"

— „Un pahar de şampanie." şopti modestă doamna. Şi îi strânse mâna pe sub masă.

Axa se învârtea într'un ritm nebunesc.

Teancul de bancnote se micşora văzând cu ochii.

N'au trecut decât treizeci de minute. Kaiserfeld nu mai avea decât patru mii de lei. Nu mai vedea, nu mai auzia, nu mai simţia nimic.

Parcă se prăbuşise un zid peste dânsul şi acum zăcea inert sub dărâmături...

Se ridică brusc. Trânti cu mâna paharele. care se făcură ţăndări. Intoarse spatele femeii, care încercase să-i spună o vorbă de mângâere....

Plecă. Aproape că fugia. Işi desfăcu gulerul, aruncă cravata...

Se pierdu în parc, printre arbori în neştire...

Peste cinci zile doamna Kaiserfeld. care aşteptase noapte după noapte reîntoarcerea soţului. desfăcu înfrigurată gazetele de dimineaţă. Si citi cu spaimă: „Dispariţia directorului soc. petrolifere „Unirea" din Braşov. Directorul a pierdut banii societăţii la cazinoul dela Sinaia şi a încercat să fugă în străinătate. A fost prins la Constanţa..."

Femeia se prăbuşi pe parchet.

T. RODIN

SANDU VORNEA

CARAVANELE FOAMEI

IN Munţii Apuseni, autobuzele poartă în frunte un fel de firme, pe care scris: *„Rapidul Moţii", Expres Horia"* sau *„Rapid Avram Iancu"*.

Un asemenea expres eroic, mă sdruncină, lângă şofeurul tânăr, care cântă *O Dona Clara*, cu o voce falsă, ca o făgăduinţă de politician, făcută nevoiaşilor Moţi.

— Nu e vreun acordeur de coarde vocale la Abrud?

— Nu ştiu sigur, că eu sunt din regat. Dar e un gheţar la Scărişoara...

In spatele meu se află un inginer lugubru de serios. La drept vorbind, nu ştiu dacă e inginer; aşa i-a zis însă şofeurul, când s'a urcat în autobuz. Dar şi mie, şi tuturor domnilor cari s'au suit în autobuzul lui, le-a zis „domnule inginer". Prin definiţie, toţi domnii cari călătoresc prin aceste regiuni de mine metalice, sunt ingineri. Mi s'a spus de atâtea ori pe aci „domnule inginer", încât mă îndoesc eu însumi dacă am fost vreodată gazetar. Chiar cei pe care-i lămuresc că sunt gazetar, îmi răspund :

— A, sunteţi gazetar, domnule inginer!...

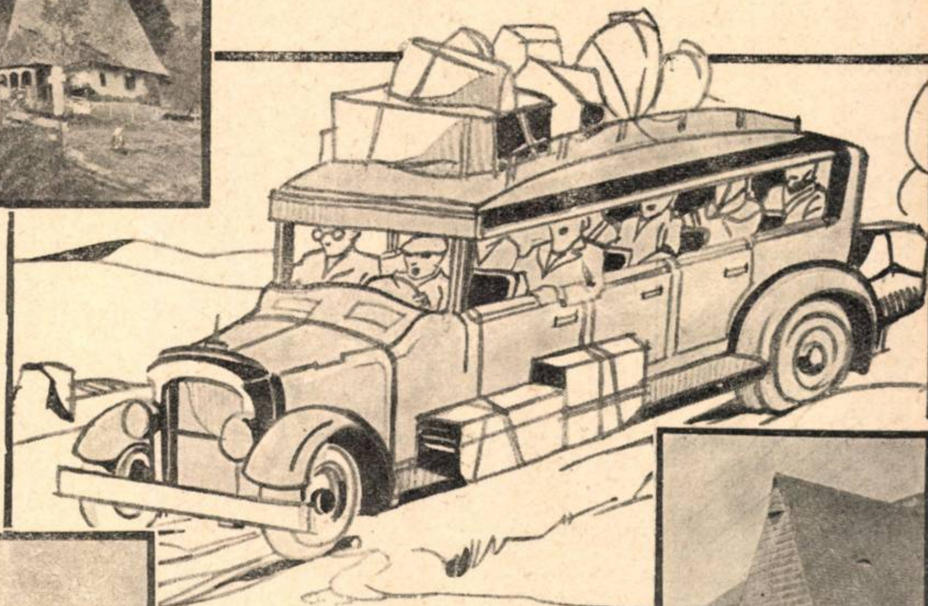
Aşadar inginerul din spatele meu, chiar dacă nu e inginer, e mohorât. Nici n'a zâmbit măcar la dialogul dintre şofeur şi mine. Sunt realmente afectat, ca de o ofensă personală, şi inginerul începe să-mi devină nesuferit. Ştiu că nu-i face nici o plăcere să răspundă, şi de aceia îi vorbesc mereu:

— Frumoase poziţii!

Inginerul mormăe ceva şi se bosumflă mai rău.

Dr. : *Expresul lui Horia.*

din cap, ca la moartea unui om.

MOŢII NOMAZI.

Caravanele foamei...

Unde merg aceste caravane de Moţi? Ce poartă ele sub coviltirile umflate de încărcare?...

Biserica din Vidra.

Vedere din munţii Apuseni.

Dr. : *Casa lui Avram Iancu din Vidra.*
Jos : *Popas. Când moţii mănâncă... apă.*

O detunătură formidabilă îmi curmă gândurile nedumerite; acest răspuns violent, venit nu ştiu de unde, mă buimăceşte o clipă. S'a sinucis oare, cu un foc de revolver, inginerul nefericit, din spatele meu?

Şi în timp ce mă conving, deziluzionat, că individul e perfect intact, sdruncinările autobuzului ce începe să ţopăe, mă fac să înţeleg nenorocirea: a plesnit un pneu.

Ce să-l mai întreb?...

Am întâlnit, dela începutul călătoriei, lungi şiruri de căruţe, încărcate de trosnesc; abia trecem de un şir, şi altul apare pe şosea, în zare.

— Dar ce e cu căruţele astea? îl întreb pe inginer, numai din plăcerea diabolică de a-i vorbi.

Omul taciturn, face o strâmbătură; am reuşit să-i scot aceste cuvinte, ca pe o măsea stricată:

— Caravanele foamei...

Caravanele foamei?!... Ce vrea să spună lugubrul meu însoţitor?

— Şi unde se duc căruţele astea?

— In lume! îmi răspunde şofeurul.

Iată că şi şofeurul începe să devină enigmatic. La întrebările mele, toţi cei din autobuz se mulţumesc să răspundă dând

Dr. : *Steamp pentru măcinat piatra auriferă.*

O oră, pauză. Profit de această pană, şi întreb pe oamenii cari conduc căruţele:

— Unde mergeţi?...

— Unde o vrea Dumnezeu...

Alţii spun că se duc la... Brăila, alţii în Serbia, iar unul mi-a răspuns:

— Unde om vedea cu ochii; poate până în America...

Ce fel de oameni sunt prin locurile acestea?... Am impresia că toţi sunt ironişti sau cuprinşi ca de un delir, care-i face să vorbească fără rost. Sau că un cataclism s'a abătut mai sus, în sate, poate s'a dărâmat muntele peste Moţi, şi cei cari au scăpat, fug la vale, în pribegie. Ca refugiaţii de pe timpul răsboiului, trec caravanele Moţilor...

— A fost incendiu la voi?... Sau un cutremur?...

— Ne-o ferit Sfântul!

Şi căruţele curg devale, în monom, trase de cai slăbiţi.

Camera roşie a primit un plasture de cauciuc, şi „expresul Horia" porneşte pe drumul şerpuitor, peste dealurile aride.

M'a cuprins un ciudat neastâmpăr.

Caravanele foamei...

Există aşadar şi Moţi nomazi. Ei vorbesc de Serbia, de Marea Neagră, de oraşe depărtate... Şi ochii lor exprimă parcă un fel de nostalgie nelămurită. Simt şi ei poate chemarea altor zări ,aşa cum o simţim, până la obsesie uneori, noi, orăşenii, sufocaţi între zidurile de obligaţii şi restricţiuni, ale unei civilizaţii biurocratice. Simt şi ei poate nevoia să evadeze din micul lor sat murdar, cu zări mărginite de coline sterpe, spre orizonturile infinite ale stepei, să ajungă la marginea mării, să cunoască superbele capitale din Occident, şi să vadă oameni ciudaţi.

Privesc căruţele pregătite pentru o lungă călătorie, şi, în dorul ce mă poartă pe aceste plaiuri depărtate şi aurifere, sufletul meu comunică tainic cu Moţii aceştia hoinari...

Caravanele foamei... Expresia aceasta de mizantrop, trebue să fie exagerată. Ce viaţă minunată, duc desigur aceşti nomazi, plecaţi în lume, dormind sub stelele cerului, în nopţi splendide de vară!... Foamea?... Dar în drumul lor, întâlnesc poamele pământului şi rodul lanurilor de aur... Şi au libertatea omului care a rupt toate legăturile în urma sa, luându-şi sborul către o viaţă nouă, fără nici o constrângere, fără nici o silnicie...

O ispită mă roade. S'a strecurat pe nesimţite în mine, şi privesc acum căruţele pribegilor, cu o atenţie nouă, turburat de simţiri complexe şi obscure. Da, viaţa aceea de mereu schimbate decoruri, viaţa de om liber, a hoinarului stăpân pe spaţiul întreg...

Poate că e aventura visată, clipa ce nu trebue pierdută...

Unde mai pui că, dacă-mi iau lumea în cap şi plec cu aceşti Moţi spre necunoscut, spre o viaţă nouă şi atât de originală, scap şi de inginerul lugubru, care mă bombăneşte din spate.

— Opreşte!

Şofeurul are un gest reflex, şi autobuzul pântecos se poticneşte greoiu, ca un dinosaur antedeluvian.

— V'a căzut ceva?...

Imi iau valiza-trusă, trench-ul, cobor.

Cu multă greutate, am reuşit să înduplec pe şofeur, să pornească fără mine, lăsându-mă în marginea dâmburilor pustii...

Cu această ocazie, inginerul ursuz şi-a privit ceasul şi a mai scos două cuvinte, — un îndemn către şofeur să pornească:

— E „sărit!"

Intr'un nor de praf, dinosaurul „Horia" dispare; din acelaş nor de praf se apropie inevitabilul şir de căruţe, o nouă caravană de Moţi. Când trece prin dreptul meu, pornesc la rând cu săteanul care merge pe lângă căruţa din frunte, şi-i spun:

— Merg şi eu cu dumneavoastră.

Omul tace. Faţa i se crispează într'un efort concentrat, ce-l congestionează. Gura i se strâmbă:

— Aba... ba...

E surdomut.

OMUL CARE MĂNÂNCĂ APĂ

Şi am mers astfel mult, cu caravana Moţilor.

I-am minţit la început că am pierdut toţi banii pe drum, şi că trebuind să merg pe jos, prefer să merg alături de ei. Deşi căruţele lor sunt supraîncărcate, se oferiră îndată să ia în căruţă valiza, şi chiar pe mine, când voi obosi.

Erau oameni neaşteptat de prietenoşi şi de sociabili. Venisem cu ideea preconcepută, nu ştiu din ce lecturi culeasă, că Moţii sunt un fel de sălbateci, dintr'un ţinut arid. un fel de degeneraţi, cari au ajuns iară la forma omului din caverne. Or, ideea aceasta, ce se desprinde din multe „anchete" făcute în ţara Moţilor, este absolut greşită.

Mi-au povestit pe larg ce este cu aceste caravane ale foamei, care ajung până la marginile ţării, şi ades trec hotarele şi se duc peste ţări şi mări...

Fenomenul acesta are două cauze: una de ordin sufletesc. alta de ordin economic.

Indemnul sufletesc, nostalgia ce-i mână în aceste călătorii lungi şi penibile, mi-au povestit-o chiar ei, în primul popas de seară.

Erau toţi şease conducătorii de căruţe, cari formau caravana noastră, şi mă întrebau cu o vădită insistenţă, ascultându-mă cu aviditate, despre ţările streine pe unde am colindat. Se vedea lămurit că nestatornicii aceştia iubesc deplasarea, că le place călătoria lungă, fiind înfrăţiţi pe vecie cu drumul.

Am crezut atunci momentul potrivit, ca să le destăinuesc că vreau să merg cu ei până la capătul călătoriei lor, să trăesc viaţa lor, să împart cu ei grijile, bucuriile şi hrana lor. Au tăcut; dar din ochi, mă dezaprobau.

Intr'un târziu, David, cel care părea mai înţelept, şi de care oamenii ascultau, fiindcă vorbia rar, dar cuminte, rosti:

— Noi vă înţelegem. Vă înţelegem ,fiindcă şi pe noi ne mână un dor de plecare.

— Uite, eu, — spuse Iosif, cel mai tânăr, cu glasul avântat şi privirile săgetătoare, — iarna, ca iarna; dar când dă în primăvară şi văd pomii înverzind, mă apucă dorul de ducă peste coline şi peste ape, departe. să nu mă mai opresc...

Avel cel blajin, dă din cap, cu privirile pierdute peste dâmburi...

Iar Moise începu să doinească nostalgic din caval...

E o seară blândă, ce foşneşte tainic şi are luciri schimbătoare, de mătase, roz-vinete. Seară de linişte patriarhală, în care sunt înconjurat de ţăranii aceştia visători, cu nume biblice: David, Avel, Moise, Iosif...

Şi dupăce cugetă îndelung, David adaogă:

— Vă înţelegem... Dar noi nu rătăcim în lume de plăcere, ca dv... Ne mână dorul de ducă, asta e drept, dar ne mână mai cu seamă foamea. Şi cred că la început, a fost foamea...

— Cum adică?... N'a fost cuvântul?

— Pământul nostru e vitreg; nu vrea să ne hrănească. Moşii noştri au plecat în alte locuri, ca să se harine şi să agonisească pentru iarnă.

La început, foamea i-a împins să plece cu căruţele în lume. Şi apoi, dela bătrâni, copiii au moştenit dorul de alte câmpuri şi de alte zări. Şi acum, noi nu mai putem sta locului, şi mergem din an în an mai departe, tot mai departe...

Pe lângă noi, trec alte caravane, domoale, încăracte, grele...

— Unde mergeţi?

— La Lugoj.

— La Timişoara.

— La Constanţa.

— In Bulgaria...

Trec caravanele foamei pe lângă noi, cu caii lor mici, de munte, cu ţărani din cari, foamea şi o ereditate de nostalgii, au făcut un trib de nomazi.

— Ţi-o fi foame, domnişorule.

— Te cred, o foame de lup.

— Vezi că noi nu prea avem merinde de soi.

— Ce-o fi; aş mânca şi pietre...

Da, mi-era o foame, de-aş fi mâncat şi pietre. Dar din codrul de pâine, un bulgăre de mucigai pietrificat, pe care mi l-a întins David, n'a fost chip să muşc.

Lângă mine, Ion, care „e cam prostănac", după cum mi l-au recomandat ceilalţi, a scos dintr'o traistă de piele neagră, un castravete putred, din care muşcă, cu coaje cu tot. După fiecare dumicat, bea o cantitate colosală de apă. Când a terminat de mâncat o jumătate de castravete (pe cealaltă o pune cu grijă la loc, în traista de piele neagră), cred că a băut doui litri de apă.

— Dece bei atâta apă ?

— Ca să se umple burta.

Nefericitul acesta, mi se spovedeşte, că de când se ştie pe lume, niciodată n'a avut alimente solide în suficientă cantitate, ca să se poată sătura. E nevoit atunci să-şi umple stomacul cu apă, ca să aibă impresia că s'a săturat!

Am aflat apoi, că mulţi din părţile acestea, fac la fel: mănâncă... apă, îşi satură foamea cu apă! Or, pământul e atât de ingrat cu ei, încât nici apa nu e bună de băut. In cantitate mai mare, ea le provoacă un fel de dezinterie, care la unii e cronică.

LA MOŢII GUŞAŢI

Pe alocuri. unde apa e lipsită de iod, sunt sate întregi pline de guşaţi. Imi aduc aminte că, în peregrinările mele cu caravana foamei, am trecut printr'un sat, anume Corna, cam între Abrud şi Roşia Montană, unde aproape toţi oamenii erau guşaţi. Nicăiri nu am văzut guşi mai impozante. Şi femeile sunt guşate. Una, se scaldă într'un părâu şi pare că posedă un sân triplu. Sunt guşi lungi şi subţiri ,crescute de o parte a gâtului, aproape obscene, altele cât o minge de foot-ball sau cât o pâine. Unii guşaţi par că au două capete, unul deasupra celuilalt. Dacă şi-ar desena pe guşe cu cărbunele, doui ochi, un nas şi o gură, iluzia ar fi completă.

Lucru ciudat însă: puţini sunt cretinizaţi. Unii sunt destul de inteligenţi, dar toţi au o penibilă greutate în respiraţie. Gâfâe la cel mai mic efort; pe unii, guşa îi covârşeşte, gârbovindu-i de tineri, de parc'ar atârna câteva chilograme. Mulţi sunt pitici.

Când vorbesc, trag mai întâi aer în guşe, şi atunci tumoarea lor şueră ca un cimpoi. Când îţi dau „ziua bună"', cu câteva momente înainte, flueră :

— Piuuuu... zâua bună.

— Incotro, moşule?

— Piuuuuu... la oraş.

Unii, când inspiră astfel aer, înainte de-a vorbi, fac „uşi, uşi, uşi", ca şi când ar goni găinile. Alţii şueră sau strănută scurt, pe nas, ca pasările cu ţâfnă.

PĂMÂNT HAIN.

Dar să revenim la grupul nostru de pelerini, pe cari i-am lăsat la cină.

Aşadar, unul mănâncă un bulgăre negru-verzui de mucigai, căruia îi zice pâine. Altul, se satură cu o jumătate de castravete putred şi doi litri de apă sălcie. Al treilea, surdo-mutul, a scos ceva cenuşiu din traistă.

— Ce e asta? întreb pe David.

— Slană.

Mutul îmi întinde o bucată de slană:

— Aba, ba...

Dar observă că ceva mişcă pe cubul de împuţitură, şi o retrage, ca s'o cerceteze mai de aproape.

Râde:

— Hă... aba... ba...

Şi dă jos cu degetul, de pe bucata de slană, un vierme alburiu pe burtă, murdar pe spinare, gros, oribil.

Simt că am devenit palid ca un cadavru.

Surdomutul curăţă bucăţica, şi o bagă în gură.

Intorc capul, închid ochii, respir adânc... Fărâma de crâng de lângă noi fuge înapoi, rotindu-se. Sunt ameţit, mă clatin.

Când îmi revin, mă înfurii:

— Dar bine, oameni buni, e cu putinţă să mâncaţi asemenea porcării?.. Nu vă e frică de Dumnezeu, să vă spurcaţi în felul ăsta? Nici sălbatecii, nici animalele nu sunt atât de scârnave...

David priveşte în pământ; după o pauză, spune:

— Apoi el, şi arătă spre mut, e tare sărman. L-am luat cu noi, de milă. El n'are altceva de mâncare. De altfel, toată slana ce se vinde în satele noastre, e cu viermi. Şi altceva, nu avem ce să mâncăm.

— Dar mai bine aţi mânca poame; uite colo mere, în pomul dela marginea drumului.

In adevăr, am observat că dealungul drumurilor ,sunt meri plini de fructe, şi că nimeni nu se atinge de ele. Ce disciplină, îmi spuneam, la oamenii aceştia flămânzi! (Visul d-lui Mihalache: să vadă pomi fructiferi pe marginea drumurilor; a făcut şi o lege...)

David s'a ridicat, a cules de pe o cracă un măr, şi mi-l aduce; aproape îmi porunceşte:

— Mâncă!

E un măr mic cât o alună. Cam aşa sunt toate merele pe aci. Muşc. Gura mi se strânge pungă şi se umple de o amăreală desgustătoare. Scuip fructul.

— Aţi văzut? îmi spune David. Sunt mai rele ca merele pădureţe. Prea puţine poame se pot mânca. Şi acelea se coc târziu şi sunt acre, ca oţetul şi fierea cu care s'a adăpat Iisus pe cruce! Pământ hain...

Pământ hain, de care Moţii sunt nevoiţi să se depărteze cu sute şi mii de kilometrii, ca să poată găsi o pâine mai puţin pietroasă şi o bucăţică de carne fără viermi.

In zori, caravana foamei porneşte iar, agale, pe drumurile de munte, pe sub înălţimile păduroase.

IN PRIBEGIE.

Căruţele acestor Moţi nomazi, au trei feluri de încărcături. Unele sunt formate dintr'un pachet de lemne lungi, grosolan fasonate sau de scânduri, intercalate între roţi şi coviltire, deasupra lemnelor, ca o minusculă tichie pe scăfârlia unui clown, a fost legată caroseria căruţei. Caravanele acestea se duc relativ mai aproape la Alba Iulia sau Lugoj, pentru a vinde pe nimic, după zeci de kilometri de drum, scândurile tăiate din pădurile munţilor Apuseni. Alte căruţe nu duc decât fân; în munţii Apuseni nu se fac grâne de nici un fel (afară, pe alocuri, de porumb) şi nu sunt decât păşune. Când nu mai are ce mânca, săteanul încarcă fân în căruţă, şi pleacă în târgurile apropiate, ca să-l vândă. Işi poate închipui oricine, ce fel de negoţ e acesta, la care, uzura pe un drum atât de lung, întrece cu mult costul unei căruţe cu fân. In fine, caravanele ce se duc peste ţări şi mări, poartă sub coviltirele lor, hârdae, buţi, doniţe şi tot felul de obiecte de lemn. Moţii, trăind în păduri, sunt maeştri în dogării şi în şindriluit. Ei fabrică o căruţă plină de astfel de obiecte, şi apoi pleacă cu ea, *până acolo unde găsesc cumpărători*, — Constanţa, Cetatea Albă, Brăila, în Oltenia sau Banat, în Bulgaria şi Serbia!

Pe drum, — oameni foarte muncitori, — ei se opresc oriunde li se oferă de lucru, dreg buţile oamenilor, le acoperă casa cu şindrilă, cosesc, şi se angajează la orice fel de muncă.

Unele caravane de acestea merg astfel câte 6 luni, un an, şi chiar mai mulţi ani. Lungi pribegii, în care, dorul de casă se strecoară în locul dorului de zări noui, ce chinuia pe Moţ, când era la casa 'sa. Se întâmplă şi cu ei, ciudata contrazicere a sufletului uman, pe care cei ce călătoresc mult, o cunosc atât de bine: acasă, simţi nevoia plecării; în călătorie, ţi-e dor de casă...

Moţii, în popasurile de seară, în peisagii atât de felurite, îşi cântă atunci din gură şi caval, dorul de ai lor, de iubita lăsată în satucul pământului hain...

Şi târziu, după o muncă şi o pribegie atât de grea şi îndelungată, caravana foamei se întoarce spre casă, dupăce Moţii cari n'au murit pe drum, printre străini, au reuşit să strângă câteva sute de lei de căciulă!

INTOARCEREA ACASA

Am asistat la Câmpeni, la întoarcerea unei caravane, care pribegise şapte luni. Ei bine, după şapte luni de muncă aspră, unul din Moţi revenia cu 140 lei, altul cu 67... Sobrietatea lor crâncenă, te-ar face să crezi că ar putea să agonisească mult. Dar oriunde se duc, dau de aceiaş lipsă de bani, ca şi în ţinutul lor. Cei cari le cumpără doniţile şi fluerele de lemn, nu le dau bani în schimb, ci grâne. Caravana se întoarce cu căruţele pline de grâne, dar fără bani. Cel puţin, îşi spune pelerinul, a isbutit să asigure hrana familiei, pentru o iarnă. Dar nici socoteala aceasta nu e reală.

In adevăr, hoinarii cari se întorceau acum spre casă şi poposiseră în Câmpeni, erau din Vidra, un sat ceva mai departe, mai mic decât Câmpenii. Numai la Câmpeni se află câteva prăvălii cu obiecte casnice. Ei cumpărară de aci piese de fer, pentru repararea căruţelor, grozav avariate de atâta drum. Cumpărară slănină alterată, ca să ducă acasă, şi câte un mic dar copiilor, o tinicheluţă, o jucărioară, o hârtie colorată. Şi, de multe ori, la întoarcere, ei nu-şi mai găsesc copilul în viaţă; lipsa totală de hrană a făcut ca moartea să se îndure şi să secere sufletul micuţului neferícit.

Când se apropie de satul său, când mai are câţiva kilometrii până acasă, pelerinul foamei întreabă pe toţi cei cari-i ies în cale, despre ai săi:

— Ce face Salomia mea?

— Ce face pruncul?...

Când omul întrebat se codeşte să răspundă, Moţul care revine de departe, înţelege tragedia: fiinţa pentru care s'a chinuit, colindând lumea şapte luni, a murit...

După ce-au făcut târgueli din Câmpeni, pelerinii din Vidra au plecat spre casă fără nici un ban în pungă. In căruţă, au însă câteva kilograme de grâu, 2—3 felii de slănină viermănoasă, şi jucărioara copilului... Aceasta este tot rodul unui turneu de grele munci, timp de şapte luni!...

Şi cum aveam răgaz în Câmpeni, am dat o goană de cal până la satul unor astfel de pelerini, ca să apuc înaintea căruţelor şi să asist la întoarcerea lor acasă. Cel puţin, mi-am zis, să pot oferi cititorului, după atâtea imagini crude, aspectul bucuriei cu care pribegii îşi vor revedea pe ai lor... Era un sat oropsit, cu căsuţe ţuguiate de lemn negru, ca nişte coteţe.

De îndată ce se află în sat de sosirea pribegilor, nici n'apucaseră unii să-şi sărute nevestele şi să deshame caii, că au prins de veste perceptorii şi au venit cu jandarmii. Cei cari mai aveau vre-un ban-doi în pungă, au fost buzunăriţi pe loc.

Iar grânele agonisite cu atâta trudă, ca să aibă femeea şi copiii ce să mănânce la iarnă, li se scot în vânzare, fiindcă n'au bani cu ce să plătească dările!...

O jale mută se lasă atunci peste sat. Oamenii abătuţi cum nu sunt alţii pe lume, îşi îneacă amarul în basamac tare, care le arde măruntaele şi-i dobitoceşte. Iar alţii, se spânzură...

SANDU VORNEA

Cine va câştiga automobilul oferit de „Realitatea Ilustrata"

Pentru ziua de Duminică 30 August a. c. „Realitatea Ilustrată" organizează o grandioasă serbare în parcul, terasele şi saloanele coloseului „Bragadiru" (fost „Gib"), din strada Isvor, Bucureşti.

Parcul „Gib" are o întindere de peste 10.000 m. p., e plantat cu arbori şi cuprinde terase mari de vară, două saloane de dans şi o vastă sală de teatru, în care încap 3 — 4000 spectatori.

Serbarea la „Gib" va fi desigur cel mai agreabil prilej de petrecere din acest an, pentru toţi bucureştenii şi programul cuprinde exibiţii de box, concurs de dans, concurs de eleganţă, de baloane, jocuri de artificii, bal, alegerea reginei frumuseţii de vară, montarea unui sketch sonor care va fi filmat şi reprezentat la cinematografele din capitală, alergări cu ouă în lingură, întreceri de chelneri, etc. etc.

Toţi cei cari au strâns cele zece bonuri publicate în „Realitatea Ilustrată", vor primi în schimbul lor, un cupon, chiar la intrarea în grădină şi acest cupon le dă dreptul să aleagă una din cheile care vor fi aşezate în urne, lângă automobil.

Fiecare cu cheea pe care şi-a ales-o, va încerca să descue lacătul dela intrarea automobilului. Cel care va isbuti devine proprietarul maşinei.

Cititorii din provincie, pot încredinţa bonurile lor fie unui cunoscut din Bucureşti, fie — dacă vor — redacţiei noastre, care va delega pe cineva să aleagă, în numele lor, cheile. Fiecare zece bonuri dau dreptul la o cheie.

Redactorii, colaboratorii şi personalul administrativ al revistei nu pot participa la acest concurs automobilul urmând să fie câştigat, numai de cititori.

Comorile Râşnovului

CÂŢIVA gologani de aramă, fără preţ din timpul Mariei Tereza au înflăcarat imaginaţia câtorva sute de locuitori până la halucinaţie şi au făcut din ei sclavii unor comori ipotetice, răpindu-le până şi ultimele clipe de odihnă. Inchipuiţi-vă un sat întreg stăpânit de sugestia colectivă, că subsolul lui este burduşit de comori şi nelinişţea pe care o poate provoca o asemenea sugestie în mijlocul unor oameni nevoiaşi, pătrunşi de convingerea că într'o bună zi pot să-şi alunge mizeria prin norocoasa achiziţie a unei găleţi cu aur, descoperită în pântecile pământului.

Această frământare, redată cândva în episoadele unui film de Chaplin, există astăzi în realitate la Râşnov — pitorescul sat cu aspect de burg medieval de lângă Râşnov. Aici se ridică un vechiu castel de pe timpul cavalerilor teutoni, despre cari legendele povestesc lucruri deopotrivă de minunate şi de bizare.

Printre acestea se vorbeşte şi de existenţa unor comori, îngropate în jurul lui în vremea când stăpânii castelului se temeau de tâlhari. După aceste presupuneri subsolul ar ascunde lire otomane aduse de castelani din drumul aventurilor lor din Orient, potire de aur dela curtea din Viena şi coliere de smaragde aduse din diferite colţuri ale Europei, unde cavalerii moşteniseră enorme bogăţii.

Popas în faţa comorilor.

Comorile acestea, bănuite de imaginaţia poporului s'au actualizat acum printr'un accident. Nişte locuitori săpând în pădurile din dosul castelului, cu ocazia lucrărilor pentru amenajarea unui strand, au descoperit câteva monezi ruginite puse în circulaţie după eliberarea ţăranilor români din iobăgie, de către împărăteasa Vienei. Aliajul monedelor nu prezintă însă nici o valoare. Convingerea de existenţa reală a comorilor a subzistat, ba ceva mai mult, se crede că sub zidurile cetăţii şi-în împrejurimi sunt ascunse bogăţii, cari pot face fericit întreg Râşnovul şi că săpăturile până în cele din urmă vor scoate la iveală grămezi de aur.

Convingerile acestea s'au încrustat în mintea ţăranilor cu atâta fermitate, încât orice demonstaţie contrarie este zadarnică. Dela mic şi până la mare toţi nu visează decât comori; preocupările zilnice au fost subordonate acestei pasiuni în proporţii maladive, iar târnăcoapele au fost pus în funcţiune pe întreg teritoriul care înconjoară castelul.

In urmă a mai intervenit şi un alt element pentru încurajarea prejudecăţilor populare. Oamenii antrenaţi în fantezia lor, au descoperit că aurul produce lumini în nopţile de praznic, ca un indiciu al locului unde se găseşte. Această iluzie a avut-o un pădurar, care a povestit în sat că a văzut scânteind o dâră de lumină chiar lângă treptele castelului.

O bătrână din ţinutul comorilor.

RAMAŞIŢE DE OBIECTE CONSIDERATE DREPT AUR

De atunci satul se găseşte în prada unei mari agitaţii. De cum se 'ntunecă, oamenii pornesc în direcţia castelului, cu cele mai ingenioase instrumente, pentru a da de urma comorilor. Unii pleacă cu întreaga familie pentru săpături mai temeinice, iar alţii se furişează singuri, cu toată grija de-a nu fi văzuţi de vecini.

La această goană febrilă se ataşează tot mai mulţi ţărani, ea capătă proporţii de basm prin prejudecăţile bizare, care o timbrează şi devine unul dintre spectacolele cele mai captivante ale sezonului. S'ar putea spune că întreg Râşnovul se află de veghe în jurul comorilor împletite în fantezia mulţimii care până acum le-a dăruit generos, nu mai puţin de câteva săptămâni de neodihnă.

Truda inutilă n'a descurajat pe nimeni şi nici n'a spulberat convingerea că bănuitele comor sunt inexistente, s'au dacă urmele lor, exista, ele au fost descoperite de mult. Din contră fiecare noapte aduce cu sine o nouă încurajare, orele de insomnie fiind foarte prielnice pentru a surescita imaginaţia.

Astfel acum câteva zile o bucată de fer a fost confundată cu urmele unei lăzi aurifiere iar coada unui ulcior rătăcit, luată drept temeiul unei comori. In jurul acestor două fragmente de obiecte fără importanţă, presupunerile au luat proporţii de exaltare, pe locul unde au fost găsite s'au adâncit găuri cât tranşeele iar în căutarea comorilor au fost despletite până şi rădăcinile copacilor.

CÂTEVA ASPECTE DIN JURUL CASTELULUI

In câteva săptămâni goana după comori a dat împrejurimilor Râşnovului un aspect cu totul ciudat. Colinele din faţa castelului au fost perforate de târnăcoape până la surparea lor, iar sub ziduri găseşti găuri care-ţi dau impresia unor grote. E opera celor cari îşi sacrifică nopţile legendarelor bogăţii. Intâlneşti aici atâta risipă de muncă inutilă, încât concentrată într'o operă pozitivă s'ar fi putut construi o şosea de câţiva chilometri.

După asfinţitul soarelui decorul devine cu totul original. După ora 7, începe goana după comori care durează până a doua zi în revărsarea zorilor. In acest interval întâlneşti femei care-şi pândesc vecinii să-i surprindă în ce direcţie apucă, bătrâni cari dau detalii de cronică despre cavalerii teutoni şi tineri vânjoşi înarmaţi cu tot felul de instrumente, gata să dea asalt colinelor.

O ultimă ofensivă în stil mare s'a dat în noaptea de Sf. Maria, socotită ca cea mai norocoasă pentru descoperiri miraculoase. In noaptea aceasta s'a săpat mai mult ca oricând şi oamenii au alergat după comori cuprinşi de-o febră aproape dramatică. In ajuns câteva grupuri au pornit pregătiţi ca pentru o invazie, ducând cu ei până şi armament.

Natural noaptea sfântă, aducătoare de comori s'a sfârşit şi ea ca toate celelalte, fără nici un rezultat. De astădată nu s'au descoperit nici măcar monede ruginite.

Din mirajul ei n'a rămas decât o celebritate contemplativă şi sugestia pe care a transmis-o altor sate. Astfel două comune din plasa Bran, au descoperit că şi ele posedă comori şi că au răgaz suficient pentru descoperirea lor. La Peştera s'au colindat dealurile aspre şi bântuite de un vânt năpraznic mai bine de 10 ore, iar la Măgura, eroii nopţii, în căutare de himere, au ajuns cu explorările lor până sub poalele Pietrii Craiului.

Şi se pare că astfel de spectacole sunt numai la începutul lor.

V. MUNTEANU

JULES CLARETIE

Omul cu mânile de ceară

Trad. de Tag. Baldovin

2)

O zării îngălbenindu-se. Apoi, fata se ghemui ca un colț de vatră și o auzii plângând încet.

Zece zile nu se urni străinul din casa lui Vieț Baglanovici și — din zi în zi — Elena se ofilia mai tare. Ajunsese străvezie, iar mânile-i semănau cu acele fără de sânge ale străinului.

Ce s'o mai lungesc? — într'o bună dimineață o găsiră moartă, în pat.

Innebunit de durere, tatăl ei se aruncă în brațele mele, chemându-și moartea și blestemând pe Dumnezeu.

— Nu, Vieț Baglanovici — îl îmbărbătai eu — nu, nu trebuie să mori. Gândește-te că — înnainte de a te duce după Elena — Vieț Baglanovici trebuie să o răzbuni.

— S'o răzbun? — izbucni el, răgând ca un taur.

— Dar dumneata nu vezi, urmai eu, că a fost ucisă de un strigoiu?....

Bătrânul morlac sări ca un șacal și se năpusti spre armele atârnate deasupra vetrei.

— Inţeleg, făcu el, străinul.... străinul!

Și dintr'o smuncitură fu în odaia omului cu mânile de ceară.

Străinul nu era acolo.

Vieț Baglanovici străbătu tot satul în goană, întrebând de ucigașul, care-i răpusese copila.

Un cerșetor îl zărise pe străin — chiar în dimineața aceea — îndreptându-se spre Vorgraț. Vieț Baglanovici își înșeua calul.

Pe seară era la Vorgraț, — dar străinul părăsise satul. Cineva îi arătă lui Vieț Baglanovici drumul pe care apucase omul acela. Baglanovici îl ajunse între Vorgraț și Kasno. Il înșfăcă de beregată și-i împlântă jungherul în gât...

A doua zi, dimineața, Vieț era la Presteg, la îngropăciunea fiicăsi, stropit încă de sângele ucigașului.

In aceeaș seară ședeam amândoi înnaintea vetrii pustii. Afară sufla vântul și ploaia mereu.

— Și cerul plânge!—făcu gazda.

Deodată, cineva bătu la ușă. De data aceasta deschisei însu-mi, dar mă trăsei îndărăt îngrozit.... Innăuntru nu intră decât... omul cu mânile de ceară, palid, țeapăn ca un cadavru, cu o rană deschisă în grumaz, dar cu zâmbetul pe buze,.. un zâmbet liniștit și batjocoritor.

Nu vorbi nimic, ci se îndreptă spre Vieț Baglanovici, care îl privia aiurit Ii arătă rana proaspătă și .. ieși.

Baglanovici scoase un răcnet de mânie și se năpusti afară, dar — în noaptea profundă — nu mai găsi pe nimeni.

— Mâni am s'o pornesc pe drumul spre Kasno — gemu el, intrând în casă — și am să-i cat hoitul pentrucă.... am uitat să-i vâr țărușul în inimă. Strigoiul nu are să mai vină după aceea.

Doamna de Rigny îl întrerupse:

— Dar... povestea domnieitale e îngrozitoare, marchize, și nu știu dacă.... ar mai fi să te las s'o istorisești înnainte?.... Ai milă de somnul nostru!

Dimpotrivă, bălaia și sentimentala domnișoară de Rigny, care se prăpădea după romanele Anei Radeliffa, ceru — cât putu de tare — sfârșitul povestei.

— De altfel, am sfârșit — făcu domnul de Rouvre. Trupul străinului fusese găsit de niște ciobani, pe drumul mare, și dus într'o casă părăsită. Acolo îl duseră oamenii aceia și pe Vieț Baglanovici.

— Acesta-i hoitul unui strigoiu — îi lămuri bătrânul. Mi-a ucis copila!

Luă, după asta, un par ascuțit ca o suliță și-l izbi în pieptul mortului.... Strigoiul deschise ochii. Un val de sânge îi țâșni pe gură. Baglanovici se îngălbeni ca ceara și se întoarse spre ciobanii, care îngenunchiaseră.

— Flăcăi, de-acum nu mai are nici o putere.

Să vă rugați lui Dumnezeu și pentru sufletul lui. Și să vă rugați și pentru Ileana mea! !

II

In clipa când Gontran de Rouvre își isprăvia povestirea, spunând cum murise și Vieț Baglanovici, răpus de amar, ușa salonului se deschise și servitorul vesti:

— Domnul Victor de Bermont!

Intră un tânăr înnalt, palid, îmbrăcat pe de-a 'ntregul în negru.

In vreme ce doamna de Rigny se 'ndrepta spre noul venit, Gontran dădu un țipăt și se îngălbeni ca un mort. Domnul de Bermont îl privi mirat și se înclină politicos.

— Doamna e servită! — anunță feciorul.

Gontran se 'ndreptă grăbit spre doamna de Rigny, și o întrebă, cu glasul întretăiat:

— Dumneavoastră cunoașteți, contesă, pe bărbatul acesta?

— Sunt nașa lui, îl lămuri contesa. — Dar.... ce-i cu dumneata, marchize?

— Vai, dar.... oare n'au innebunit? — se cutremură Gontran. Știți cine mi s'a părut că e?

— De unde!

— Cine? — se amestecă și Louise, apropiindu-se.

— Omul cu mânile de ceară!

Trecură în sufragerie, unde-i aștepta cel mai ales ospăț. Victor de Bermont luase brațul doamnei de Rigny. La masă, se nimeri

chiar în fața domnului de Rouvre și Louisei. Gontran nu-și putea desprinde privirile dela d. de Bermont.

— Cum se face — întrebă pe Louise, aplecându-se spre ea — că nu l-am văzut, până acum, pe d. de Bermont pe la dumneavoastră?

— Pe când am făcut noi cunoștiința, d. de Bermont era prin Germania, — numai de vreo câteva zile a sosit la Paris.

Gontran nu mai scosese un cuvânt.

Gândurile îți vin mâncând, cași foamea. Voltaire trebuia să fi fost de nesuferit, când era flămând....

La începutul mesei nu se prea vorbia. Domnul de Bermont părea adâncit în cine ce gânduri mute, — în vreme ce Gontran îl fura cu ochii, cu o stăruință ciudată.

In adevăr, d. de Bermont avea în el ceva ciudat: slăbuț și cu desăvârșire palid, chipu-i era închenărit de un păr negru și des, care undoia ușor, ca o lână. Nasu-i era subțire și drept, ușor încordat deasupra gurei mici, și fără de musteți.

In răstimpuri un tic nervos îi contracta chipul de o albeață mată. Dinții, sidefii și ascuțiți, mușcau convulsiv buzele pe care brobonia aproape mereu un strop de sânge.

— El e,.... chiar el! — se gândia d. de Rouvre, țintindu-l neîntrerupt.

Și, mereu, privirile i se scoborau spre mânile d-lui de Bermont. Erau albe, de-o albeață mată, delicate și gingașe ca niște mâni de femeie. Unghiile roze erau încercuite într'o piele lăptoasă, și par' că scânteiau, ori de câte ori razele lumânărilor cădea peste mânile acele de cară.

Lui Gontran i se părea că visează.

Nu numai că d. de Bermont semăna cu strigoiul din Presteg, ca două picături de apă, dar mai avea și particularitatea aceasta, hotărîtoare, a mânilor.... ca de mort. Nu mai încăpea nici o îndoială, strigoiul și el nu erau decât unul și acelaș ins. Sau mai curând el, d. de Bermont, nu era altcineva decât necunoscutul acela, pe care îl ucisese Vieț Baglanovici. Nu mai încăpea nici o îndoială.

Tocmai, doamna de Regny îl întrebase ceva pe d. de Bermont. Gontran tresări, auzind vocea tăioasă a lui Victor. Se cutremură din tot trupul.

Iși ațintí asupra d-lui de Bermont priviri enorme, — pupilele i se dilatară luând o expresie extatică și dușmănoasă, în acelaș timp își întinse gâtul, ca un tigru ce-și pândește prada și mâna crispată părea că dibuie o armă pe masă.

D. de Bermont rămânea liniștit rece, mestecând încet, și neluând nimic în seamă.

Gontran se simți înfierbântându-se din ce în ce și, de-odată, îl cuprinse un val de mânie.

Trebui să se stăpânească, într'o silință nebună, ca să-și alunge turburarea, care-l cuprinsese.

In mai multe rânduri, își trecu palma peste frunte, ca și cum ar fi nevoit să-și alunge unele gânduri, apoi — ca să poată să-și uite — se amestecă în conversație, care se însuflețise.

In momentul acela se vorbia despre călătorii, de aventuri, despre moartea căpitanului Franklin, de Chinezi și Asteci, de un naufragiu recent și despre explorațiile d-lui de Chaillu în Africa centrală.... Intr'un cuvânt, cu toții erau departe de Paris.

D. de Rouvre găsi momentul prielnic și se agăță de prilejul, ce i se oferia să aducă vorba despre părțile dunărene și să-l încolțească cât putu mai strâns pe d. de Bermont... strigoiul din Presteg.

După ce vorbi despre mlăștinile și sălciile părților acelora, despre guslari și ciobani, pitorești ca niște păstori din Homer, se întoarse spre d. de Bermont și-l întrebă, cu un fel de harțag:

— Dar,... după cât îmi amintesc, am avut plăcerea să vă întâlnesc prin părțile acele?

D. de Bermont zâmbi liniștit, lăsând să i se zăriască dinții uimitor de frumoși, apoi își ridică fruntea și răspunse că d. de Rouvre se înșeală.

— Ce fel — făcu marchizul — nu cunoașteți Prestegul?.. N'ați călătorit prin țara românească?

— N'am urcat de cât Mont-Blanc, ca toată lumea — răspunse încet Victor — dar, în ceiace privește călătoriile, n'am trecut dincolo de Turin, de-o parte și de Pirinei, de ceialaltă. Cunosc puțin de tot, malurile Rinului și am traversat Londra, cu niște afaceri, fără să fi avut însă timpul să încerc tăiușul săcurei lui Jane Gray și să privesc diamantele coroanei din Turn.

Gontran de-abia se stăpânia. Uimitoarea liniște a d-lui de Bermont îl făcea să-și iasă din sărite. Nu se îndoia câtuși de puțin că omul acesta era tot acela, pe care-l întâlnise odinioară. Toate îl încredințau despre aceasta, —mai ales mânile acele livide, care păreau a fi ale unui cadavru...

In curând, băgă de seamă că privirile lui Victor se opresc — uneori — cu o expresie ciudată asupra domnișoarei de Rigny. Ea părea oarecum fascinată de d. de Bermont, și nu-și mai desprindea ochii de pe chipul spălăcit al tânărului, pe care Gontran îl vedea zâmbind cu un aer răutăcios de izbândă.

Marchizul se simți amețind, de-al binelea,—lucrurile din preajmă începură să-i pară că iau înfățișări ciudate, iar lumea parcă lua forme de păpuși...

...I se părea că — în clipede acele — nu ar mai fi fost la contesa de Rigny, ci în mijlocul unei lumi fantastice, unde toate luau culorile eteroclite și formele acele bizare, care nasc din fumul hașișului. Și toată lumea asta fugia, venia, se învârtejia într'o horă de neînchipuit, în care d. de Bermont făcea niște sărituri de necrezut... Cu fața aprinsă, cu privirile rătăcite, Gontran se întreba dacă nu cumva toată lumea asta nu înnebunise,—sau dacă el însuși, marchizul de Rouvre, mai era în toate mințile lui..

Coșmarul acesta — de om treaz — ajunse în curând atât de cu neputință de îndurat și atât de înspăimântător, în cât Gontran se ridică de pe scaun și ieși din sufragerie, fără să-și dea seamă încotro pornise. Se aruncă în cel dintâi jilț, ce-i ieși în cale și rămase acolo îndelung, cu ochii închiși, astupându-și urechile, cu palmele, între care-și afundase capul.

I se părea că-i clocotesc creierii în cap, și că o puzderie de pitici — de **blue devils**, cum ar zice Englejii — se zbuciumă în țeasta lui, ca să-l necăjiască.

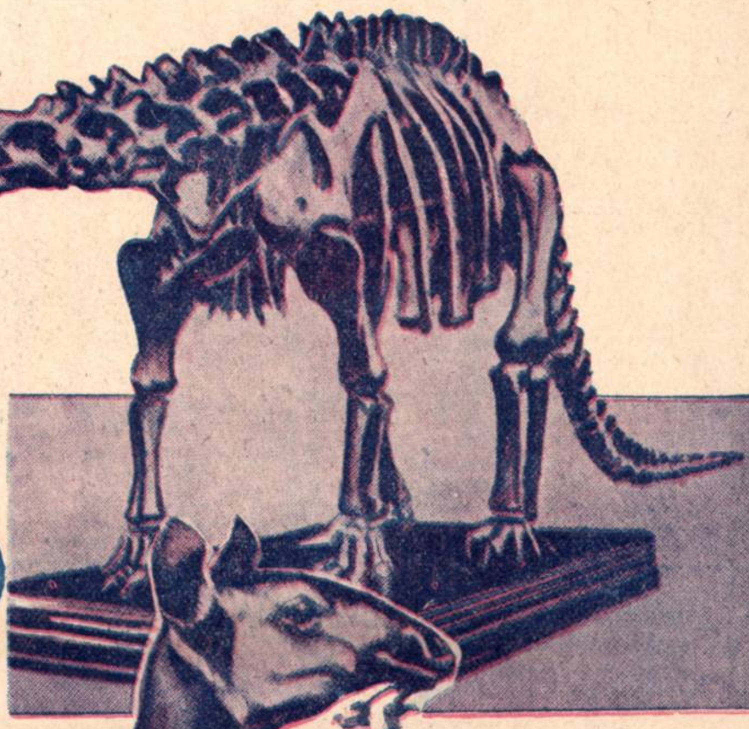
— Doamne-Dumnezeule—se văită el după un răstimp — dar... am început să aiurez... Ce caut în salonul acesta?... Cum am venit aici?... Pentru ce m'am sculat de la masă?...

Inchise ochii și... în clipă i se năzări zâmbetul batjocoritor al d-lui de Bermont. Gemu:

— Oh,... îl urăsc! Dar... cine-i omul acela?... Finul doamnei de Rigny?... Nu mi-a vorbit nici odată despre el... Eh! în ruptul capului, nu-i adevărat... E asasinul Ilenei. Și Vieț Baglanovici l-ar recunoaște, de-ar fi aici!

(Va urma)

Mai trăesc astăzi Monstri preistorici?

Sus: *Schelet de Diplodocus.*
Stânga: *Strămoşul zebrei.*

SAVANŢII descoperă mereu noui forme de viaţă care însă, în marea majoritate, sunt creaturi microscopice, sau fac cel puţin parte din specia insectelor. Se ştie că înaintea apariţiei omului, pământul a fost populat de imense şi greoaie animale, a căror reconstituire apare astăzi de-o bizară hidoşenie.

Se naşte acum întrebarea dacă unele din aceste animale nu vor fi supravieţuit cumva, până în zilele noastre, ascunse în vre-un colţişor al pământului, unde picior de om n'a pătruns încă?

Drept e că mai sunt ţinuturi necunoscute încă, „dar" veţi obiecta dvs „specimenele de animale trăind acolo, ar trebui să fie identice cu cele din zonele vecine, care au fost explorate, dat fiind că aceste creaturi pot trece dintr'o regiunea într'altă fără multă greutate".

Şi iată totuş, că ar fi o mare greşeală să afirmăm că rasa acestor mari şi ciudate animale s'ar fi stins cu desăvârşire.

S'au făcut în cursul ultimilor 30 de ani, numeroase descoperiri, care au pus ştiinţa în uimire, şi lista lor e departe de a se încheia: avem toate motivele să credem că într'un viitor apropiat vom avea surprize şi mai mari.

Mai înainte de-a trata pe larg această chestiune, care pentru moment se află în stadiul de enigmă, voiu aminti câteva mici fapte, pe deplin stabilite, care vin în sprijinul presupunerilor de mai sus.

In primul rând, vine interesanta descoperire a faimosului Okapi, de către Johnston. Acest animal e un rumegător, prezentând un stadiu de desvoltare între antilopă şi girafă; n'are actualmente altă rudă apropiată pe pământ, dar seamănă perfect cu fosila unui specimen preistoric, cunoscut sub numele de Helladotherium, care a trăit prin epoca terţiară.

Pe când se afla în Congo, Johnston a văzut pe scuturile negrilor indigeni bucăţi din pielea acestui misterios animal şi astfel a aflat pentru prima iată de existenţa lui. Aceste fragmente, jupuite de pe coapsele animalului, erau de un brun roşcat, cu dungi albe şi negre, ceeace făcu pe naturalist să creadă că avea de-aface cu un specimen de zebră necunoscut, până aci. Porni în căutarea lui, dar indigenii îl puseră pe urmele unui mamifer cu piciorul terminat într'o copită despicată, ca la cerbi. Renunţă să mai urmărească pista indicată, întrucât îşi închipuia că animalul care-l interesa trebuia să fie o creatură de specia calului, cu copita despicată. Insuportabila climă primejduindu-i sănătatea, vânătoarea trebui să ia sfârşit şi Johnston părăsi ţinutul, fără a fi văzut „Okapiul".

Câtva timp mai târziu însă, un suedez, anume căpitanul Eriksson, reuşi să obţie dela indigeni o piele întreagă şi două capete ale ciudatului animal. Se organizară în urmă noui expediţii şi numai după o serie de extraordinare eforturi, reuşiră să captureze câteva specimene vii.

Acest eveniment ne-a revelat surprinzătorul fapt că trăiam în secolul al 20-lea, fără să fi avut ideie de existenţa unui animal vertebrat mare, de o specie cu totul ciudată, reprezentând un tip pe care ştiinţa l-a crezut dispărut de mii de ani. Un caz ca acesta, chiar de-ar fi izolat ne dovedeşte că pământul mai are pentru noi încă multe taine.

Cu câţiva ani înaintea răsboiului mondial, o grupă de exploratori ai celebrei menajerii Hagenbeck, situată lângă Hamburg, în Germania, raportau că văzuseră pe malul de vest al lacului Tanganyika niţte animale bizare, pe care în zadar încercaseră să le captureze. Descrierile lor păreau atât de extraordinare, încât nu fură luate în serios. Afirmau că aceste animale aveau o puternică asemănare cu misterioasele reptile ale unei îndepărtate perioade geologice, cum ar fi spre ex. Diplodocus-ul.

Puţin după aceasta, ofiţeri englezi şi belgieni trimişi cu diverse însărcinări în aceste regiuni, raportară deasemeni că văzuseră gigantice animale „din altă epocă" şi de care din nefericire, nu se putuseră apropia, din cauza insurmontabilelor obstacole, opuse de mlaştinile în care acestea trăiau. De data aceasta, veracitatea aserţiunilor nu mai putea fi pusă la îndoială. Faptul atrase atenţiunea savanţilor şi se făcură proecte pentru clarificarea misterului.

Veni mai apoi răsboiul, care făcu investigaţiile imposibile. Dar când acesta luă sfârşit, cercetările reîncepură. La sfârşitul anului 1919, doi exploratori belgieni, Copelle şi Le Page, străbăteau o regiune cu totul necunoscută, de pe malul drept al Congo-ului superior. Observară în această regiune, ciudate urme de picioare, pe o distanţă de 15 mile, care-i duse în cele din urmă înaintea unui a-

Gliptonul, strămoşul broaştei ţestoase. A trăit în epoca terţiară, dealungul unui milion de ani.

Brontozaurul, reptilă gigantică, văzută de diverşi exploratori, în partea superioară a fluviului Congo.

nimal, într'adevăr cu totul neobişnuit, mult mai mare decât elefantul, având spinarea ridicată într'o cocoaşe, o coadă puternică, similară cu cea a unui kangoroo, iar corpul, părea acoperit cu solzi. Traseră câteva focuri în el, dar, monstrul deşi enorm, avea mişcările extrem de repezi şi dispăru neatins. Le fu cu neputinţă să-l mai regăsească.

Urmele picioarelor precum şi declaraţiile celor doi vânători, oameni de o indiscutabilă seriozitate, nu mai puteau fi ignorate de savanţi. Părerea unanimă a acestora din urmă, e că animalul în chestie se înrudeşte strâns cu brontozaurul, o imensă reptilă cu trupul lung de 65 de picioare, o specie care se credea că dispăruse depe suprafaţa pământului, cu câteva mii de ani înaintea apariţiei omului.

Ce concluzii am putea trage din cele de mai sus?

Pentru moment e cu neputinţă să dăm chestiunii un răspuns precis.

O expediţie a pornit acum câtva timp să cerceteze ţinutul unde acest monstru a fost semnalat dar majoritatea exploratorilor au murit în drum, din cauza climei şi a pericolelor de tot felul, ce-i pândia la fiecare pas.

Vom trece repede asupra problematicei existenţe a celebrului „şarpe marin" care a făcut obiectul unor vii discuţii de presă, dealungul unui întreg secol.

Ar fi o greşală să luăm în glumă această chestiune. Există desigur, o mare parte de adevăr în numeroasele rapoarte ce s'au făcut asupra apariţiei sale, şi cei cari le-au făcut, nu pot fi suspectaţi de mistificare. Mulţi din ei fac parte din corpul ofiţerilor de marină, cum sunt spre ex.: căpitanul Mac Qubae, căpitanul Lagresille şi echipajul său, de pe nava de războI franceză „Avalanşa", etc. Apariţia acestei creaturi a fost semnalată de ofiţerii francezi în 1897, 1898 şi 1904.

Am avut fericita ocazie să discut în privinţa acestor rapoarte cu regretaţii mei maeştri: Vaillant director al muzeului din Paris şi Prof. M. Giard, dela Academia de ştiinţă. Aceşti distinşi savanţi erau convinşi că fabulosul şarpe marin, observat la diverse răstimpuri, în golful Along, la Tonkin, este una din enigmele geologice ale universului şi nici decum un mit. Face parte probabil din specia plesiosaurului, care împreună cu rudele sale popula mările în trecut.

Nu e deci nerezonabil, să presupunem că oceanele — ale căror ape sunt atât de adânci şi ocupă întinderi atât de vaste, şi care mai ales au început să fie explorate abia în timpul din urmă — cuprind în sânul lor multe surprize. Tocmai imensitatea lor face ca descoperirea ciudaţilor cetăţeni ai adâncurilor să fie cu mult mai anevoioasă decât a celor trestre. Incertitudinea este încă mare, în această privinţă, astfel că ne vom mărgini pentru moment la examinarea celor mai specifice şi pozitive cazuri.

Indigenii dela Tierra del Fuego, grupul izolat de insule din capătul sudic al Americii de Sud, au declarat acum câţiva ani că în regiunile inaccesibile ale munţilor lor, trăiau mari şi ciudate animale pe care nu le întâlniau decât arareori, la intrarea cavernelor subterane, unde se refugiau în cursul zilei.

După descrierile lor, s'ar părea să fie vorba de marile animale fără dinţi, din specia stinsă a Gliptodonilor, cari trăiau in America de Sud prin epoca terţiară; un fel de broaşte ţestoase, de mărimea unui măgar.

Spiritul primitivului e îndeobşte atât de îmbâcsit de fabule, încât savanţii ar fi înclinaţi să ignoreze declaraţiile de mai sus, dacă descoperiri de curând făcute, n'ar fi venit să le sprijine, într'un mod extrem de interesant.

Acum câţiva ani, nişte călători europeni, explorând extrema sudică a Patagoniei, au descoperit într'o peşteră, lângă „Capul Speranţei" pielea unui animal mare, de care mai erau încă lipite bucăţi de carne, păr, precum şi resturi ale oaselor mici dela picioare, ce semănau cu cele ale Glyptodonului şi ale rudei sale Mylodonul. Toate aceste vestigii, erau foarte proaspete şi aparţineau unui animal mort de curând. Mai ciudat încă e faptul că animalul zăcea pe un maldăr de ierburi uscate, ceeace dovedea că trăise în această peşteră.

O nouă descoperire interesantă s'a făcut mai apoi în altă regiune a aceluiaş ţinut, lângă Rio Salado, unde exploratorul Oates a găsit rămăşiţele altui Glyptodon, care de asemeni părea să fi murit de puţin timp.

Aceste fapte dovedesc că spusele indigenilor nu sunt invenţii. Animalul de care vorbim nu poate fi comparat nici ca formă nici ca dimensiuni cu vreuna din speciile înrudite, trăind astăzi pe pământ. Dacă cumva a dispărut, atunci aceasta s'a întâmplat abia în timpurile din urmă şi nicidecum înaintea apariţiei omului pe pământ, cum se credea înainte.

Adăugăm că s'a descoperit de curând în Argentina, scheletul unui animal strâns înrudit cu Glyptodonul: era străpuns de o săgeată care se oprise în şira spinării, vârful acestei săgeţi e din quarţit, tăiat în forma unei frunze de salcie, absolut identică cu cele întrebuinţate astăzi de indigeni.

In aceeaş ordine de idei, e interesant să cităm că sălbatecii tribului Waipu, din Noua Zeelanda, au declarat exploratorului Colenso că în sânul munţilor lor, trăiau gigantice păsări de care aveau o teamă teribilă. Drept e că s'au găsit oase ale acestui animal, dar de data asta, e mai mult decât probabil că acest specimen de pasăre a dispărut într'adevăr şi că poveştile despre existenţa lui sunt tradiţiile unor timpuri mult mai depărtate.

Am mai putea cita încă multe exemple de acest fel, dar nu le putem discuta pe toate ci vom alege cazurile cele mai interesante din întreaga listă.

O enigmă care, din timpul cuceririi Mexicului de către spanioli şi până în zilele noastre pasionează pe naturalişti şi pe archeologi, este faptul că în monumentele mayane din Yucatan, apar statui reprezentând maimuţe de un pronunţat caracter antropoid, mult mai apropiate de om decât gorilele şi urangutanii.

Ştiam, însă, sau cel puţin credeam, că în America n'au existat niciodată maimuţe antropoide şi astfel, savanţii s'au pierdut în interminabile presupuneri asupra originei acestor statui.

Citām următoarele dintr'un articol al lui Pietro Gieza de Leon apărut în „Cronica del Peru":

„In acest ţinut există mari maimuţe, fiice ale diavolilor cu feţe omeneşti. Unele din ele aduc atât de bine cu neamul omenesc, încât numeroşi bărbaţi s'au căsătorit cu ele. Nu pot vorbi, scot numai nişte sunete plângătoare."

Unii au dat comentariilor o întorsătură mai mult sau mai puţin spirituală, sugerând că ceeace determinase pe acei indivizi să trăiască cu ele, era tocmai faptul că nu puteau vorbi.

Abia prin 1883, exploratorii făcură o descoperire care lumină întrucâtva acest mister. Un misionar spaniol, părintele Juan Rivero, din ordinul jesuiţilor, văzu într'o zi în ţinutul Betoyas, un animal cu totul ciudat, care se ţinea pe picioarele dinapoi, avea figura omenească, dar trupul îi era acoperit cu păr foarte des, iar membrele păreau să fie de maimuţă. Imediat ce zări pe călători, animalul scoase nişte strigăte plângătoare şi dispăru în desişul pădurii. Le fu cu neputinţă să-l mai regăsească. Chestiunea rămase un mister, dar un nou fapt, raportat de curând, ne dă certitudinea că aceste creaturi există într'adevăr, ceeace a sporit interesul savanţilor în jurul problemei.

In 1917, un savant francez, M. de Loys, a pornit o expediţie geologică în pădurile virgine ale Indienilor Motiloni, cari au rămas cu desăvârşire sălbateci, ţinutul se întindea dealungul malurilor Venezuelei şi Columbiei. Climatul şi atacurile indienilor au îngreuiat mult expediţia. Din cei 20 de oameni cu care plecase, reveni numai cu patru, după trei ani de aprigă luptă cu suferinţe şi greutăţi de nedescris. Ceilalţi fuseseră ucişi fie de febră, fie de săgeţile indienilor.

(Continuare în pagina următoare, ultima coloană).

Epiornicul, enormă pasăre preistorică, de care vorbesc şi astăzi locuitorii din Noua Zelandă în legendele lor.

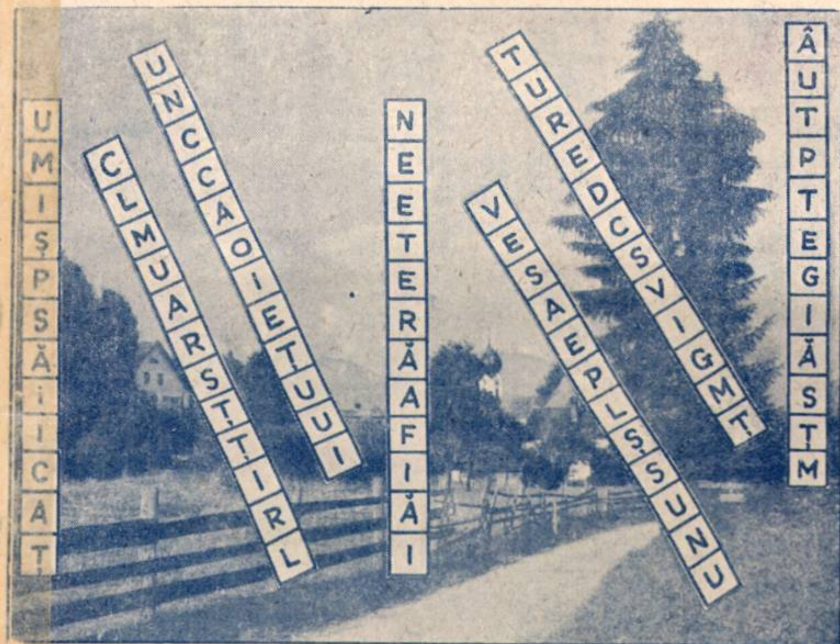
JOCURILE REALITĂŢII

MARELE NOSTRU CONCURS

Premii: I. 2000 lei în numerar; II. Două aparate de radio cu galenă; III. Cinci volume literare di Ed. Adeverul.

Vom publica deasemenea şi numele tuturor participanţilor

Problema I-a (Reconstituire)

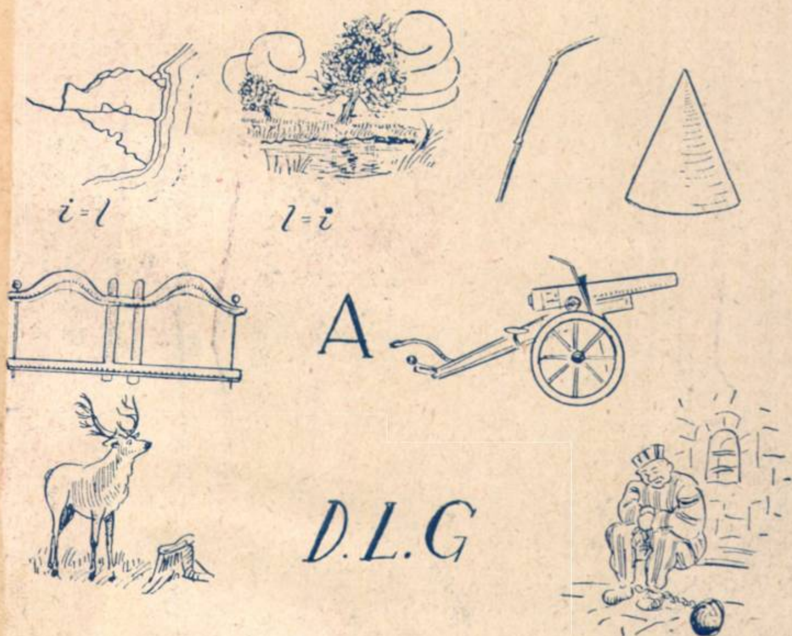

Jocul se desleagă în modul următor:

Se copiază cele şapte coloane, din figură, dimpreună cu literele înscrise în ele, apoi se aşează în poziţie verticală, în aşa fel, încât, cetind literele în mod obicinuit, dela stânga spre dreapta, începând din colţul de sus al primei coloane, să obţineţi o strofă de patru versuri.

Versurile acestea se referă la un logogrif alcătuind astfel un joc ce se continuă apoi în

Problema II-a (Rebus)

Se află aici încă două versuri din poezia enigmatică (strofa a II-a).

Deslegătorii jocurilor n-relor 235-236

Suzana Săvulescu (Chişinău, 25), Florica şi Dimitrie A. Ardeleanu (Pecica-Arad 30), Lică Nisipeanu (Tg. Jiu 40), Ionel Schachman (Loco 20), Constanţa Cutendache (Loco 30), Lică I. Tudose (Galaţi 30), Sorel Avramescu (Constanţa 30), St. Dăscălescu (Bălţeşti-Prahova 30), Petall D'yon şi Willy Christescu (Cozmeşti-Tecuci 20), Herman Herşcovici (Roman 40), Traian Hareţ (Conja-Tulcea 35), Gheorghe Ch. şi Ionel Bizamcer (Tulcea 30), Sigmund Boniowsky (Câmpina 30), Aurel Moldovanu (Bistriţa 30, Lydia J. Elias (Ploeşti 30), Nelly şi Didi Taţomir (Iaşi 20), Gheorghe Em. Turbure (Câmpulung 40), Ioan Bogdan student (Vulcan-Hunedoara 20), Ţică P. Gruescu (Moreni Prahova 40), Maddie şi Jeana Rocoş (Olăneşti Vâlcea 40), Dobritza şi Maier Fichmann (Loco 40), Maria Cosma şi Emil Tărcatu (Tulcea 40), M. Costin (Ploeşti 40), Hedes Traian (Pecica 20), Irina Saicovici (Loco 30), D-na Aurelia I. Georgiade (Loco 30), I. Dodon (Iaşi 40), Ana şi Mielu Dica (Odobeşti 35), D-na Viorescu (Tulcea 30), Al. Haber (Iaşi 40), Corneliu E. Acikgheozan (Brăila 40), Marca (Sibiu 40), Jean A. Roşianu (Dărmăneşti Bacău 20), Gross Herman (Loco 40), Gh. Gh. Nichiforescu (Todireni Botoşani 25), Duduia Margareta (Arad 35), Aurel Pelimon (Loco 35), Fanel Z. Theodosiu (Turnu Măgurele 35), Aurel Iuga (Dorohoiu 35), Aurel Oniciu (Abrud-Alba 40), I. Sufrin-Yusuf (Loco 40) Grunberg Mircea (Loco 20) Matilda Rufel (Dărmăneşti-Bacău 20), Pauline Florescu (Brăila 20), Bercu Enghelberg (Dărmăneşti-Bacău 20), Titica Moscovici (Buftea-Ilfov 30), Al. Poni (Iaşi 40), Ionel şi Arnold Eisner (Odobeşti 40), A. Căprescu (Buzău 35), R. Livianu (Loco 30), Nic. C. Vasiliu (Galaţi 40), Lucian Theodoriade (Babadag-Tulcea 40), Didy Gajdeanu (Constanţa 30), Constanţa Pr. Gr. Timireau (Rusca-Fălciu 35), Apostolescu V. Emilian (Mercurea Ciucului 35), Ion Răşina (Tg. Jiu 40), Dan Tr. Elisievici (Loco 40), Spiru Teodorescu (Striharet-Olt 40), Doia Ionescu (Filaret Loco, 40), D-tru Gh. Tomulescu Braţia-Argeş 10), Tudorica Popescu şi Aurora Bălu (T. Severin 40), Telega Gheorghe (Doroh., 20), Lica Wecsler (Iaşi 40), Florin Iacomi (Podul Turcului 30), Nicu Gh. Arsene (Chişinău 10), Celine Conesnon (Piatra Neamţ 30), Georgette Chiriac (Bârlad 25), Mircea Iosif (Ploeşti 30), Maria T. Măinescu (Ploeşti 30), Niţă Cotârlici (Galaţi 30), Oana Petrescu (Gura Motrului Mehedinţi 40), Subl. Gheorghe Robeanu (Tecuci, 30), Lt. Nicolae Georgescu (Focşani 30), V. Lupan (Cluj 40), Racoviţă Constantin (Loco 30), C. Deculescu (Loco 35) Liviu C. Iliescu (Arad 30), Marcel Goldenberg (Loco 40), Maria Radionoff (Ismail 40), Samuel Schachter (Loco 40), Igor Hamaritov (Tighina 40), D-na Cleo dr. Paulian (Loco 20), Eugen Chirovici (Loco 35), Eugenia I. Căpitănescu (Studina Romanaţi 20), Samuel Millis (Loco 40), George Vanghelatos (Brăila 25), Mircea Popovici (Brezoiu Vâlcea 35), Maior Anibal Pompiliu Popovici (Chişinău 35), Costel Stoianovici (Caracal 20), Marioara şi Lt. C. Nicorescu (Loco 35), Anişoara Livadă (Loco 30), George Dumitrescu (Galaţi 30), D. Grozea (Loco 20), Elena Raion (Focşani 35), N. Vasilescu Walex (Râmnicu Vâlcii 30), Elena Gheorgheovici (Loco 35), Nicu Epurescu (Sinaia 30), Rică Măcărescu (Câmpina 40), Nicu C. Slavu (Câmpina 40), Gh. D. Stănescu (Loco 30), Costel Dumitrescu (C.-Lung Muscel 10), Elena Căpitan Dumitrescu (Bazargic 40), Maria Diculescu Loco 15), Letitia Pop (Gherla 20) Samuel Milis (Loco 40), Alexandrina şi Sylvia Cojiţă (Roman 20), Elvira C. Canellos (Galaţi 40), Epure Neculai (Cernăuţi 10), Leon Rosenştein (Buzău 40), Marieta Capoianu (Galaţi 40), Dorin Popovici (Timişoara 10), Dorica Ionescu (Loco 10), Mihail Vasiliu (Piatra Neamt 40), Elena A. Constantinescu (Târgovişte 30) Antonia Zaborowsky (Telega-Prahova 35), Sandu I. Magdalena (Porceşti-Roman 30), Bădescu D-tru (Loco 10), Cleopatra Stefănescu şi Nicu Lăzărescu (Loco 40), N. Balnic (Tecuci 40), Nedelcu M. Ioan (Loco 40).

(Urmare în Nr. viitor)

Mai trăesc astăzi monştri preistorici

Poposind într'o zi, în cursul primejdioaselor lor peregrinări, pe ţărmul stâng din partea de sus a râului Tarra, auziră la un moment dat un sgomot în pădure şi curând văzură apărând două creaturi care se ţineau pe labele dinapoi, ca oamenii. Erau grozav de furioase, scoteau strigăte stridente şi smulgeau crăci din arbori, asvârlindu-le înspre ei.

Exploratorii ripostară atacului cu câteva focuri de puşcă Femela fu ucisă, iar masculul dispăru. Exploratorii disecară animalul doborât şi intenţionau să păstreze trupul, dar pericolele cu care expediţia avu de luptat fură atât de mari, încât pierdură bucăţile una câte una; cu greu reuşiră cei patru supravieţuitori să-şi salveze vieţile. Ciudatul animal ne e cunoscut deci numai din descrierile lor.

„Capul său" spuneau ei, avea partea de sus a feţei foarte desvoltată, în raport cu maxilarele. Picioarele erau mult mai lungi decât ale gorilei sau ale urangutanului şi prezentau o caracteristică umană în proporţiile lor. Animalul avea o înălţime de cinci picioare, — o înălţime obicinuită la sălbateci şi la rasele de oameni mai mici, întrecând cu mult pe cea a maimuţelor americane, cunoscute până acum".

Comentând descoperirea d-rului de Loys, profesorul Francis Ashley spune că nici o maimuţă a „Lumii Vechi" nu atinge înălţimea de cinci picioare, nici greutatea de 115 pfunzi — dimensiunile fiinţei omeneşti în medie. Apoi continuă:

Există obiceiul de-a se lua în râs descoperirile de noui maimuţe — clasicul caz a lui Du Chaillu e încă proaspăt în amintirea savanţilor (1859-65) — în timp ce istoria aprigelor desbateri asupra vestigiilor unor rase umane dispărute e prea bine cunoscută, spre a ne mai pierde vremea cu detalii.

S'ar putea presupune că în domeniul vieţii păsăreşti omul cunoaşte aproape totul. Munţii apele şi alte limite naturale închid viaţa unui animal într'o junglă sau în orice alt colţ izolat al pământului. pe când păsările înving cu uşurinţă astfel de obstacole.

Totuş. se descopăr mereu noui forme ale vieţii păsăreşti în munţi, pe piscuri izolate şi pe insulele neexplorate. Profesorul G. L. Bates, cunoscutul naturalist care s'a întors acum dintr'o călătorie prin junglele Africei, a adus cu sine numeroase specimene de păsări cu totul necunoscute naturaliştilor.

Cele de mai sus, dovedesc că planeta pe care trăim şi ai cărei locuitori ne păreau bine cunoscuţi, mai are pentru noi încă multe secrete, multe forme de viaţă necunoscute, pe cât de ciudate pe atât de interesante.

Cupon pentru jocuri

No. 239

Numele şi pronumele ....

....

Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATA". — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: str. Const. Mille 7—9—11. — Telef. 359/99.
..Preţul abonamentelor: *Un an lei 400; 6 luni lei 200; 3 luni lei 100. Pentru străinătate lei 500 anual*

REALITATEA ilustrată

CHIPURI DE ARTIȘTI ROMANI.—Cântăreața Anne Marie Cernina, (Foto Chevalier, Piatra-Neamț).

Atelierele „Adevĕrul", S. A.

ANUL V. — Nr. 240. SUPLIMENT GRATUIT „REPORTAJ" 3 SEPTEMBRIE 1931

REALITATEA ilustrată

Cu jocul de azi se sfârşeşte
Şi în a vacanţei finală,
Surâsu-i bronzat străluceşte,
Acum, când porneşte la şcoală.

PREȚUL 10 LEI

CELEBRITATI IN filatelie

După introducerea timbrelor „jubiliare" pentru sărbătorirea marilor evenimente istorice-naționale, s'au creiat timbrele de binefacere şi cele comemorative; dovedindu-se cu prisosință eficacitatea întrebuințărei timbrelor de propagandă.... în folosul operelor de asistență socială, s'au în folosul operelor culturale-educative.

Vom expune în mod cronologic, cum au înțeles popoarele să sărbătorească prin filatelie geniile lor naționale.

1905. Pentru prima oară în Europa, *Spania* emite — cu ocazia celui de al 3-lea centenar dela publicarea lui *„Don Quichotte"* — o serie comemorativă de 10 valori pentru cinstirea lui *Cervantes,* toate timbrele având efigia celebrului scriitor în medalion, cu subiecte diferite din opera sa.

1910. Implinindu-se 50 de ani dela ocupația Siciliei, *Italia* consacră 4 valori comemorative patriotului *Garibaldi,* cel ce a luptat pentru unitatea Italiei.

1916. Pentru a doua oară *Spania* comemorează 300 de ani dela moartea lui *Cervantes,* printr'o serie de timbre, 8 valori, timbre oficiale (de serviciu) puse la dispoziția Camerei şi Senatului.

1919. Regimul — de scurtă durată — bolşevic din *Ungaria* cinsteşte cu onoruri filatelice pe sociologii *Marx, Engels,* poetul *Petöfi,* pe *Martinovics* şi *Dosza.*

1920. Bulgaria îşi sărbătoreşte poetul național *Ivan Vasof* printr'o serie comemorativă de 6 valori.

Oraşul *Fiume,* anexat Italiei, îşi sărbătoreşte „cuceritorul", poetul *D'Annunzio,* printr'o serie omagială de 14 valori, având: efigia poetului-liberator cu legenda: *„Hic manebimus optime".*

1921. Italia prin 3 valori jubiliare, comemorează 600 de ani de la moartea nemuritorului poet florentin *Dante Alighieri.*

1922. Austria sărbătoreşte printr'o serie numită „Seria muzicanților" pe compozitorii germani şi austriaci: *Haydn, Beethoven, Mozart, Schubert, Bruckner, Ioh. Strauss* şi *Wolf.*

In acelaş an, *Bulgaria* emite o serie de 9 timbre dedicate jurnalistului englez *J. D. Bourchier* — emise cu ocazia morții sale — pentru buna prietenie şi oficiile aduse poporului bulgar.

Italia comemorează 50 de ani, dela moartea marelui patriot *Giuseppe Manzini* printr'o serie omagială de 3 valori.

1923. Franța pune în circulație o serie de 12 timbre cu valori diferite, toate cu efigia marelui savant *Pasteur,* timbre obişnuite de francare, care circulă până azi.

Italia sărbătoreşte 50 de ani, de la moartea marelui poet şi romancier *Manzoni,* îmbogățind filatelia cu 6 valori jubiliare.

In acelaş an, *Ungaria* consacră o serie omagială de 6 valori, marelui patriot şi poet *Sandor Petöfi,* cu ocazia împlinirei primului centenar dela naşterea poetului.

1924. Franța emite un timbru comemorativ poetului provansal *Ronsard* cu efigia sa, cinstind împlinirea a 400 de ani dela naşterea poetului.

Grecia, drept recunoştință, acordă onoruri filatelice — cu ocazia centenarului morții — *Lordului Byron,* emițând 2 valori din care una cu efigia poetului.

Portugalia, printr'o admirabilă serie jubiliară de 31 valori, comemorează 400 de ani dela naşterea autorului „Luziadei", marele poet *Camoens.*

Rusia sovietică exprimă doliul republicei prin pierderea lui Lenin, emițând patru valori, cu efigia Lenin, timbre ale căror chenarii roşii sunt îndoliate. — Dela această dată, întâlnim aproape în fiecare an, timbre noi cu efigia lui *Lenin.*

1925. Norvegia prin 7 valori „alegorice" comemorează expediția lui *Amundsen* la Polul Nord.

Portugalia dedică o serie omagială de 31 valori poetului și scriitorului *Camilo Castelo Branco* cu ocazia împlinirei primului centenar dela nașterea lui Branco.

Rusia Sovietică printr'un timbru comemorativ cu efigia inginerului *A. S. Papoff*, sărbătorește 30 ani dela descoperirea radiotelegrafiei.

Ungaria onorează centenarul naşterei, romancierului și publicistului *Mauris Jockai* prin 3 valori comemorative cu efigia sărbătoritului.

1926. Germania pune in circulaţie o serie de timbre de francare cu efigia gloriilor naționale, poetul *Goethe*, scriitorul și poetul *Schiller*, compozitorul *Beethoven*, filosoful *Kant*, dramaturgul *Lessing*, filosoful *Leibnitz*, compozitorul *Bach*, pictorul *Dürer;* toate aceste timbre împodobesc mesagiile împrăştiate pe tot globul.

Aici vom da un amănunt interesant; Germania „republicană" de după război, a adăogat pe lângă aceste 10 valori care formează o serie de francare în curs; o valoare cu efigia lui *Frederic cel Mare....* numite de nemți Fredericus-marken, s'a găsit un industriaş german care scandalizat de a fi intercalat în seria gânditorilor și a filosofilor pe Impăratul Frederic, a tipărit sub „entetul" scrisorilor sale: la scrisorile ce le vom primi francate cu *„timbrele Fredericus"* nu vom răspunde. — Bine înțeles că Direcția Poştelor germane a intervenit, aducând la simțul realității pe recalcitrantul industriaș — *democrat*.

1927. Elveția, care în fiecare an emitea o serie de binefacere pentru tineret „pro juventute" toate cu stemele cantoanelor federale elvețiene; in anul acesta seria de 4 valori pro juventute este consacrată memoriei autorului celor mai interesante lucrări pentru educația și instrucția copiilor săraci — pedagogului *Pestalozzi*.

Franța comemorează centenarul nașterei savantului chimist *Marcelin Berthelot* printr'un timbru omagial de francare, cu efigia chimistului.

Grecia prin trei timbre jubiliare sărbătoreşte pe generalul francez *Fabvier* apărătorul „Acropolei"

Italia acordă onorurile filatelice, fizicianului *Volta* — comemorând prin patru valori centenarul naşterei fizicianului — toate cu efigia „Volta".

Polonia consacră câte un timbru, unul cu efigia marelui compozitor și pianist *Chopin*, iar altul cu efigia poetului național *Slowacki*.

Rusia sovietică în acelaş an — cu ocazia împlinirei a 40 de ani dela crearea limbei esperanto — dedică un timbru d-rului *Zamenhof, creatorul limbei esperanto.*

1928. Norvegia sărbătoreşte centenarul naşterei ilustrului scriitor și dramaturg *Henrik Ibsen* prin 4 valori comemorative.

Olanda emite o serie de timbre de binefacere (pentru asistența copiilor) de 4 valori cu efigiile: celebrului practician medic și chimist din Leyda, *Herman Boerhaave*, fizicianului astronom *Cristian Huygens*, precum și lui *H. A. Lorenz și S. P. Minchelers.*

Polonia în acelaş an ne gratifică cu un timbru cu efigia lui *Henric Sienkiewicz*.

1929. Norvegia comemorează prin 4 valori jubiliare centenarul morței celebrului matematician, descoperitorul calculelor integrale *Niels Henrik Abel*, toate timbrele poartă efigia matematicianului.

1930. Belgia, cu ocazia expoziției din Anvers, consacră două timbre comemorative, unul cu efigia celebrului pictor flamand *Rubens* și unul cu efigia electricianului *Zénobe Gramme.*

Spania, printr'o serie de 17 valori timbre de francare şi 14 valori timbre de aviație, comemorează centenarul pictorului *Goya*, iar în anul 1931: *Republica spaniolă*, pune în circulație, noile timbre republicane cu efigiile oamenilor celebri și republicanilor spanioli. *Blasco, Ibanez, Margal, Nic. Salmeron, de Castelar și Pablo Iglesias.*

Timbrele poştale — aceste minunate tablouri în miniatură — cristalizează pentru noi trecutul și prezentul; adunate în colecțiuni, după regulile filatelice, istoria lumei capătă prin ele: forma unui minunat și nesfârsit tapet multicolor.

Filatelia astfel, pe lângă partea culturală, conține frumuseți nebănuite, pe care profanul le ignorează.

ALEX. DOJAN-ALDO

LEGENDA:

1. *Varof.*
2. *Pestalozzi.*
3. *Manzoni.*
4. *Engels.*
5. *Boteff.*
6. *Dr. Zamenhof.*
7. *Dürer.*
8. *Pasteur.*
9. *Chopin.*
10. *Bruckner.*
11. *Cervantes.*
12. *Mazzini.*
13. *Volta.*
14. *Abel.*
15. *Schubert.*
16. *Petöfi.*
17. *Bourchier.*
18. *Beethoven.*
19. *Lenin.*
20. *Camoëns.*
21. *Marx.*
22. *Haydn.*
23. *Goethe.*
24. *Byron.*
25. *Rubens.*
26. *Gramme.*
27. *Beethoven.*
28. *D'Annunzio.*
29. *Jokai.*
30. *J. Strauss.*
31. *Branco.*
32. *Wolf.*
33. *Popow.*
34. *Schiller.*
35. *Slowacki.*
36. *Huygens.*
37. *Boerhoave.*
38. *Ronsard.*
39. *Kant.*
40. *Lessing.*
41. *Minkelers.*
42. *Leibnitz.*
43. *Lorentz.*
44. *Sienkiewicz.*
45. *Mozart.*
46. *Dante.*
47. *Beethoven.*
48. *Ibsen.*
49. *Bach.*
50. *Berthelot.*
51. *Goethe.*

NOTĂ. — Culorile timbrelor au fost potrivite după posibilitățile technico-grafice și corespund numai în parte.

Suplicii

Cum se pedepsiau femeile certăreţe.

La Nürnberg, în turnul castelului amenajat ca muzeu, turiştii ţinându-şi rândul după călăuza care debitează mecanic aceleaşi fraze explicative scurte, — se opresc câteva clipe mai mult, în pragul unei camere anunţată cu voce solemnă:

— *„Camera torturilor"*.

Nervii lor, amorţiţi de existenţa placidă, burgheză, a unei epoci de libertate şi civilizaţie, caută condimentul senzaţionalului, excitantul imaginaţiei. Inchipuirea lor se coboară în adâncul veacurilor, cu câteva sute de ani în urmă, când în locul exclamaţiilor de surprindere şi reflecţiilor banale, răsunau între cei patru pereţi goi, strigătele condamnaţilor la moarte în chinuri pe cari mintea refuză să le conceapă.

Erau ţipetele celor biciuiţi cu sfârcuri de fer, urletele beţivilor aruncaţi în butoaie pline cu apă şi căptuşite cu ţepi metalice, ale condamnaţilor politici, cari îşi sfârşiau zilele în coşciugul aşezat vertical şi numit *„die eiserne Jungfrau"* (fecioara de fier) după capul de femee, care orna partea superioară a instrumentului. Inăuntru, cuie enorme, cu vârfurile ascuţite, străpungeau pe condamnatul închis, dându-i cea mai dureroasă agonie din câte pot exista.

Inainte de a fi arse pe rug vrăjitoarele erau expuse mascate pe o piaţă.

Evul Mediu, rafinat în cruzime, n'a putut întrece însă diabolicele invenţii ale antichităţei. Numai citind descrierea supliciilor acesteia, se încreţeşte pielea!

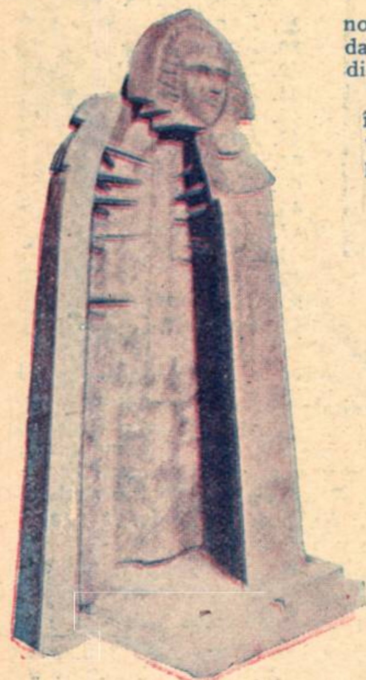
Evreii vărsau plumb topit în gura criminalilor, îi ciopârţiau de vii, ca trunchiurile de copaci, îi tăiau în bucăţi, sau îi aruncau în gropi cu lei şi alte animale sălbatece, cum s'a întâmplat cu proorocul Daniel.

Persanii treceau drept cel mai crud popor al vechimei. Să se smulgă părul depe capul condamnatului şi să i se toarne cenuşă fierbinte pe craniu, însemna o pedeapsă uşoară.

Regele Cambyse dorind să dea un exemplu drastic funcţionarilor puţin scrupuloşi în mânuirea averii Statului, jupui de piele un judecător necinstit şi tapisă cu această stofă umană scaunul pe care stătea deobiceiu magistratul, când împărţia dreptatea.

Unii vinovaţi, deseori chiar nevinovaţi, erau legaţi de mâini şi de picioare între doi copaci, apropiaţi printr'un sistem de frânghii şi lanţuri.

La un moment hotărât, se dădea drumul lanţurilor. Arborii reveniau la poziţia lor normală, rupând corpul nenorociţilor în două.

Monstruoasa „fecioară de fier". Condamnatul muria in chinuri atroce.

O altă tortură, consta în a svârli victima într'un turn, umplut până la mijloc cu cenuşă. Cu ajutorul unei roţi uriaşe de-afară, se mesteca apoi mormântul de pulbere, care innăbuşia încet pe condamnat. Alteori, acesta era închis între două vase semicirculare, de piatră sau de lemn, din care nu eşea afară decât capul. I se ungea figura cu lapte şi miere, apoi se expunea la soare unde muştele şi insectele o ciuguliau, în timp ce partea de jos a corpului putrezia, roasă de viermii adunaţi din cauza necurăţeniei. Victima — devorată de vie — chema zadarnic moartea, căci călăii aveau grijă s'o întârzie cât mai mult posibil.

Impăratul Maxenţiu adoptase procedeul persan cu câteva mici modificări. El introducea pe cel destinat supliciului, în corpul unui animal în descompunere nelăsându-i liber decât capul, în razele soarelui de vară. Pe lângă asemenea barbară subtilitate în cruzime, electrocutarea, decapitarea, spânzurătoarea, lapidarea şi alte procedee de exterminare par blânde, fiindcă cel puţin suprimă viaţa în timp scurt şi nu întrec limita suferinţelor omeneşti.

In privinţa aceasta, *cruficicarea* e unul din cele mai îngrozitoare suplicii!

Moartea nu survine decât peste trei sau patru zile. Poziţia forţată, anormală în care e menţinut corpul, dă naştere la tulburări de circulaţie, ce se traduce prin dureri atroce de cap şi de inimă, în afară de amorţirea membrelor.

Vă amintiţi din citit, de făcliile vii ale lui Neron? La serbările nocturne din grădinile lui, se crucificau creştinii, se ungeau cu păcură, dându-li-se foc, ca să lumineze aleele.

Ce să credem de Vlad Ţepeş? El ţintuia turbanele cu piroane în capul posesorilor şi-i trăgea în ţeapă, cum se înfig puii în frigare.

In schimb *Taurul din Phalaris* al tiranului din *Agrigente* (600 înainte de Christ) era o invenţie demnă să inspire pe însuşi Satan, în opera lui infernală.

Inchipuiţi-vă un animal uriaş de aramă, al cărui pântece se deschidea, ca să facă loc cetăţenilor neplăcuţi stăpânului oraşului. In urmă se închidea şi se aprindea dedesubt un foc uriaş. Din cuptorul improvizat eşiau mugete, cari nu mai aveau nimic omenesc! A doua zi, *„taurul"* — crematoriu de fiinţe vii — reda un pumn de rămăşiţe calcinate.

Clothar II, fiul reginei Neustrasiei : *Fredegonde*, legă pe rivala acesteia *Brunhilde* regina Austrasiei de un braţ, un picior şi coadele ei lungi pe un cal nedomesticit. In goana nebună a animalului sălbatec, regina fu ruptă în bucăţi.

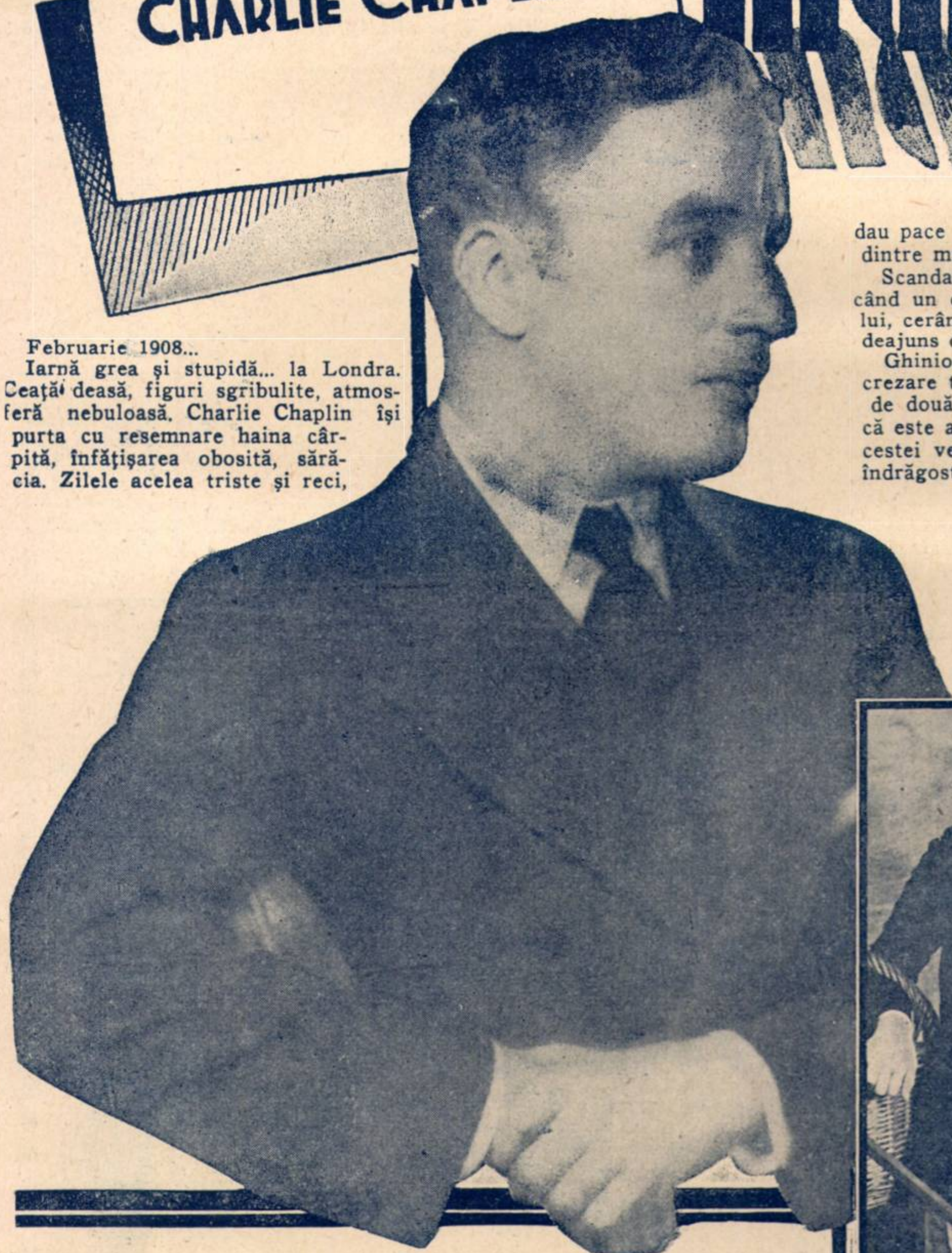
Peste 700 ani, regele *Jaques-ilor, Guillaume Caillet* căpetenia re-

(Urmare în pag. 6-a).

Jos: *Ingrozitorul supliciu al uleiului clocotind.*

CHARLIE CHAPLIN îndrăgostit

Februarie 1908...
Iarnă grea şi stupidă... la Londra. Ceaţă deasă, figuri sgribulite, atmosferă nebuloasă. Charlie Chaplin îşi purta cu resemnare haina cârpită, înfăţişarea obosită, sărăcia. Zilele acelea triste şi reci,

Sus : *Ultima fotografie a marelui actor.* Dreapta : *Charlot şi Virginia Cherill, într'o scenă impresionantă din „Luminile Oraşului".*

i-au fost luminate de o dragoste, prima lui dragoste adevărată.
Hetty Kelly. Avea 15 ani, iar Charlot 18. A iubit-o atât de mult, atât de sincer încât într'o zi i-a spus:
— Hetty, vrei să fi soţia mea?
Şi fata s'a schimbat dintr'odată. L-a privit aproape cu compătimire, l-a măsurat de sus până jos şi i-a răspuns fără sfială:
— Niciodată nu-mi voi putea lega viaţa de a ta...
— De ce? a întrebat Charlie cu un zâmbet trist pe care l-a împrumutat apoi eroilor săi de pe ecran.
— Pentrucă eşti prea sărac.
Astfel s'au despărţit. Vorbele ei, l-au durut mult, i-au străpuns fulgerător sufletul şi l-au îndemnat să muncească pentru a se releva.
A plecat în Statele-Unite şi anii a trecut unul după altul pe nesimţite. A ajuns celebru. Totuş, acum zece ani, când s'a reîntors pentru prima oară la Londra primul său gând a sburat la Hetty. S'a dus la ea acasă şi a fost primit de foarte măgulitul ei frate. A aşteptat câteva minute, fără să pomenească nimic despre ea. Abia aştepta s'o vadă, s'o simtă aproape de el. Văzând că nu vine, el îşi luă inima în dinţi şi întrebă:
— Dar Hetty?...
Kelly tresări şi îl privi mirat.
— Hetty?... Cum nu ştii nimic?
— ??...
— Hetty a murit...
Charlot a rămas mut de emoţie şi de părere de rău. A plâns.

Această primă iubire, care a însemnat pentru el prima durere, a inaugurat o serie întreagă de pasiuni nenorocite care au dezvăluit extrem de sensibila sentimentalitate a marelui erou.
Charlot este un etern nefericit în dragoste. Femeile se leagă de el, nu-i dau pace şi când l-au prins, îl joacă pe degete, întocmai ca pe ultimul dintre muritori.
Scandalul pe care l-a suportat nu de mult din cauza soţiei sale, când un continent întreg de matroane feministe s'a ridicat împotriva lui, cerând nici mai mult, nici mai puţin, decât expulzarea, — este îndeajuns de cunoscut.
Ghinionul lui la femei a ajuns proverbial. Desigur, nu trebue să dăm crezare tuturor poveştilor. Căci astăzi, ajunge ca Charlot să fie văzut de două ori în tovărăşia unei femei, pentru ca toată lumea să spue că este amorezat lulea de dânsa. Faptul s'a petrecut chiar în cursul acestei veri, când — oameni bine informaţi pretind că Charlot a fost îndrăgostit nu mai puţin decât de patru ori.
Se pare însă că din cele patru amoruri descoperite, numai unul — cel din urmă— prezintă oarecari elemente de adevăr.

Dar să povestim cum s'au petrecut lucrurile.
Venind pentru prima oară în Europa — era natural ca nemuritorul erou să fie înconjurat de o atenţie şi de o curiozitate unanimă. A fost primit peste tot ca un adevărat

zeu al cinematografului și a gustat din cupa celor mai mari onoruri.

Femeile — interesate și optimiste — l-au înconjurat cu o atenție deosebită. Și deodată, o reprezentantă a Evei, și-a văzut fotografia publicată în gazete, a citit articolele prin cari se spunea că va juca rolul principal în viitorul film al vagabondului Charlie, și a aflat că în curând va fi soția omului cu care nu schimbase decât trei cuvinte...

Numele domnișoarei cuceritoare, se sfârșește în „escu", iar pronumele semnifică unanimitatea florilor de pe acest pământ. Este vorba — cred că ați ghicit — de domnișoara Floricel Constantinescu — compatrioata noastră — prima femee deșteaptă care a știut să profite de venirea lui Charlie în Europa.

Intrebat ceva mai târziu, eroul cinematografului, a declarat că... nu o cunoaște.

* * *

După un intermezzo e scurtă durată — dragostea No. 2 — ziarele au început să facă publicitate domnișoarei Müller, după cât se pare o nemțoaică admirabilă, în tovărășia căreia Charlot a petrecut prima parte a vilegiaturei sale la Juan les Pins.

Juan les Pins este perla balneară a Franței, locul de întâlnire al vedetelor pornite să caute odihnă după extenuanta muncă din studio...

Apariția lui Chaplin pe plajă, a fost urmărită la început, de privirile entuziaste ale miilor de curioși, bucuroși că pot admira în „carne și oase" pe omul care i-a înveselit și i-a întristat de atâtea ori prin creațiile sale. Iar domnișoara Müller care-și plimba cu emfază sburdalnica siluetă la brațul lui Charlie, era invidiată de licăririle sutelor de femei, care ar fi dat orice să schimbe măcar două cuvinte cu eroul lor. (nu de altceva, dar a doua zi s'ar fi găsit un gazetar senzațional care ar fi dat amănunte despre noua dragoste a lui Charlot).

Dar într'o bună zi domnișoara Müller s'a gândit că s'a plimbat destul și — mai ales — că a fost văzută destul — în tovărășia eroului. Și atunci, a acceptat cu multă grațiozitate, curtea unui egiptean tânăr înalt și bronzat, în tovărășia căruia a fugit la Paris.

Chaplin a urmărit-o acolo și a întâlnit-o. Numai era Charlie, eroul; idolul mulțimii. Era pur și simplu, bărbatul înșelat care trebuia să suporte capriciile amantei sale...

Scandal, proces, consolare...

Căci eroul a revenit la Juan les Pins și s'a liniștit numaidecât cu amorul... platonic al unei vieneze depe malul Dunării Albastre, vieneză blondă și misterioasă care se ascunde sub inițiala G.

Seara, în brațele liniștii de nepătruns, cei doi îndrăgostiți își poartă iubirea în legănări de valuri. „G" cântă și Charlie visează... Iar luna, le este credincioasă și visătoare tovarășe...

Cât va dura noua pasiune a lui Charlie?

Desigur nu prea multă vreme. Eroul nostru este prea sensibil, prea sentimental, pentru a păstra constanța în dragoste.

Și apoi, experiențele pe cari le-a făcut până astăzi au fost prea triste, pentru ca Charlie să mai ia în serios lacrămile unei pretinse și ușuratece îndrăgostite.

ION GOLEA

SUPLICII

(Urmare din pag. 4)

voluției franceze, numită *„Jaquerie"* fu prins de regele Navarrei și ca o ironie pentru titlul pompos ce-și luase, fu încoronat cu un trepied de fer roșit — diadema morții!

Pe acea vreme, paricizilor li se tăia mâna dreaptă, limba blasfematorilor și ereticilor se înțepa cu un cui, ochii criminalilor se scoteau cu clești tăioase sau se frigeau cu vârful unui fer roș. Pedeapsa cea mai obișnuită rămânea însă spânzurătoarea.

Montigny, în fața Parisului, își profila pe cer pătratul ei de bârne sinistru, de care se legănau cadavre uscate, cu ochii mâncați de corbi. Vântul făcea să se clatine trupurile înțepenite tragic, cu figura diformată de spasmele asfixiei, în timp ce în jurul lor se întindea pustiul liniștit și al groazei.

Villon, poetul cerșetor, scăpat ca prin urechile acului de perspectiva dansului macabru de pe bârnele *Montigny-ului*, a cântat cu accente profund inspirate *„Balada spânzuraților"!*

Vrăjitoarele medievale erau arse pe rug, în piață. Cenușa lor impură se risipia în vânt.

Regicizii, cum au fost *Ravaillac*, ucigașul lui Enric al IV-lea al Franței și *Damiens*, un inconștient care a încercat un atentat contra lui *Ludovic al XV*, erau legați de mâini și de picioare de patru cai, cari îi desmembrau.

Vreți să știți cum a murit Damiens, pentrucă într'un moment de nebunie, a rănit cu un „briceag" pe suveranul Franței? Mai întâi mâna dreaptă cu acel „cuțitaș" asasin fu arsă, fără ca pacientul — un biet degenerat — să simtă dureri, deși la contactul cu focul țipă strident. Apoi îl fixară pe eșafod, cu cercuri de fier prinse sub brațe și șolduri. Călăul îi forfecă tot corpul cu un fel de clește, după care îi turnă la repezeală în răni, ulei clocotit și plumb topit.

Spectacolul nu împiedecă o mulțime de gingașe ducese sau marchise, să asiste la balcoane închiriate până la 40 de ludovici, pentru ocazie! Preparativele terminate, urma partea a doua — adevăratul supliciu, operația dislocării mâinilor și picioarelor legate de 4 cai, cari trăgeau în patru direcții.

Față de asemenea torturi, eșafodul a fost o invenție binecuvântată. Capul *Mariei Antoinette* a căzut ca o ispășire pentru spânzurătorile dela *Montigny*, celulele Bastiliei — supliciile lui *Ravaillac* și *Damiens*, pentru șirul lung de cruzimi, de crime din 10 veacuri de regalitate abuzivă.

C. Z.

CE SUNT VITAMINELE

Cele şase Vitamine şi alimentele care le procură

Denumirea	Necesitatea	Sursele
Vitamina A	Pentru prevenirea răcelilor şi a altor maladii infecţioase. Pentru întreţinerea sănătăţii şi înlesnirea desvoltării la copii. Pentru prevenirea bolii de ochi numită xerophtalmia.	Lapte, unt şi brânzeturi proaspete. Legume verzi, ca spanacul şi guliile. Legume galbene, mai ales morcovi.
Vitamina B (care se mai numeşte B1 şi F)	Pentru întreţinerea sănătăţii nervilor şi pentru prevenirea nevrozelor. Pentru sporirea poftei de mâncare. Pentru ajutarea desvoltării la copii.	Partea uleioasă a grâului şi altor cereale. Ficat. Drojdie. Lăptuci.
Vitamina C	Pentru prevenirea scorbutului.	Lămâie portocale şi struguri, varză. mazăre în păstăi roşii lăptuci, spanac, gulii, etc.
Vitamina D	Pentru desvoltarea oaselor şi pentru prevenirea rachitismului. Pentru prevenirea stricării dinţilor. Pentru desvoltarea celulelor roşii din sânge.	Ficat şi untură de peşte, gălbenuşuri de ouă, melci, lumina solară şi (numai cu avizul medicului) raze ultra-violete.
Vitamina E	Pentru întreţinerea şi desvoltarea copilului înainte de naştere.	Partea uleioasă a cerealelor şi alte uleiuri vegetale Carne proaspătă şi grăsimi animale. Lăptuci proaspeţi.
Vitamina F	e echivalentă cu vitamina B.	ca la vitamina B.
Vitamina G (numită şi vitamina B2)	Pentru prevenirea pelagrei şi a altor turburări ale pielii.	Lapte proaspăt. Ficat. Legume verzi (chiar în conserve) Banane. Drojdie.

AŢI auzit desigur de vitamine, acele misterioase substanţe ce intră în compoziţia alimentelor, substanţele ce nu pot fi percepute nici cu văzul, nici cu mirosul, nici cu auzul, dar a căror lipsă atrage după sine anemia, diferite boli, ba chiar şi moartea. Se cunosc până acum vreo şase din aceste mici mistere şi fiecare din ele are un rol special în întreţinerea maşinăriei umane. Aşa cum văzul nu poate substitui auzul sau mirosul, tot astfel aceste vitamine nu se pot înlocui una prin alta.

Se presupune că ar mai exista multe altele în afară de acestea, dar pentru moment nu se poate vorbi de ele, întruct n'au fost încă identificate de oamenii de ştiinţă.

Publicăm mai sus un sugestiv tablou cuprinzând vitaminele descoperite până acum de savanţi, rolul pe care-l joacă fiecare din ele şi principalele alimente în care le puteţi găsi. Gospodina n'are decât să consulte acest tablou, la pregătirea meselor, spre a asigura o înfloritoare sănătate membrilor familiei sale.

Cu tot rolul extrem de important pe care-l joacă în viaţă şi în sănătate, nimeni n'ar putea spune precis ce anume sunt vitaminele şi cum lucrează. Se crede că două din ele desemnate în tablou sub literele A şi D ar fi fost izolate pe cale chimică, dar aceste identificări sunt încă foarte neprecise. Astăzi nu există savant care să se mai îndoiască de existenţa şi importanţa cel puţin a acestor şase vitamine; s'ar părea că sunt nişte compuşi chimici, ce înlesnesc şi activează diversele funcţiuni ale corpului, după cum uleiul constitue una din condiţiile primordiale, în buna funcţionare a unei locomotive. Nu procură valori nutritive; acesta e aportul hidraţilor de carbon ca: amidonul şi zahărul, al grăsimilor ca: uleiurile şi untul, al proteinelor, ca fasolea şi cărnurile, principalele părţi ce constituesc alimentele. După cum am mai spus, ele dau micile cantităţi de substanţe chimice, necesitate de reacţiile vitale ale trupului.

Omenirea a evoluat pe baza unei alimentaţii constând din fructe şi legume, cuprinzând aceste misterioase vitamine. In consecinţă trupul omenesc a învăţat să uzeze de ele şi cu timpul i-au devenit indispensabile.

Descoperirea vitaminelor, care datează abia de 30 de ani, explică multe din ciudăţeniile observate în secolele precedente. Astfel, călătorii şi marinarii trecutului, suferiau foarte adesea de scorbut, o boală care — acum se ştie, — provine din lipsa uneia din vitamine, vitamina C., pe care o procură fructele şi legumele proaspete. Cărnurile sărate sau uscate şi alte alimente, care constituiau singura hrană a marinarilor, în îndelungatele lor călătorii, erau lipsite cu desăvârşire de această vitamină. In consecinţă, întregul echipaj se îmbolnăvia de scorbut. Pe corăbiile engleze se obişnuia a se împărţi marinarilor sticle cu zeamă de lămâie. Astăzi se ştie că atât lămâia cât şi toate celelalte fructe citrice, conţin vitamina C., care previne scorbutul.

„August, împăratul Romei, era odată bolnav pe moarte" scrie naturalistul Pliniu „Domnitorul avea o mare predilecţie pentru lăptuci, pe care însă doctorul i le interzisese. Spre marele său noroc, împăratul muribund concediă pe acest doctor şi chemă un altul, care-i permise consumul lăptucilor. Insănătoşirea nu întârzia să se arate".

Medicii moderni sunt de părere că împăratul suferia de vre-o boală cauzată de lipsa uneia din vitamine în organism, probabil vitamina A, şi

Sus: *Găină fără vitamina B.*

lăptucile care-i plăceau atât de mult, conţineau tocmai substanţa de care avea nevoe. Am face o greşală deducând de aci că orice predilecţie de acest ordin, înseamnă lipsa unei vitamine. Sunt mulţi cei cărora le place zahărul, deşi zahărul rafinat nu conţine vitamine şi iarăşi mulţi sunt cei ce suferă de pelagră, dar nu manifestă nici cel mai mic gust pentru alimentele care le-ar procura vitaminele necesare vindecării.

Când au descoperit pentru prima dată existenţa vitaminelor, savanţii le-au dat denumiri ca: „vitamine grase-solubile" etc. Mai târziu au convenit să le desemneze prin litere, temporar, cel puţin până la determinarea precisă a constituirei lor chimice. Vitamina F e echivalentă cu vitamina B. dar această literă (F) a fost dată de către un savant unei fracţiuni aparte din vitamina B, care după cum s'a văzut în ultimul timp, e o substanţă complexă, constând din cel puţin două (ba poate chiar patru) vitamine diferite.

Una din cele două vitamine care par să fi fost identificate de chimişti, este vitamina D, a cărei lipsă provoacă rachitismul la copii, o boală ce aduce oaselor tot felul de difor-

Dr.: *Copil rachitic.* Jos: *O şedinţă de raze ultra-violete, pentru copii.*

mări. Se tratează de vre-o câteva generaţii încoace cu untură de peşte, care administrată mai înainte ca diformările să se fi accentuat, dă rezultate admirabile. Astăzi, aceasta se explică prin faptul că untura de peşte, ca şi celelalte substanţe extrase din ficatul animalelor, e bogată în vitamina D. Un alt aliment conţinând din abundenţă vitamina D, e gălbenuşul de ou: la copiii în al căror regim nutritiv intră o cantitate suficientă de ouă proaspete nu poate surveni rachitismul.

Un alt fapt important este legătura care s'a descoperit între vitamina D şi lumina solară. Aceasta din urmă, sau orice altă sursă de raze ultra-violete, are proprietatea de a vindeca sau de a preveni rachitismul întocmai, ca şi untura de peşte. Mult timp acest fapt a făcut uimirea doctorilor, dar acum se ştie că misterul constă în puterea razelor ultra-violete, de a produce vitamina D direct în corp.

Multe plante şi animale, precum şi corpul omenesc, cuprind ergosterolul, o substanţă uleioasă care sub acţiunea razelor ultra-violete se preschimbă, după cât se pare, în vitamina D. Deci, copilul expus unei doze adecuate de raze ultra-violete, nu mai are nevoie să ia untură de peşte.

In timpul din urmă, s'a expus razelor ultraviolete pe cale artificială diverse substanţe nutritive, cu ideia ca ergosterolul să se transforme în vitamină. S'au obţinut preparate concentrate ale acestei vitamine D, de care nu se poate uza însă, decât după avizul medicului. E preferabil totuş, să introducem o cantitate suficientă de ouă proaspete în regimul alimentar, fără a mai recurge la vreo substanţă artificială sau modificată.

O altă vitamină, care se crede că ar fi fost identificată pe cale chimică, este vitamina A. Se găseşte în substanţa galbenă numită „carotin", care colorează morcovii. Acest carotin se mai află şi în toate vegetalele verzi, unde însă nu se poate observa, din cauza clorofilei. Legumele ca spanacul şi morcovii sunt foarte bogate în vitamina A şi-i exercită puternic efectele, probabil, fie pentrucă acest carotin este în sine vitamina A, fie pentrucă o produce în corp printr'un proces oarecare, întocmai cum ergosterolul dă naştere vitaminei D. Un regim alimentar în care intră cantităţi adecuate de lapte proaspăt şi de legume verzi şi galbene, va fortifica organismul, graţie vitaminei A. prevenind gripele şi alte boli infecţioase.

S'a constatat că o cantitate rezonabilă de lumină solară sau de raze ultraviolete, măreşte puterea de rezistenţă a corpului, de unde s'ar deduce că ar exista oarecari relaţiuni între vitamina A. şi D., fapt care rămâne încă în domeniul presupunerilor.

O altă vitamină de importanţă capitală, este vitamina B, împiedică dezechilibrele nervoase, ca nevrozele şi diversele forme de paralizie. Un mare desavantaj îl prezintă excluderea din regimul alimentar a făinei negre, conţinând glutenul şi partea uleioasă a boabelor de grâu, în care se cuprinde această vitamină.

Ficatul şi lăptucile proaspete, o conţin însă în mari proporţii, ceeace constitue probabil unul din motivele binefacerilor ce s'au observat că rezultă dintr'un regim, în care intră aceste alimente. Vitamina B mai intră şi în compoziţia drojdiei şi ei i se datoresc îmbunătăţirile pe care le aduce uneori sănătăţii. Intr'o proporţie mai redusă, se află în mai toate verdeţurile şi se presupune că cine mănâncă cel puţin odată pe zi legume proaspete, introduce în organism o suficientă cantitate din vitaminele A, B şi D, pentru întreţinerea funcţiunilor, nu însă şi pentru vindecarea unor turburări existente. In cazul unei maladii cauzate de lipsa vitaminelor, se indică consultarea unui medic specialist.

Vitamina C lipseşte probabil arareori dintr'un regim normal de alimente proaspete; totuş e posibil ca în organismele unor indivizi cari se hrănesc numai cu carne şi cartofi să se ivească turburări de natura unui scorbut uşor, ce se manifestă prin erupţii ale pielei, căci lipsa vitaminei C. are ca efect deteriorarea vaselor sanguine. Petele şi leziunile ce apar pe piele, sunt manifestări extreme ale acestei stări. Mici cantităţi de portocale, lămâi sau varză sunt suficient, pentru prevenirea acestor neplăceri.

Vitamina E, — descoperită nu de mult de Prof. H. M. Evans dela universitatea californiană, — poate lipsi uneori femeilor gravide. In aceste cazuri ea poate fi procurată cu ajutorul unui consum de legume proaspete, lăptuci şi cărnuri, sau de partea uleioasă a grâului şi a altor cereale.

In genere se pare că această vitamină, cât şi cea desemnată sub litera G, nu poate lipsi dintr'un regim alimentar normal iar pe de altă parte, sunt necesitate de organism într'o măsură foarte mică.

Un studiu atent al tabloului publicat în fruntea acestui articol, vă va arăta cum să compuneţi un „menu" astfel ca pe lângă substanţele generatoare de energie, — ca grăsimile şi zahărul, să conţină şi cele şase vitamine necesare.

150 lei în loc de o mie de lei şi trenul gratis la întoarcere

Toţi cei din provincie cari vor să vină la Bucureşti au cea mai fericită ocaziune, cu un minimum de cheltueli să stea 2—3 zile în Capitală, putând apoi *să se întoarcă gratis*, cu trenul, în oraşul lor.

Aceasta între 28 August şi 18 Septembrie, când are loc la Marea Expoziţie de Aero-Auto-Radio-Electricitate din Parcul Carol. Cu acest prilej C. F. R. acordă 50% reducere, iar revista „Realitatea Ilustrată", prin carnetele ei speciale ce le emite cu această ocaziune, cu Lei 150, vă dă putinţa să vă duceţi gratis la cinematografe, (Capitol şi Roxy), gratis la strandul Kiseleff, gratis la Expoziţie, o masă gratis, — la prânz sau seara, — la Bufetul Colos, la Bufetul Presto, ori la Restaurantul Princiar. Apoi 25% reducere din tarif la principalele hoteluri, ca Hotel Esplanade, Grand Hotel, 25% la restaurantele Azuga (Parcul Oteteleşanu), 20% restaurantele Picadilly, Princiar, etc.

Aşa că minimale vor fi cheltuelile oricărui cetăţean care va veni în Septembrie la Bucureşti, folosindu-se de *Carnetul special* al „Realităţii Ilustrate", care se găseşte cu Lei 150.— la toate chioşcurile de ziare din gările staţiilor principale, sau la Administraţia revistei „Realitatea Ilustrată", str. Const. Mille No. 9, (lângă Cercul Militar).

Abonaţi-vă gratuit la „REALITATEA ILUSTRATA"!

Abonati-vă gratuit la „Magazinul"!

Ţinând seama de criza generală, care nu permite nimănui să facă cheltueli suplimentare, iar pe de altă parte, dorind ca fiecare să continue a avea hrana intelectuală şi momentele de desfătare pe care le oferă săptămânal „Realitatea Ilustrată" şi în fiecare lună „Magazinul", am găsit soluţiunea fericită, de a putea oferi abonamente gratuite tuturor.

Până la 15 Octombrie vă puteţi abona gratuit la aceste două reviste.

Iată cum: Publicăm mai jos o listă de obiecte uzuale cu preţurile lor, mai mici decât preţurile curente ale pieţii. Fiecare are nevoe de articole de toaletă, de articole de înbrăcăminte, de apă de Colonia, de săpun, etc. Alegeţi din listele publicate lucrurile de care aveţi nevoie, în valoare totală de 450 lei. Trimiteţi această sumă, cu lista obiectelor şi adresa dv. la redacţia revistei str. Const. Mille, 6—11 şi veţi primi pe lângă toate obiectele cerute, un abonament gratuit pe timp de un an, la „Realitatea Ilustrată" sau la „Magazinul",—după dorinţă.

Cei din provincie vor însoţi comanda lor cu un surplus de 60 lei, pentru porto obiectelor.

Suntem încredinţaţi că cititorii vor profita de această posibilitate unică de a avea „Realitatea Ilustrată" sau „Magazinul" gratuit.

ARTICOLE DE GALANTERIE BARBATEASCA ŞI DAMA

Bascuri din celofan şi mătase din fabrica „Simon Judith", str. Gabroveni No. 59 lei 200
Batiste de mătase pentru dame Lei 200
pentru bărbaţi „ 280
din fabrica „Simon Judith", str. Gabroveni 59.
Două perechi ciorapi din produsele fabricii „Adesgo" cal. I Lei 500
Ciorapi bărbăteşti div. culori per. „ 80
Cravate de mătase diverse „ 200
Cordoane de piele diverse lăţimi „ 200
Gulerașe de pichet pentru garnituri rochi din fabrica „Simon Judith" str. Gabroveni 59, buc. Lei 100
Gulere bărbăteşti oricare număr din calitate extra fină, dela firma Davidovici & Michail, str. Academiei No. 1. Lei 60
Port monais din piele veritabilă excelent executat dela firma „Frisch", str. Academiei 3 Lei 160
Poşetă cu fermoir din piele veritabilă pentru dame, diverse culori, idem „ 400
Pudriere de galalit pentru poşetă din fabrica „Napoleon", Oradea, prin Reprezentanţa generală „Precizia" str. Colţei 1, Bucureşti., buc. „ 120

ARTICOLE DE IMBRACAMINTE

Grisetts pentru una rochie dela firma Popp & Bunescu Lei 360
Voile pentru una rochie, idem „ 400
Zefir pentru una cămaşă dela mag. Radu, cal. Victoriei 81 „ 200

ARTICOLE DIVERSE

Ceas de buzunar de nichel marcă elveţiană „ 280
Lanţ pentru ceas de buzunar:
din metal argintat „ 20
nichelat „ 25
nichelat (mai mare) „ 30
nichel veritabil „ 60
platinin „ 120
doublé garantat „ 350
Toate din depozitul „Precizia", str. Colţei No. 1.

ARTICOLE DE TOALETA

Apă de Colonia dela Drogheria Sft. Gheorghe, str. Lipscani 96, „Chipre de Paris", flacoane a 1 litru Lei 450
Lame pentru bărbierit „Bassatis" pachetul cu 10 buc. idem „ 40
Săpun de toaletă extra parfumat idem bucata „ 40
1 Flacon Colonia diferite mirosuri după alegere dele drogheria „Venus", cal. Victoriei 56, 1 litru „ 400
1 Cutie pudră diferite mirosuri după alegere, idem „ 80
1 Perie dinţi idem „ 50
1 Puf mare, idem „ 30
1 Cutie cu 6 săpunuri toaletă idem „ 240
1 Flacon parfum, idem „ 200

ARTICOLE DE MUZICA DELA FIRMA MISCHONZNIKY S. A. FURNIZORUL CURŢII REGALE STR. COLŢEI No. 7

Ace de gramofon cutia de 200 ace Lei 40

Plăci de gramofon Lei 150 buc.

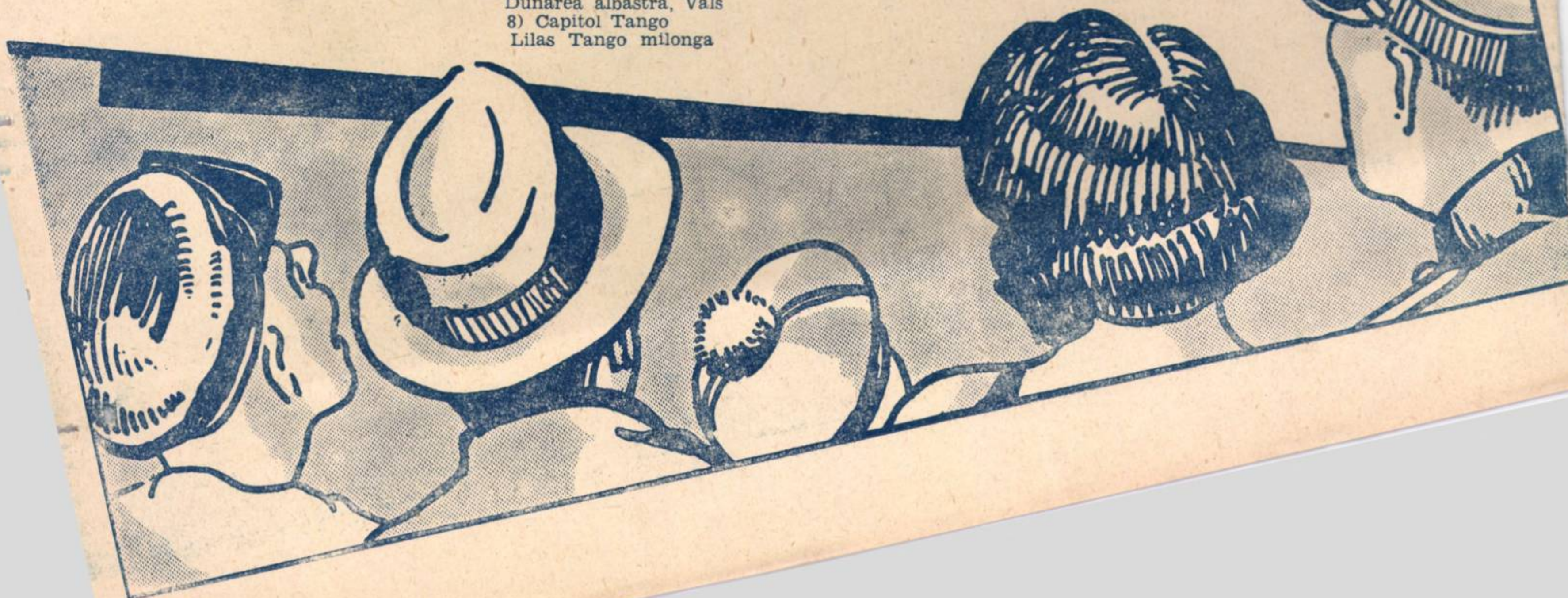
1) Vraja
May time Fox-trot
2) Un jour viendra Tango
J want to be happy
3) Amitie, Valse boston
Fleurs d'amour
4) Navilla Tango
Valencia One Step
5) J want to be rich
Valentine One Step
6) L'Adorée Tango
Collegiate, Foxtrot
7) Kyoto Fox
Dunărea albastră, Vals
8) Capitol Tango
Lilas Tango milonga
9) Mormon Fox-Trot
Paquita, Tango
10) Sevilla, Sevilla One Step
If you knew Susie, Fox-Trot
11 My original Charleston
J miss my Swiss
12) The Sensational Black Bottom
Barcelona Spanisch One-Step
13) The „Perfection" Fox-Trot
Picador Spanish One-Step
14) Partir Tango
Yes Sir, that's my Baby Fox-Trot
15) Cara Mia Tango
Ukulele Lullaby Charleston
16) Ombra Tango
Zirkusprinzessin: Kleine Mädel im Trikot

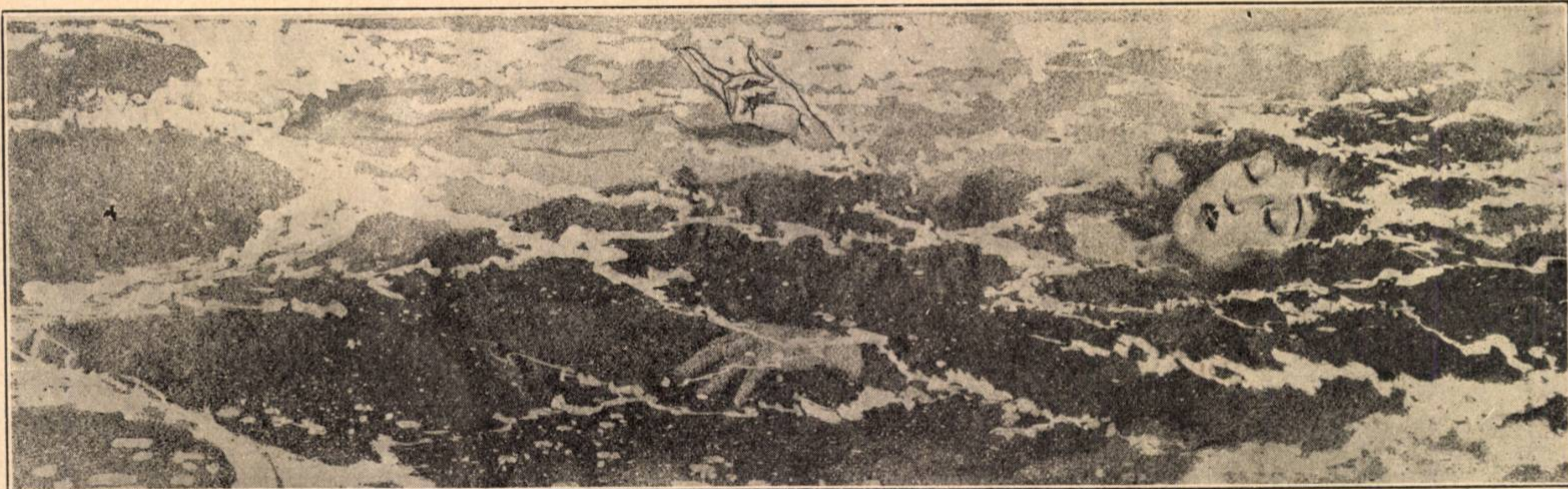
NOTE

Când vioara cântă lin Lei 35
Vino la amine, Tango „ 35
Iiubirea Doamnă nu-i o jucărie „ 35
Ţigani, Tango „ 35
Râsul tău e pimăvara „ 40
Imi săruţi mâna domnule, dece nu gura mea? „ 35
Bea dragul meu, bea „ 35
Tu poţi să pleci, Tango „ 35
Prima iubire, primul sărut „ 35

DIN FILMELE SONORE

E multă vreme, Slow-Fox Lei 40
Azi e ziua ta, Vals „ 40
Pe o mică bancă într'un parc, Tango „ 40
Uitarea să m'adoarmă, Tango „ 40
Cine? Cine? Dans „ 40
Vino mai aproape, Tango „ 40
Fără tine nu se poate „ 40

Mândria ucigaşului

O crimă, oricât de bine ar fi plănuită, se descoperă mai curând sau mai târziu graţie întâmplării, acest mare şi capricios regisor al vieţii. Cazul lui John Schopflin, originar din Colorado, care a curmat zilele unei tinere şi drăguţe profesoare, anume Enid Mariott, e poate cel mai original din câte au înregistrat până acum analele juridice, nu ale Americii ci ale întregii lumi.

Mai mult prin noroc decât prin dibăcie, tânărul ucigaş în vârsta abia de 21 de ani, săvârşise crima nevăzut de nimeni şi ar fi putut petrece în voie pe socoteala autorităţilor care se străduiau în zadar să găsească ucigaşul. Făptuise ceeace englezii numesc „a perfect crime". Era la adăpost de orice bănuială, când vanitatea, laturea slabă a naturii criminale, îl făcu să se dea pe faţă.

Ceeace e mai ciudat, chiar şansele găsirei cadavrului erau extrem de reduse. Echipe întregi de oameni săpaseră fără vreun rezultat în ghiaţa unui canal unde se presupunea că s'ar fi aflat cadavrul.

Afacerea părea închisă când mult timp după aceea, Schopflin fu arestat pentru o mică infracţiune. Văzându-se luat în râs de către comisarul din Stockton, care vedea în el un copil, făcu mărturisiri complete...

In noaptea de 16 Noembrie 1930, Enid Mariott cobora din tren la miezul nopţii, în staţia Wiggins, după ce-şi petrecuse Dumineca în tovărăşia unor prieteni din Denver.

In dimineaţa următoare, directorul şcoalei comunale din Wiggins, află că elevii clasei întâia n'aveau profesoară. Crezând că fusese reţinută de către rudele sale, trimise copiii acasă. In zilele următoare însă, constatând din nou lipsa, începu să facă cercetări.

Telefonând la Denver, află că fata se urcase Duminecă seara în trenul de Wiggins.

„Am condus-o la gară" spuneau rudele sale.

Agentul de noapte al gărei Wiggins fu trezit din somn:

— „Desigur" îşi aminti aceasta, „am văzut pe profesoară coborând din tren, Duminecă noapte; era de altfel singura care a coborît în gara noastră. Pe când dădeam semnalele de pornire, am văzut-o chiar ocolind clădirea gării şi luând drumul hotelului". Intre gară şi hotelul unde locuia fata, urmele se ştergeau... Poliţia interveni extinzând cercetările. Profesoara n'avea complicaţii de ordin sentimental, nici duşmani şi nici mulţi prieteni... Se luă un nou interogatoriu agentului de noapte al gării şi în cele din urmă acesta îşi aminti că ar fi auzit uruitul unui automobl în clipa când profesoara a părăsit gara.

Acest indiciu nu era suficient. Şeriful examină urmele cauciucurilor rămase în lutul moale al drumului, examină toate automobilele persoanelor care s'ar fi putut afla prin împrejurimi la acea vreme şi le luă interogatorii. Pe lista sa figura ce-i drept şi numele lui Schopflin care lucra la staţia din Omar, la opt mile depărtare şi locuia la ferma tatălui său, situată în districtul Wigginsului. Şeriful examină cauciucurile dela automobilul lui John, dar acestea nu corespundeau cu urmele rămase în noroi şi apoi, tânărul răspunse întrebărilor cu atâta calm încât risipi orice urmă de bănuială.

Primul indiciu al omorului fu găsirea unei genţi — pe podul ce se întindea deasupra unui canal de irigaţie la opt mile de Wiggins — şi care se dovedi că aparţinuse profesoarei. Numeroşi voluntari luară parte la cercetări: John Schopflin îi întrecea în zel pe toţi. In Noembrie, canalul fusese plin cu apă, dar mai târziu când suprafaţa îngheţă, apa dela fund a fost scursă, se făcură spărturi în ghiaţă şi se scotoci albia canalului. Schopflin găsi în 4 Decembrie „notes"-ul d-rei Mariott şi în ziua următoare pălăria.

Era în 19 Ianuarie când Roy Mariott, obsedat de ideia că sora sa se află undeva în canalul îngheţat, se hotărî să plece singur în cercetare. Rătăci astfel, dealungul apei câteva ore în şir... La un moment dat se opri: ceva ce părea să fie o mână omenească, apăruse la suprafaţă. Avea aerul că-l chema. Se apropie.... La câteva mile de podul cel mare, trupul Enidei zăcea prins în ghiaţă. Cadavrul era ciuruit de gloanţe. Cercetările pentru aflarea cadavrului fură reluate cu noui energii. Urmele se opriră însă aci. Familia şi prietenii moartei pierdură din nou speranţele. Ceeace făcea misterul mai de nepătruns, era faptul că nimeni nu-şi putea explica mobilul acestei brutale şi abominabile crime.

Familia Mariott părăsi oraşul, şeriful se văzu nevoit a se declara învins, iar John Schopflin plecă împreună cu tatăl său pe coasta Pacificului.

In 3 Aprilie, d-na Catherine Witt, o tânără moaşe din Stockton reclamă la poliţie că fusese atacată de un individ, care încercase s'o îmbrâncească într'un automobil.

— „Iată am aci o şuviţă din părul lui, pe care i-am smuls-o în timpul luptei" zise femeea, depunând firele brune şi ondulate pe masa lui Fredericks, şeful de-

Sus: *Enid Mariott, victima ucigaşului John Schopflin.*

Jos stânga: *Jobu Schopfin.* Dr. : *Dr. Frederiks, şeful detectivilor din Stockton.*

tectivilor. Acesta le strânse cu grijă într'un plic pe care-l băgă în sertarul biroului său. Detectivul redactă un proces verbal asupra acestui caz nu tocmai important și apoi îi dete uitării.

Nu mult dela această întâmplare, John Schopflin, printr'o incorectă manevră de circulație avu o ciocnire cu un alt automobil ce venea din direcție opusă și fu arestat. Incidentul avea să se încheie cel mult cu o amendă, dar serviciul circulației orașului constată că numărul era falșificat, ceeace dădu naștere bănuelii că mașina ar fi fost furată. Acest fapt aduse pe Schopflin în cabinetul detectivului Fredericks. Se dovedi că mașina nu fusese furată, dar detectivul avu impresia că recunoaște părul inculpatului. D-na Witt fu imediat chemată și recunoscu în Schopflin, pe agresorul ei. Cazul devenia ceva mai serios. Se putea alege cel puțin cu o lună închisoare. Un studiu al amprentelor digitale dovedi că Schopflin nu era un recidivist.

— „Nu-i chiar atât de fioros, pe cât ar vrea să pară" zise Fredericks în râsul polițiștilor și al celorlalți arestați. „Face pe trogloditul, dar bate curând în retragere, dacă femeea e destul de voinică spre a opune o rezistență serioasă. Ei, ce vreți, copilărie nesocotită".

— „Așa crezi d-ta" strigă Schopflin jignit. „Iți închipui că aș fi un borfaș de rând, nu?" continuă el indignat. „Ei bine, dac'ai ști numai că sunt cel mai căutat individ al anului!"

— „Sigur", râse Fredericks „ești un răufăcător din cei mai autentici. Pun rămășag că ai fi în stare să furi și găini!"

— „Ei bine, ascultați!" strigă el și începu să mărturisească asasinatul nefericitei Mariott:

— „Vă amintiți de femeea aceea care a fost omorîtă și aruncată într'un canal anul trecut în Noembrie, la Colorado? Ei bine acel omor, e opera mea. Femeea aceia era Enid Mariott profesoara școalei comunale din Wiggins. Vorbea mult, se amestecа în lucruri care n'o priviau ba se apucase să bârfească pe socoteala mea și a unei femei măritate cu care întrețineam legături. Am întâlnit-o astfel în noaptea de 16 Noembrie pe când cobora din tren la Wiggins și i-am propus o plimbare cu mașina. Ajungând la zece mile depărtare de oraș, am oprit. Ne-am plimbat câtva timp pe podul ce se întinde deasupra canalului, i-am imputat că mă criticase. Apoi i-am spus că aveam de gând s'o omor și am scos revolverul.

„Oh, Dumnezeule, nu!" atât a apucat ea să exclame. O clipă mai târziu se prăvăli în apă. Am aruncat apoi revolverul în burueni.

Șeriful Johnston susține că Schopflin nu interesase niciodată pe Miss Mariott. Acesta o răpise pur și simplu, întocmai cum procedase și cu d-na Witt și ajungând cu ea pe pod, înfuriat de rezistența ce i-o opunea, a omorît-o.

Această din urmă ipostază nu convenea însă ucigașului și pentru acest motiv aduse o mică modificare povestirei sale.

E. A.

STRANDUL KISELEFF

Duminică 6 Septembrie 193
vor avea loc în incinta marelui Strand de pe șoseaua Kiseleff

MARI SERBARI
pentru sfârșitul sezonului estival

Intr'un cadru feeric, publicul participant va asista la cele mai extraordinare și amunzate concursuri, de ex.:

Cel mai frumos copil	Alergări cu cercurile
Cel mai greu copil	Alergări cu trottinette
Cel mai bronzat copil	
Alergări de copii	Alergări cu cărucioare

CELE MAI FRUMOASE TREI ZÂNE
(prima va purta titlul de „Miss Strand")
care vor fi alese dintre vizitatoarele Strandului, vor alege la rândul lor pe

CEL MAI FRUMOS BĂRBAT

Vor fi premiate:

Cele mai frumoase picioare	Cea mai frumoasă pyjama de strand
Cel mai frumos spate	
Cel mai bronzat corp	Cel mai frumos costum de înnot

Mari concursuri de dans-jazzband excelent-numeroase atracțiuni senzaționale
Va fi cea mai grandioasă serbare a anului
organizată de
„REALITATEA ILUSTRATĂ"

Regina ecranului românesc
Cel mai senzațional concurs al epoci

In dorința ca țara noastră să aibe o vedetă română la Hollywood, ca „Realitatea Ilustrată" să se poată mândri de a fi descoperit o nouă stea de cinema, revista noastră a instituit un concurs pentru alegerea
REGINEI ECRANULUI ROMÂNESC

Alesei i se asigură, de către o casă mare din Hollywood, un angajament pe timp de un an. In afară de aceasta i se va plăti călătoria până în cetatea filmului unde, bineînțeles, în timpul cât va sta, se va putea releva, spre a-și lua locul care i se cuvine.

Poate participa la acest concurs oricare doamnă sau domnișoară, care are vocație, indiferent de vârstă, dacă este fotogenică și fonogenică (pentru filmul sonor).

Nu se face nici un fel de restricție în ceeace privește ocupațiunea actuală, mediul social sau cultura. Principalul este talentul.

Toate candidatele, prin însuș faptul că-și iau angajamentul de a pleca cel mai târziu în luna Iulie 1932 și imediat la invitația noastră la Hollywood aleasa nu are dreptul, dela data inscrierii și până la data semnării eventuale a contractului de angajament la Hollywood, să trateze cu vreo altă casă de filme sau să iscălească angajament pentru timpul de la 1 Mai 1932 mai departe.

Toate cititoarele care doresc să participe la acest concurs sunt rugate să detașeze bonul pe care-l publicăm în această pagină, să-l completeze, cu datele cerute și să-l păstreze, până când seria de cupoane se va termina. In aceste cupoane — în cele din urmă — se vor găsi adunate toate datele personale de care avem nevoe pentru selecțiuni. Când seria se va termina, vom ruga pe cititoare să ni le trimită, împreună cu fotografiile special făcute, pe care le vom cere.

„REALITATEA ILUSTRATĂ"
No. 240
Cupon No. 2

Vârsta candidatei . . . .

Ocupațiunea . . . .

Căsătorită sau nu . . . .

Ocupația părinților sau a soțului . . . . .

Zece muzicanți

Schiță umoristică de N. Constantinescu-Nicon

COLONELUL Iliuță Turcu e un militar, compus din monociu, burtă, galoane, cărare la mijlocul cheliei și mustățile rase.

Până azi, colonelul Iliuță Turcu ar fi putut ajunge de mult general, dacă prin toată grăsimea lui, n'ar fi avut și o slăbiciune decisivă: era veșnic îndrăgostit. Cum făcea cunoștința unei femei, conform unui vechiu obiceiu, colonelul dădea asaltul. Și întocmai ca la armată, mai întâiu începea cu „bateriile" la ghiață, apoi cu o „șarje" de cadouri și încheia însfârșit prin „atacuri la baionetă", când înregistra de cele mai multe ori, capitularea „inamicului", având în vedere „capitalul" colonelului.

Și victoriile sentimentale ale lui Iliuță Turcu se țineau lanț, ca și victoriile războinice ale lui Napoleon.

Prietenii îl supranumiră chiar „Napoleanul dragostei". (Această poreclă i se mai trăgea de fapt și din dărnicia lui: înainte de războI, Iliuță oferia Juliettelor sale napoleoni de aur).

Acum, colonelul „protejează" o fată nostimă și tânără, care se răsfață în brațele lui ca o pisicuță alintată. Și Iliuță o iubește atât de mult, încât nimic pe lume nu-i poate refuza.

De pildă când Simona (așa o cheamă pe „ea") are poftă să danseze, Iliuță convoacă toți ofițerii regimentului la un „ceai dansant". Când Simona vrea să facă „scuturanie prin casă", toți soldații regimentului sunt la ordinele ei... Intr'un cuvânt, regimentul întreg e totdeauna la discreția Simonei.

— „Mă, care vrea să zică voi sunteți toți muzicanți, ai?"

Zilele trecute, colonelul Iliuță Turcu veni la regiment și se adresă maiorului:

— Amice! In regimentul nostru avem zece muzicanți?

— Trebue să fie câțiva...

— Dar mie îmi trebuesc muzicanți buni.

— Să-i cercetăm.

— Interesează-te și adu-i aici.

Maiorul eși din birou și peste câteva minute, toți ofițerii regimentului erau puși la curent că „domnul Colonel caută zece muzicanți buni".

— Ce-o fi vrând cu ei?

— Să știi că dă vreo serbare.

— Cu siguranță că Simona iar are poftă să danseze...

— O să petrecem de minune...

— Șarmant om e colonelul!

Intre timp, maiorul introduse în biroul lui Iliuță, 15 soldați.

— S'trăiți dom'le colonel, ăștia sunt muzicanții.

— E buni?

— De...

— Ia să-i cercetez eu!... Mă!... Tu ăla lung!

— S'trăiți!

— Ești muzicant?

— Sunt, s'trăiți!

— Din ce știi să cânți?

— Din clanaret.

— Bine!... Dar tu ăla ciupit de vărsat?

— S'trăiți!

— Din ce știi să cânți?

— Din trombon.

— Bine!... Dar tu ăla de colo?

— S'trăiți!

— Din ce știi să cânți?

— Din vioară!

— Dar tu ăla roșcatul?

— S'trăiți!

— Din ce știi să cânți?

— Din frunză.

— Eși afară!... Eu am nevoie de muzicanți buni, nu d'ăia care cântă din frunză!

— S'trăiți!

Și soldatul roșcovan se făcu nevăzut, în timp ce colonelul căzu pe gânduri.

— Mă, mi se pare că voi nu sunteți muzicanți buni.

— Buni, să trăiți!

— Care din voi a făcut conservatorul?

— Eu!

— Și eu!

— Și eu!

— Și eu!

— Care v'a-se zică numai voi patru?... Păi ce mă fac? Eu am nevoie de zece!

... Insfârșit, cu multă osteneală s'au putut găsi „zece muzicanți buni", din cei 15 aduși de maior.

Colonelul îi privi mulțumit, și frecându-și mâinile, zise:

— Mă!... Care vrea să zică, voi ăștia zece, sunteți muzicanți pă cinste?

— Da, s'trăiți!

— N'o să mă dați de rușine?

— Nu, s'trăiți!

— Bine! Vă duceți la Cercul Militar și luați pianu! Ați înțeles?

— 'Les!

— Pe urmă îl duceți acasă la conița Simona. Ați înțeles?

— 'Les!

— Și o să-l așezați în salon. Ați înțeles?

— 'Les!

— Dar dacă s'o strica cevașilea la pian, vă ia mama dracului!... Că d'aia v'am ales pe voi, oameni de meserie!... Să vedem, sunteți ori nu sunteți muzicanți buni?!

Pick si Puff

„MORALĂ"

Dragă Pik,
Imi pare bine
Că găsesc nițel răgaz
Să-ți înșir, — ca pentru tine, —
Sentimentele-mi... feline,
Și să facem haz!...
Mă cunoști: eu nu-s flecară,
Nici nu prea filozofez, —
Dar, când stau torcând, și-i seară,
Depăn gânduri și, sprințară,
Le aleg: — ca'n raft le așez!!
Fac, acum, apel la tine
Și la tot bun-simțul tău:
Chibzuește dacă-i bine
— Și să-mi scrii cum se cuvine,
De e bine ori e rău!!
Am o soră, mult mai mică,
— Albă, — o cunoști și tu!!
Sprintenă și fără frică,
Sveltă ca o rândunică;
Iată, însă, ce făcu:
La stăpânii ei acasă
Sunt — câți vrei!, — lachei și slugi
In livrele de mătase:
De pisici nu prea le pasă!
Când îi vezi, — să dai, să fugi!!...
Astfel, sora mea sărmană
Care, — dragă Pik, tu știi!, —
E de două luni vădană, —
Umblă fără pic de hrană, —
Uneori, o'ntreagă zi!
Când m'am dus s'o văd, aseară,
Tocmai săvârșia un furt:
S'a urcat, tiptil, pe scară,
A intrat drept în cămară,
Unde.... a mâncat iaurt!...
Mi-ai descris într'o scrisoare
(Nu știu dacă-ți amintești!)
De un om flămând ce moare...
Spune-mi: imoral e oare
Dacă furi ca să trăești?!
Sunt, cum vezi, într'o dilemă, —:
Nu pot, toți, dormi pe puf,
— Dar când viața ți-e'n problemă,
De-ai avea în frunte stemă,
Ești în drept să furi!...
Nu?

PUFF

Măgulit de-a ta misivă
Ți-aș fi scris cinci coli, în plic,
Dacă soarta milostivă
Ar fi fost mai... grijulivă
Cu sărmanul tău amic!
Mi te 'nchipui: o marchiză
Cu ochi verzi, cu pas mărunt, —
Dornică de-așa surpriză...
Dar aci la noi, e o criză, —
Că e vai și-amar cum sunt!!
Voiu răspunde la'ntrebare,
Și voiu fi extrem de scurt:
Nu e nici o'mprejurare,
Cât de grea ori cât de mare,
Să justifice un furt!
N'o certa... E încă mică,
Și-o fi fost flămândă rău!
Dar, cu vocea-ți de pisică
Dojenește-o: „Nici de frică
„Să n'atingi ce nu-i al tău!!..."
...Tu ai sufletul ca spuma,
— Alb, curat, neprefăcut —
(Nu-mi lua în tragic, gluma)
Dac'ai fi aci, acuma,
Ți-aș fura câte-un sărut!

P. S. *Precum vezi, sunt foarte trist*
C'am rămas tot... moralist
Multă sănătate

PIK

p. conf. CIUFULICI

Unde e avionul românesc care să treacă Atlanticul

Numerele precedente ale revistei noastre au cuprins, relativ la ancheta deschisă de noi, asupra chestiunii unui sbor peste ocean realizat de către români, două feluri de opinii. Deosebirea dintre aceste două feluri de opinii consta în aceea că d. George Ţintă şi d. căpitan Romeo Popescu preconizau sborul cu material străin şi în sensul America—Europa-Asia; iar anonimul de sub titlul pilotul „brevet no. 13" preconiza tocmai contrariul.

In scopul fie de a vedea care dintre aceste opinii are mai mulţi partizani, fie de a asculta opinii cu un conţinut diferit de cele publicate de „Realitatea Ilustrată", am socotit util să ne adresăm d-lui general G. Rujinski, directorul aviaţiei civile din ministerul de industrie şi comerţ. Dealtfel, opinia d-lui general Rujinski este cu atât mai interesantă, cu cât d-sa este iniţiatorul *Arpei*, asociaţiunea aviatică de propagandă, care a încurajat, prin fondurile pe cari le-a pus la dispoziţie, multe din încercările noastre aviatice cu caracter internaţional.

Dis de dimineaţă, cu sfiala de a nu reuşi să pătrund la d. general Rujinski — ştim cu toţii ce greu este astăzi să pătrunzi prin ministere pentru cele mai urgente, mai legitime şi mai interesante treburi — urc treptele scării din imobilul în care este instalată direcţiunea aviaţiei civile. După o scurtă parlamentare cu cerberul dela uşe, parlamentare în care am pus toată puterea mea de persuasiune, reuşesc să conving pe „Sf. Petre" al instituţiei să transporte, până la directorul său, cartea mea de vizită. Puţine clipe după aceea sunt introdus, dupăce am străbătut un coridor interminabil, în cabinetul modest şi sobru, în care d. general Rujinski mă primeşte cu amabilitate şi voe bună.

Observ, cu toată aparenţa contrarie, că d. general Rujinski are o rezervă. O mică jenă, imperceptibilă aproape, o trădează.

— *„Am venit, domnule general, să auzim"....*

— „Părerea mea asupra sborului peste ocean. Eram sigur. Decât, eu nu vă voi da un răspuns care să vă satisfacă. De aceea aş prefera să nu-l dau deloc".

Dupăce îl asigur că un răspuns care este împotriva tentativei pe care noi am voi să o vedem înfăptuită — este tot atât de interesant în atmosfera de sinceră obiectivitate în care înţelegem să menţinem ancheta noastră — ca şi cea mai entuziastă pledoarie în favoarea ei, d. general Rujinski acceptă să răspundă la întrebările mele:

— *„Socotiţi realizabilă propunerea noastră, d-le general?"*

— „Evident că da. Am toată încrederea în valoarea personalului nostru navigant, pe care, în majoritatea lui, îl socotesc capabil să execute orice performanţă mondială. Bineînţeles că în acest scop ar fi necesar un antrenament raţional şi de o durată mai îndelungată; iar materialul ar trebui să fie egal cu acela folosit de piloţii străini".

— *„Atunci care este rezerva pe care o faceţi dv.?"*

— „Eu cred că nu este bine ales momentul, pentru a încerca performanţe costisitoare. Trăim o epocă de mare sărăcie, care nu ne-a dat posiblitatea să înjghebăm o aviaţie civilă convenabilă; turismul aerian este încă în faşe şi nu avem mijloacele băneşti ca să-l desvoltăm; aviaţia militară are multe şi mari nevoi, cari n'au putut fi, până în prezent, satisfăcute. Putem noi oare angaja acum cheltueli de zeci de milioane, pentru un raid transatlantic?"

D. General Rujinsky.

Trofeele câştigate de aviatorii romani în concursurile dela Pilsen (Cehoslovacia).

Avionul echipei române.

— *„Aşadar, dv. credeţi că un asemenea raid nu este îndeajuns de interesant ca să justifice cheltuelile pe care le necesită?"*

— „Aşa cum s'a remarcat şi în primul răspuns publicat de „Realitatea Ilustrată", trecerile oceanului sunt destul de numeroase ca să mai fie de o valoare prea mare. Dar nu acesta este principalul argument, ci altul: materialul de raid. Mie nu mi se pare interesant să se execute un astfel de raid cu material cumpărat din străinătate. Numai dacă avionul ar fi produsul industriei aeronautice române, care este până azi aşa de puţin încurajată, numai atunci un mare raid românesc transatlantic şi-ar găsi justificarea prin fapul că ar da măsura reală a puterilor noastre".

— *„Socotiţi, însă, posibilă construcţia, în timp util, a unui avion românesc de mare raid?"*

— „Este o mare greşală că am întârziat atât de mult încurajarea industriei noastre aeronautice, încât azi să tragem consecinţele şi să nu fim în măsură de a lua parte la marile competiţiuni aviatice internaţionale".

— *„Ce aveţi de zis în privinţa fondului naţional al aviaţiei?"*

— „Fondul naţional al aviaţiei, strâns din încasările realizate cu timbrul aviaţiei, are menirea să satisfacă, în primul rând, nevoile mari ale aviaţiei româneşti. Intrebuinţarea lui trebue să fie astfel făcută, încât să rezulte o îmbunătăţire reală atât pentru aviaţia noastră civilă, cât şi pentru cea militară".

— *„De unde s'ar putea finanţa o mare performanţă românească de aviaţie?"*

— „Numai dintr'un buzunar particular. De pildă, să se găsească şi printre Români un mare bogătaş — aşa cum s'a găsit printre Unguri pentru sborul transatlantic al lui Enders şi Magyar — care să finanţeze toată performanţa. E singurul mijloc financiar ce poate fi admis azi, în sărăcia în care se sbate statul nostru".

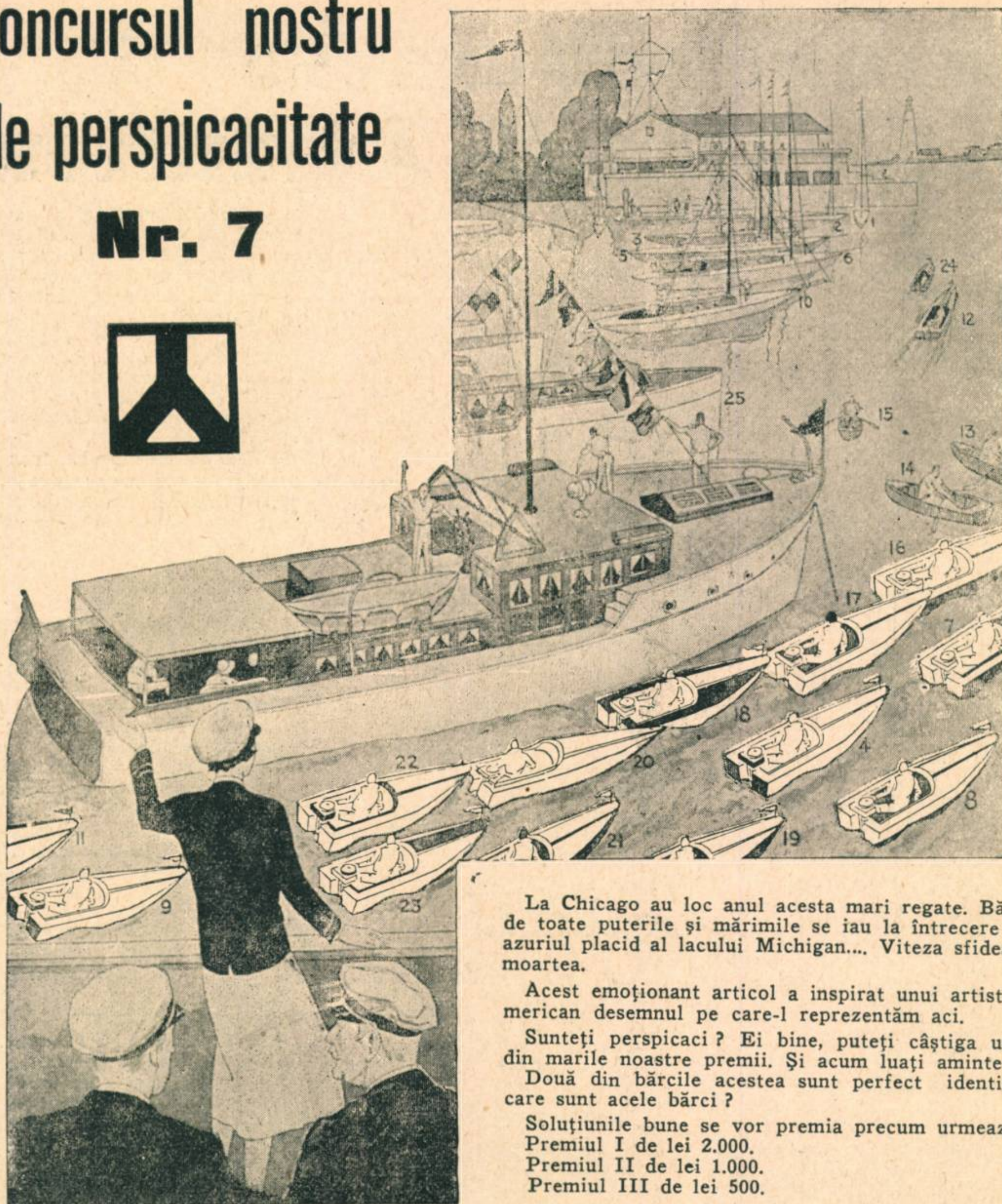
Am căutat să redau cât mai fidel, în rândurile de faţă, convorbirea cu directorul aviaţiei civile şi al Arpei, d. general Rujinski. Din această convorbire se degajează o mulţime de lucruri interesante, cari deşi n'au fost spuse, se subînţeleg cu uşurinţă.

Ancheta *„Realităţii Ilustrate"* va continua, publicându-se atât răspunsurile altor specialişti sau oameni proeminenţi, cât şi cele primite de la cititorii noştri.

Concursul nostru de perspicacitate

Nr. 7

La Chicago au loc anul acesta mari regate. Bărci de toate puterile şi mărimile se iau la întrecere pe azuriul placid al lacului Michigan.... Viteza sfidează moartea.

Acest emoţionant articol a inspirat unui artist american desemnul pe care-l reprezentăm aci.

Sunteţi perspicaci ? Ei bine, puteţi câştiga unul din marile noastre premii. Şi acum luaţi aminte:

Două din bărcile acestea sunt perfect identice; care sunt acele bărci ?

Soluţiunile bune se vor premia precum urmează :

Premiul I de lei 2.000.
Premiul II de lei 1.000.
Premiul III de lei 500.

O toaletă de toamnă, care a fost expusă de curând la cursele dela Longchamps.

Artiştii noştri

D. V. MAXIMILIAN

minunatul nostru comedian, ale cărui creaţii desăvârşite l-au plasat în fruntea artiştilor noştri.

D-RA SILLY VASILIU

admirabila artistă, care a obţinut un succes extraordinar în „Sinaia petrece", revista d-lui N. Constantinescu-Nicon

Setea de sânge

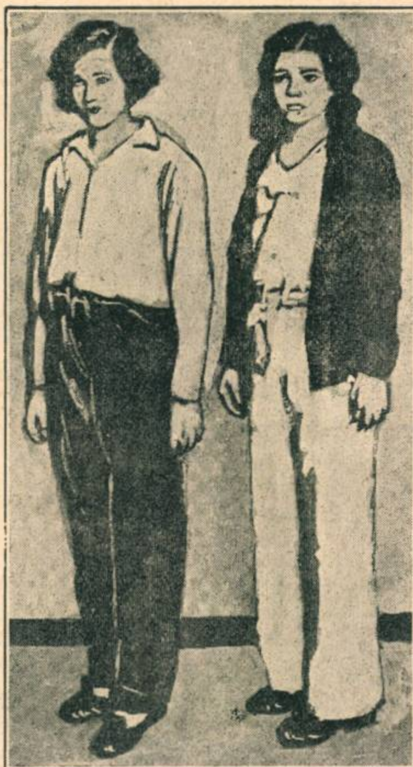
Cruzimea eroilor ce populează romanele de senzaţie sau filmele de aventuri pare o palidă şi naivă evocare faţă de isprăvile unei bande de patru tâlhari care au ţinut câtva timp Kansas-ul sub teroare.

E vorba de patru adolescenţi, abia ieşiţi din copilărie: Fern Mc Nabb, o fetiţă în vârstă abia de 17 ani a uimit întreaga populaţie a ţinutului prin apucăturile ei de-un înfricoşător sadism. Omorul e pentru ea un spectacol nespus de amuzant, figurile muribunzilor o delectează, iar vederea unui trup neînsufleţit îi provoacă accese de râs.

Ceilalţi trei membri ai bandei sunt Everett Haldiman şi Ray Harley, doi băieţi în vârstă de 17 ani şi Althea Rush o fată în vârstă de 19 ani — după spusele ei. — Autorităţile însă sunt sigure că a declarat cel puţin cu doi ani mai mult, decât are în realitate.

Mica bandă are la activul ei cel puţin patru asasinate, fără a mai vorbi de lunga listă de atacuri tâlhăreşti în care, Haldiman puşcaşul bandei, decidea după toane, dacă trebuia sau nu să lase victima în viaţă.

Mica Fern Mc Nabb declară că isprava care a amuzat-o mai mult, a fost asasinatul lui William Price şoferul unei brutării care distribuia pâinea în oraş. Deşi nu reacţionase la atacul tinerilor agresori, Haldiman i-a ciuruit trupul de gloanţe numai spre a-şi amuza tovarăşii şi spre a le dovedi că era un adevărat criminal.

Fern Mc. Nabb şi Althea Rush.

Locul era pustiu în momentul comiterii crimei, astfel că ei dispărură nesupăraţi, după comiterea asasinatului.

Fern se întoarse totuş la locul crimei se amestecă în mulţimea care se adunase în jurul cadavrului nenorocitului şofer, privi amuzată faţa cenuşie a mortului şi numai cu greu reuşi să-şi înăbuşe râsul la gândul că niciunul din cei din faţă nu bănuia că ea asistase la săvârşirea omorului.

Pe măsură ce prietenii lor deveniră mai întreprinzători, admiraţia tinerelor fete creştea.

Intreaga bandă a fost prinsă şi înaintată justiţiei, iar Haldiman, cu toată tinereţea lui, a fost condamnat la muncă silnică pe viaţă, socotindu-se că un caracter cu înclinări criminale atât de puternice, ar fi un pericol pentru pensionarii unei case de corecţie.

„Cele mai puternice senzaţii, — a declarat Haldiman judelui instructor — le-am avut atunci, când pe figura tovarăşei mele, apărea o expresie de fericire, la vederea victimelor cari se sbăteau în ghiarele morţii".

REALITATEA ILUSTRATĂ
3 Septembrie 1931

CUPON

pentru participarea la concursul de perspicacitate.

In vilegiatură
la BORSEC

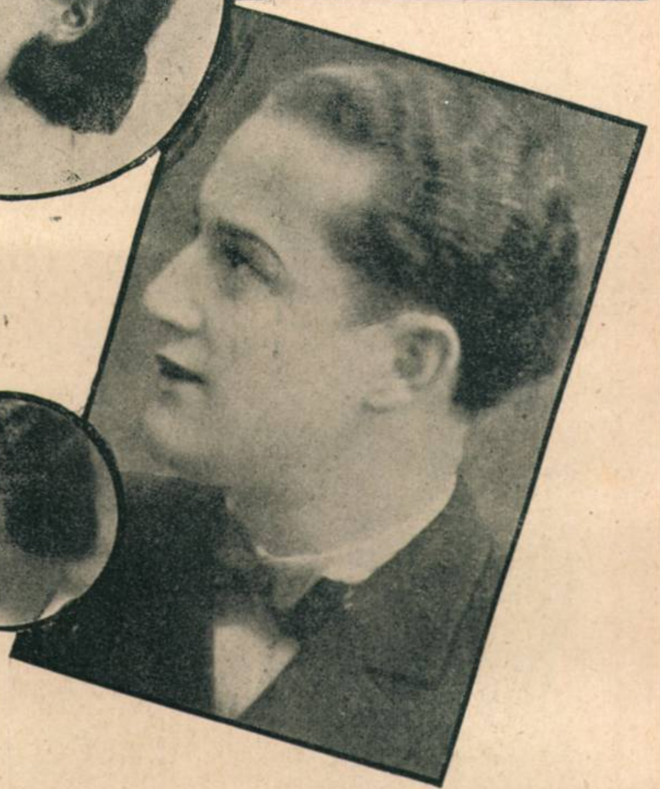

Câţiva din principalii vizitatori

Sus stânga: *D-na Fr. Mareş.*
Sus dreapta: *Prof. Emeric Forica.*
Jos stânga: *Familia D-lui Dr. Emil Haţegan, fostul Ministru al Sănătăţii.*
(In medalion) stânga: *D-na Dr. Maria Chindler, fiica D-lui Haţiegan.*
Dreapta: *D-na Chirilescu.*
In medalion jos: *D-l Dir. Leopold Wurzer, D-na Rica Bacal.*

D-ra Greta Pop

Teatrul Regina Maria a achiziţionat pentru staţiunea anului 1931, un nou element de valoare, în persoana d-rei Greta Pop.

Creaţiunile d-sale se disting printr'o vervă de amănunte şi o putere

de viaţă, menite să satisfacă exigenţele cele mai severe critici.

Exuberanţa şi temperamentul nativ al d-rei Greta Pop, sunt deasemenea calităţi, cari completează într'un ansamblu armonios viziunea sa de o superioară inteligenţă artistică, constituind astfel o sursă inepuisabilă, de creaţiuni originale.

Vizita Principelui Nicolae în Polonia

Principele Nicolae, însoţit de căpitanul Opriş, a vizitat la bordul unui avion, câteva oraşe din Polonia.

Fotografia noastră înfăţişează pe fratele Suveranului nostru, alături de mareşalul Pilsudsky şi în grup cu oficialităţile la palatul Belvedere din Varşovia.

D-ra Focşăneanu, căreia i s'a decernat premiul II-lea, la concursul de eleganţă din Sinaia al revistei „Realitatea Ilustrată".

La 6 Septembrie 1931, marile serbări ale „Realităţii Ilustrate" la „Strandul Kiseleff". Va fi ceva formidabil!

Cercetașii români în străinăt

1. Grup de cercetași in gara Curtici.
2. Vizitând orașul Zürich.
3. Admiratorii lui Goethe.

5. Cu prof. Nedelcu in Palatul Imperial din Budapesta

8. Cercetașii scoțieni la Kandersteg.

9. Templul Ankor noaptea.

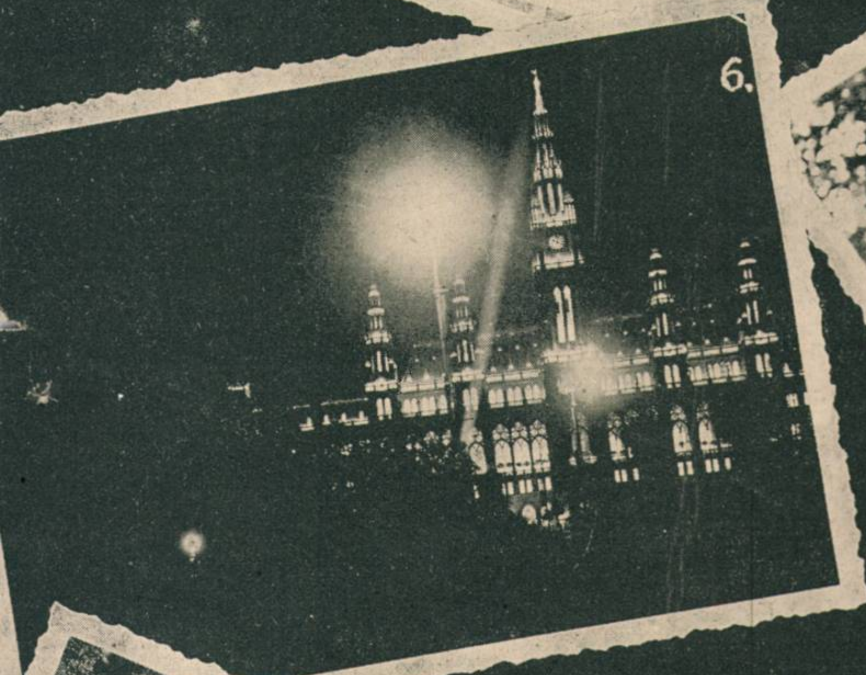
10. Un colț din tabăra românească la Kandersteg.

ate

4. Cercetaşii României
pe vârful Alpilor.

7. In tabără la
Budapesta:
toaleta

6. Primăria din Viena, noaptea

11. In piaţa San-Marc din Veneţia

DE VORBA CU CITITORII

Mimi Vax. — Scrisoarea dumitale e pur și simplu încântătoare. Sunt de acord cu părerile dumitale. Rămâne să-mi dai indicațiile cuvenite, adică fotografie, etc. Cer scuze pentru o întârziere atât de mare, dar nu deschid scrisorile decât în momentul când le rezolv. Or, cum corespondența mea e piramidală, neglijența e explicabilă.

Suziscka. — Poezia dumitale, e țesută dintr'un fir subtil, de simțire nostalgică. Pesimismul ce se desprinde, e și o caracteristică a persoanei dumitale. Se adaugă altruismul, finețe, o susceptibiltate aproape morbidă, cari precisează caracterul.

O preocupare analitică, filozofică, face din dumneata câteodată o ființă antipatică, atunci când îți pui inteligența în slujba scrutărei oamenilor. Imaginație, expansiune, senzualitate rafinată. Fire sinceră și bună în fond, însă inconstanta.

Tola. — Judecând după scrisul dumitale, pari să fi o ființă sentimentală, cumpănită, oarecum pesimistă, (de o resemnare prematură și nejustificată față de etatea d-tale) cu destulă voință; creiezi prin excelență tipul femeii casnice. In consecință, dacă simți o cât de mică simpatie, pentru candidatul propus, ia-l în căsătorie, căci te vei adapta perfect situațiunei. De crezi necesar oarecari lămuriri suplimentare, iți stau la dispoziție. Lui Carlo Aldini, îi poți scrie în italienește, sau nemțește, la Berlin W. Ausbacherstrasse 6.

Miche. — Se pare duduie, că ați rămas încă la concepția psihologiei scolastice, îngrădită în formule anoste, de vreme ce-mi spuneți că psihologia păstrează rezerve față de grafologie. Vă înșelați. In țările Occidentale, analiza grafologică e un examen curent, la care sunt supuși toți solicitatorii de posturi. Dă posibilitatea de a pătrunde secretele caracterului, tocmai pentrucă se bazează pe asimilările și exteriorizările sub-conștientului, idei și gesturi, cari nu se pot mistifica. Din cauza acestei polemici, mă văd însă forțat să amân analiza grafologică. Părdalnicul de spațiu...

„Dudula drăcușor". — Are desigur multe calități dar fiindcă mă amenință că-mi va spune diverse secrete „cu lingurița", eu îi voi spune calitățile „cu picătura", așa bunăoară duduia este S... Trăsăturile lui Willy Forst, care te-au impresionat pe d-ta, în fizionomistică se traduce, ca josnicie. Suntem chit. Nu?

Hany Iancovici. — Intr'adevăr ești „un fiu al geniului comic". Nu-ți pot publica însă fotografia, pentrucă am râde și ne-ai face și de râs.

Lolita G. — Adresa lui William Bayd, Pathé Studios, Culver City, Cal. Analiza grafologică: fire malițioasă, foarte senzuală și cam certată cu voința. Obișnuește des să se încăpănezi — așa pe gratis! Superficială, totuș o inteligență vie. Bănuitoare și sentimentală. Multă eleganță, dar și mai mult orgoliu. Vă caracterizează un fel de „vague a l'âme", care vă face interesantă. De supărat, nu mă supăr că ai de gând să devii corespondentă asiduă. Din contră!

Lotar Bacău. — De ce atâta impulsivitate, stimate. Se poate unde sunteți nervos și un afectiv prin excelentă. Dar aceasta nu vă indrituește să fiți atât de bănuitor, atât de slab dinspre partea voinței și nici de o senzualitate atât de exagerată. Altfel aveți o largă vedere de ansamblu, suficientă reliefare intelectuală și o accentuată tendință de a „poza". Fire mlădioasă, adică, joacă cum i se cântă.

Emil. — Mă bucură că v'ați însănătoșit și sper și eu că ne vom împrieteni. In ceeace privește scrisoarea de care vorbiți, n'ați putea să ne precizați când a fost trimeasă?

Simonne-Nancy. — „Scrisoarea depe cartea poștală ce mi-ați trimes-o, îmi spune că sunteți o persoană cu în deajuns de multă voință, dar în aceeaș vreme oarecum rigidă sufletește. Totuș remarc multă bunătate nativă, care s'ar putea valorifica, dacă n'ar exista o lăcătuire excesivă. Vanitate care vă creează o atmosferă de antipatie. Spiritul de contradicție foarte dezvoltat. In concluzie: o mică tirană... dar care-și va găsi nașul, vă asigur.

Lelia Tecuci. — Ca să nu mai duci „jind" după o analiză grafologică, iată-ți pofta satisfăcută: O sentimentală excesiv de susceptibilă și nervoasă, tare încrezută, dar care în fond e o ființă de treabă. Vă entuziasmați ușor, sunteți încrezătoare până la naivitate. Pricepere vie, dar nedisciplinată, adică mai clar, lipsă de măsură. Inclinațiuni mistice accentuate.

Selen Polon. — Dumneata ești un om foarte, foarte vanitos și tot atât de puțin sincer. Că ești bănuitor nu mă miră — fiecare judecă pe altul după sine. Ești un senzual care merge până la trivialitate, materialist exagerat, om arogant, cu judecata greoaie, dar precisă, încăpățânat și care se complace întro poză de enigmatism.

De Montmergue. — Textul e insuficient pentru grafologie.

Ivan Mosjoukin. — Informațiunile cerute le puteți căpăta dela Legația franceză. Starul în chestiune, e la Paris. Adresa nu o cunosc, fiindcă nu-i stabilit acolo. Adresa veche, Universal City, Calif.

Ily de Saragossa. — Dece atâta sentimentalitate, nobilă domnișoară? Voința aci încordată la maximum, aci complect relaxată, spiritul de contradicție exagerat, tendința de a domina cu orice preț, mândria, precum și egocentrismul deajuns de accentuat, nu fac decât să vă mărească turmentele sufletești. O bună analiză grafologică nu se poate face după trei cuvinte, așa că cea de a doua n'o pot rezolva.

Don X. — Vârsta Billie-i Dove? Vezi mai sus. Greta Garbo nu s'a retras din Studio. Cine ți-a mai spus-o și pe asta? Clara Bow are 5000 dolari pe săpămână. In ceeace privește caracterul Dumitale: un om cam aspru, energic, senzualitate exagerată. Cultura nu-i partea dumitale. Pare că nici sinceritatea; lipsă de reliefare intelectuală. Inclinațiuni serioase spre zgârcenie.

Un cititor-loco. — Scrisoarea e suficientă de are minimum 10 rânduri. Vârsta și studiile sunt date însemnate. Iscălitura originală facilitează deasemenea analiza. Scrieți cu orice fel de peniță, dar să fie aceea cu care scrieți de obiceiu, adică nu întrebuințați special pentru analiză penița rondă sau topografică.

Zefir de primăvară. — Duduie, e destul că posed eu, posibilitatea de a afla ascunzișurile sufletului cuiva, dacă vrei să te inițiezi, citește volumul lui Crepieux-Jamin. Analiza grafologică îmi spune despre dumneata următoarele: Spirit minuțios, migălos, preocupare de-ași îmbunătți soarta. Sinceritate, inteligentă sprintenă. Voință, echilibru sufletesc. Orgoliu, puneți preț pe numele dv. In general orizontul preocupărilor, se rezumă la lucruri practice, de utilitate imediată. Viclenie.

Eu. — Nu eu, ci d-ta, după scris, ești un om fără voință, de o senzualitate care frizează trivialitatea. Neîncrezător. In caracterul dumitale sunt încă multe inegalități. O tendință de frânare, — probabil din faptul că sunteți conștient de apetiturile Dv. — Fond de bunătate, însă, superficialitate.

Abdul. — Sunt foarte măgulit de aprecierile d-tale. Voiu lua în considerație senzul scrisorei și subînțelesul ei și-ți răspund fără ironii: Scrisul denotă: Autoapreciere, orgoliu. Fire cumpănită însă, minuțioasă, voință echilibrată. Preocupare estetică, susceptibilitate. Malițiozitate. Spirit combativ. Timidate totuș. Spirit deductiv.

Ion-Cluj. — Caracterul dumitale nu-i încă complet format. Pe la 30 de ani în general, se poate spune că personalitatea e perfect conturată. In cazul dumitale profesiunea cea mai potrivită ar fi medicina, dacă ți-ai asimila și oarecare minuțiozitate în lucru. In privința voinței îmi mențiu părerea; d-ta confunzi actele de violență cu hotărîrile de scurtă durată (impulsiunile, ca voință). Voința presupune o atitudine constantă, până la obținerea succesului voit. Nu-i cazul d-tale. In privința inteligenței însă, ești frumos dotat.

Un cititor. — Pentru o analiză exactă, riguroasă, trebuie să scri cu penița care-ți place să scrii. Să-mi divulgi, sexul, vârsta și ocupația. Iscălitura originală, bineînțeles. In cazul acesta poți renunța la... divulgarea sexului.

Lupșan. — Se poate remedia, printr'un dop cu cana și legătură la un recipient. La schimbarea recipientului, inspirați ca să restabiliți presiunea. 2) Ziarul Dimineața. 3) Contra bătăturilor de 7-10 ani, cel mai bun remediu, este extirparea, cu foarfeca de grădină. Sau cu barda, (să nu lovești în Dumnezeu!) 4) Tratament cu „petale de roze".

Limena. — Roger Charles turnează la Paramount. Complectează actualmente filmul The Lawyer's Secret. Adresa: Paramount Studio, 5451 Marathon St. Hollywood Calif. Scriți în franceză sau engleză.

Gettanell. — Desigur că înapoiez scrisorile viitoarei... Iți închipui dumneata măcar, ce piramidă de scrisori ar rămâne o veșnicie la mine pe masă, dacă n'ași ace astfel? Inainte de a purcede la o analiză grafologică îmi permit să-ți spun ceva la ureche... să nu mai scrii cu cerneală... violetă. De câte ori văd cerneală violetă, am impresia că sunt la cazarmă în mirosul acela specific de... bărbățime transpirată. Analiza graf.: Bunătate sufletească, susceptibilitate, superstiție care merge până la misticism, optimist, spirit combativ, oarecare egocentrism. Incolo ești... băiat bun!

Junona. — Pe zei, o tu fiică a lui Saturn, ce-ai zămislit pe Marte, Vulcan și Heba cea care toarnă zeilor dulcele nectar și îi nutrește cu ambrozie, adevăr îți voiu spune: artiștii în chestie sunt și artiști de teatru.

Cât privește taxa pentru un portret grafologic, la „Cabinetul psihografologic", nici zeii nu sunt scutiți de obolul de trei pol, pe care trebue să-i trimeată prin poșta muritorilor, neînduplecatului Caron pământean. La mine însă, zeii au... gratis. Mai cu seamă zeițele!!

Nedumerit-Chișinău. — Mă bucură constatarea dumitale. De ce atâta expansiune... grafologică? N'ai voință să te reții? Caracterul d-tale., se conturează prin: minuțiozitate, spirit analitic, destructiv. Voința echilibrată. O tendință de înfrânare sentimentală. 70 la sută răutate, restul vid... sufletesc. Ești încă în faza optimismului acut. Cred că ai fi un bun ofițer. Ești chiar inteligent!

Gh. Paraschivescu. — Pentru Școala de pilotaj, adresați-vă chiar la aerodromul Băneasa, unde oricare ofițer vă poate da toate amănuntele, de care aveți nevoie. Prezentați-vă personal și **expuneți cazul d-voastră. — Ce legătură are însă cabinetul psihografologic, cu pilotajul, nu înțeleg nici acum? Poate crezi că... zboară?**

LOTHAR

ANUL I. — Nr. 22. 3 SEPTEMBRIE 1931

reportaj

Sectanta tudoristă

Sunt deslănțuiri interioare cari surprind individul în plină maturitate impunându-i un ritm de viață cu totul necunoscut până atunci. Originea lor trebue căutată cu deamănuntul în însăși ciudățenia structurii psihice, care-și permite stranii jonglerii, sub cine știe ce întârziat imbold strămoșesc.

O dramă surdă fără final targic s'a desfășurat — sunt doar câțiva ani deatunci — într'o casă de pe una din ulicioarele cari împrejmuesc șoseaua Pandurilor.

Femeia Stana Lixandru Petre suferia de cord. Ducea o viață aspră, chinuită la fiecare pas de ideea morții. Lumea îi apărea sub aspectul cenușiu al calvarului, care abia mai poate fi dus până la capăt. Natură excepțional de nervoasă, într'o noapte a țâșnit din așternut și a rămas în mijlocul încăperii, dreaptă, țeapănă, cu figură de halucinată. O voce cu o rezonanță înfiorător de convingătoare i-a vorbit pătrunzându-i până în cele mai ascunse colțare ale făpturii ei.

Scăparea ta e numai în El. Femeia și-a trecut palmele peste față, ca să îndepărteze starea de hipnoză. Desmeticită bine și-a simțit întreaga făptură luminată de o flacără mult binefăcătoare. A trezit din somn pe bărbatul ei și i-a povestit întâmplarea. Omul i-a dat în grabă explicația, întorcându-se apoi pe cealaltă parte ca să adoarmă mai adânc.

— Săraca de tine, te-au înebunit doctorii cu morfina lor.

Ea a surâs îngăduitor și până la ziuă somnul nu s'a mai coborît peste pleoape.

Intâmplarea a făcut ca tocmai în acea vreme, copiii de prin suburbie să se abată îmboldiți de curiozitate pe la un fel de adunări ținute într'o casă particulară, în care un predicator cu o voce neasemuit de blândă, comenta evanghelia.

Era secta tudoriștilor, care abia atunci prindea o mai puternică înfiripare. Ațâțată de svonurile copilărești, în prima Duminecă și-a făcut apariția printre sectanți.

Cuvântarea ascultată a fost pentru eu ca o bae complet purificatoare. A rupt brusc legăturile cu trecutul. Acasă, în discuțiile obișnuite, nu aducea vorba decât de viața veșnică, a cărei cale i s'a deschis netedă înainte, și de bunătatea nețărmurită a sufletului Domnului.

La început bărbatul a mârâit numai, sperând că noul limbaj are să aibă un capăt. Se înșelase. Chipul femeii pătruns de frigurile pătimașe ale credinții devenise dela o vreme de-o paloare interesantă, privirile îi erau veșnic absente, duse parcă pe alt târâm, iar în colțul buzelor i se cuibărise zâmbetul dulce al unei definitive renunțări la bunurile lumești.

De Crăciunul care a venit, omul gospodar a tăiat un porc. Femeia a oprit cât a socotit de trebuință pentru casă, iar restul a împărțit, în lipsa soțului la „frații" săraci, din sectă. La capătul fiecărei săptămâni omul depunea în mâinile nevestei truda muncii lui. Femeia făcea o scurtă socoteală, iar prisosul îl împărția.

„...și a rămas în mijlocul încăperii, dreaptă, țeapănă, cu figura halucinată".

Cele două fetițe frumoase și deștepte au devenit două dârze adepte ale sectei. Căsnicia calmă de mai nainte s'a transformat zi cu zi într'o hrubă de certuri și bătăi. Femeia îndura martiriul fără să crâcnească vreun cuvânt supărător. Soțul nu izbutia cu nici un mijloc să o convingă ca să aprindă de sărbători candela și ea suporta cele mai crunte lovituri surâzând și explicându-i că singura și cea mai măreață candelă e soarele, așa că cele mai umile și searbăde flăcărui, aprinse de mâini pieritoare, nu și-au niciun rost. In dârdora certurilor și a maltratărilor au ajuns oamenii și pe la circumscripția polițienească. Acolo femeia a fost aspru dojenită, iar apoi amenințată, dar zâmbetul de bunătate și răbdare neîmblânzită, nimic și nimeni nu i l-a putut smulge de pe buze.

Bărbatul atunci și-a părăsit tovarășa, dar o veche obișnuință l-a readus din nou lângă ea.

Fetița cea mai mare, copil precoce, din cale afară de sârguincios la muncă, a murit. Mama și sora mai mică n'au vărsat o lacrimă, n'au scos un oftat.

— De ce s'o plângem — mărturisiau ele, — știm c'a plecat ca să ne pregătească și nouă un culcuș fericit, în sânul celui veșnic.

* * *

Intâmplarea, m'a adus mai zilele trecute prin preajma casei sectantei. Ce dezolantă și încărcată de părăsire pare cetățeanului din miezul orașului jalnica șosea Panduri, cu căsuțele dărăpănate, din cale afară de murdare, cu copii slinoși sbenguindu-se pe la porți, cu femei ofilite înainte de vreme, scuturând în fața trecătorilor țoluri, care stârnesc nori groși de parf.

Mai încolo, lângă un uriaș maidan, răsar zidurile unei fabrici de panglici și nasturi — astăzi poate să aibă și altă întrebuințare — și prin deschizătura câmpului privind hăt în jos departe, o mare de acoperișuri în culori dulci în soarele încă puternic al sfârșitului de vară: parcul principesa Elena. In partea stângă cum mergi pe drumul Cotrocenilor se desfac o mulțime de străduțe cu nume cari au ținut să amintească se vede, când au fost botezate, de tineretul de prin partea locului: str. Paulina, Nicușor, Viorica.

Locuința Stanei Lixandru Petre e puțin mai încolo, pe stradela A., la n-rul 9. Gândești la bietul om ursit să calce pe aceste meleaguri pe timp urât.

Bulboacele și smârcurile de noroi trebue să-l împroaște cumplit când vreun vehicul l-a prins din spate, sau i-a tăiat drumul.

Clădirea curată, îngrijită cu curtea pietruită răsare printre zăbrelele dese ale gardului.

Un câine negru, cu ținută chipeșă, legat de un lanț, prinde să hămăiască cumplit. Stana sta nemișcată, mai încolo spre colțul casei, întrebându-se ce-o fi vrând persoana necunoscută care se îndreaptă cu atâta siguranță spre ea. Deși trecută de cincizeci de ani, are o figură încă tânără, marcată de un calm și o blândețe isbitoare. Fata, o codană cu ochii mari negri și pielea ca laptele ne răsare în preajmă. Ii vorbesc de o rubedenie a ei, care m'a îndreptat încoace, ca să capăt oarecari lămuriri asupra sectei.

— Ce lucruri de seamă puteți afla dela mine? Veniți la Casa de adunare de pe str. Carol Davila.

— Stau așa de departe!

— Unde?

Ii indic o stradă din centru. Surâsul ei capătă deodată o umbră de caldă dojană.

— La adunările noastr. vin oameni cu căruțele din sate depărtate, vin femei șubrede tocmai din cealaltă parte a orașului și d-voastră vă plângeți, când tramvaiul vă poate lua din fața porții?! D-zeu ne-a dat tot, în bunătatea lui cea fără de margini. E plin pământul de cele mai frumoase daruri, dar noi nu ne dăm silința să ne pătrundem de ele și să le prețuim.

Câteva clipe se făcu tăcere. Simțiam că nu are de gând să vorbească mult asupra ramurei ei de credință.

— Ai casă bună, încăpătoare, curată.. făcui eu trecând pe dinaintea ușilor și ferestrelor larg deschise.

— Credeți oare că-i al meu, tot ce vedeți în fața ochilor d-voastră? Aici rămâne pe pământ. Eu sunt o făptură trecătoare. Norocul e că m'am trezit la vreme și mi-am făcut loc, în viața cea fără de capăt.

I-am cerut un pahar cu apă și atunci ea s'a simțit datoare să mă invite înăuntru. Nici o icoană, nici o fotografie pe pereți. O etajeră și o masă presărate cu cărți și caete.

— Biblia... Psalmii lui David...

Le deschid. Din loc în loc rânduri subliniate cu roşu.

„Sufletul ne-a scăpat ca pasărea din laţul păsărarului. Laţul s'a rupt şi noi ne-am luat sborul".

— Sunt cărţile fetei care a plecat dintre noi... vorbi mama.

Sora mai mică scotoceşte nu ştiu pe unde şi-mi aduce fotografia moartei: o copilă de vre-o cincisprezece ani, cu ochii mult prea vii, luminând o figură frumoasă, cuminte.

— Fata a însemnat în cărţile şi caetele care le vedeţi, tot ce a pătruns-o, tot ce a avut răsunet în fiinţa ei.

— Cred că v'a durut mult moartea ei, atât de timpurie?

— Nu... când ştim unde s'a dus... In vorbele femeii e atâta linişte şi siguranţă, încât nu-şi mai poate avea rost vre-o replică de contrazicere.

— Totuş e trist să închizi ochii pentru totdeauna, când n'ai gustat încă nimic din viaţă. D-ta care ai împlinit o jumătate de secol, n'ai să simţi în suflet o nesfârşită părere de rău înainte de a părăsi viaţa pământească?

Ea mă privi cu o mirare adâncă.

— Dar eu nu mai am sfârşit. Puteam să mă socotesc ca şi moartă, înainte de a mă fi luminat cel de sus. Atunci duceam o viaţă de blestem, copleşită de puhoiul tuturor relelor.

— Dar ce făceai de-ţi aduci astăzi atât de mari învinuiri?

— Nimic nu mă mai împăca şi nimic nu mă mai sătura. Pizmuiam bunurile vecinilor, căldura vie a soarelui, care face să se coacă toate bunătăţile pământului mă scoatea din fire şi într'una mă tot văetam de boala mea. Acum m'am însănătoşit. Rar de tot mai simt svâcnind inima cu furia de mai înainte.

O ascultam cu multă plăcere.

Vorbia cu fraze limpezi, curgătoare, ca dintr'o carte. Surâsul bun, neclintit din colţul buzelor, întăria cele spuse.

— Bărbatul d-tale cred că se împacă bine cu noul fel de viaţă, plin de linişte şi pioşenie?

— El slujeşte acum la doi stăpâni, dar sper să-l aduc cât de curând pe calea cea dreaptă.

— Ii merg bine treburile? Cu vremurile astea grozave prin care trecem.

— Vremurile sunt îmbelşugate, numai că noi suntem nechibzuiţi... Bogăţie de grâne, de poame, de legume ce să mai vorbesc, am văzut cum gem căruţele de gunoi ale primăriei, pe vremea când se face curăţenie în piaţă.

Femeia mă întreabă blând, ocrotitor:

— Vii Duminecă la adunarea noastră? Ascultând predica şi vorbind cu ceilalţi fraţi, ai să vezi cum toate durerile şi grijile au să-ţi piară de dinainte, ca duse de o apă.

Trecurăm din nou pe lângă gălăgiosul câine, care lătra parcă din toate mădularele.

— De ce-l ţii legat?

— Să nu supere oamenii. E prea inimos. Noaptea când încuem porţile îl slobozim din lanţ.

După despărţire, la câţiva paşi, mi-am întors capul înapoi. Ea rămăsese în prag ca o stană. Chipul i se părea acum stins de viaţă, populat doar de biete frânturi de gânduri, întoarse la matcă de pe alte meleaguri.

Peste câteva minute, când imaginea mea avea să-i piară cu totul din amintire, Stana Lixandru Petre, spirit dornic de infinit, va face cu toţi nervii o amplă călătorie — bine înţeles imaginară — prin lumea din care nimeni din cei plecaţi nu s a mai întors.

MARGARETA NICOLAU

Sfaturi pentru îngrijirea frumuseţii

Virginia cea nenorocoasă. — Ai pus în vedere punctelor negre că dacă ies pe obraz le omor şi ele nu te-au ascultat. Ai dreptate să te omori chiar e şi cazul de sinucidere! Dar eu insist să mai amâni un pic, până vei încerca leacurile mele. Iată în ce constă sfatul meu: Pentru puncte negre vei utiliza crema: Calomel 1 gr. Zinc oxid 3 gr. Pautanin 0,50, Pudră de hamamelis 0,25. Ac. fenic 5 pic. Vaselină 30 gr. Ceară albă 3 gr. Pentru coşuri dacă nu-ţi va ajuta tot aceaş cremă să-mi scri.

Dunăreanca. — Ar trebui să nu faceţi o cură atât de intensă de soare căci iată rezultatele: Ai devenit creaţă şi acum eşti desperată şi nu ştii ce să faci Un farmacist ţi-a spus că habar n'are de soluţia Sabouraud? Cine a fost că sunt dispusă să-l felicit imediat. Dar eu cred că era numai elev în farmacie. Altfel este exclus. Soluţia Sabouraud se compune din: Mentol 1 gr. Aether pur 10 gr. Alcool 100 gr. Recomandabilă pentru tenurile foarte grase de trei ori pe săptămână. In cazul d-tale e bună. După ce o vei utiliza vei scăpa de grăsimea tenului, care cu timpul se va şi înălbi. Pentru păr ajută la închiderea culoarei o pomadă cu Extr. de China. Anume: Vaselină 50 gr. Ulei de nucă 25 gr. Unt de cacao 40 gr. Balsam de peru 5 gr. Extr de China 10 gr.

Jeny. — Sânii se pot micşora prin tratament. Nu cunosc însă tratamentul nici medicamentele indicate. Reclamele recomandă preparate pentru mărit sânii, nu pentru micşorat. Pentru îngrăşat părul? Aveţi păr uscat şi-l vreţi gras? Nu înţeleg întrebarea fiţi mai explicită.

Fotinia H. M. S. — Pentru puncte negre cunosc multe reţete, iată una din ele: apă de rose 100 gr., amoniac 50 gr., glicerină 50 gr., Na sulfuric 5 gr., apă distilată un litru.

Veţi spăla obrazul în fiecare seară. In urmă veţi unge cu: Calomel 1 gr., Zinc oxid 3 gr., Tauin 0,50, Pudră de fiamamelis 0,25, Acid fenic 10 pic, Vaselină 30 gr., Ceară 3 gr.

Pentru sâni au apărut numeroase răspunsuri în revistă. Nu aţi remarcat nici unul? Să repet dar: Veţi mânca făinoase multe care ajută la desvoltarea lui.

Veţi face gimnastică cu braţele, respirând adânc. Veţi face fricţiuni cu alcool amestecat cu apă. Duşurile reci sunt foarte indicate. Veţi lua 3 comprimate pe zi din preparatul glandmamina Racovitza timp de 10 zile pe lună. Suntem înţelese?

Hilde. — Iată o reţetă bună pentru creşterea părului: T-ra Capsici, T-ra Cantaride de 5 gr., Cloral hidrat 5 gr., Amoniu carbonic 3 gr., Pilocarpină 1 gr., Ol ricin 20 gr., Acetum vini 75 gr. Alcool de Lavandula 75 gr.

O lăcrămioară. — Aţi căutat pilulele şi nu le-aţi găsit? Le veţi găsi la o farmacie bine aprovizionată pe Calea Victoriei sau la Standard.

Foarte mulţumesc de deslușirea asupra tenului; dar dezastrul e că între timp eu am uitat întrebarea. N'aţi putea să repetaţi întrebarea cu felul tenului încăodată?

Ilée Sadora. — Pentru sbârcituri vă trebuesc masagii sistematice. Vă recomand o cremă foarte bună pentru masaj: Sulfat de zinc 1 gr., Alumen crud 1 gr., Kali carbonic 2 gr., Cetaceum şi Ac. stearic de 10 gr., glicerină 40 gr., apă de flori de portocal 8 gr.

Şi compresele cu feculă de cartof şi tărâţe de grâu sunt bune. Iată reţeta unei bune ape de obraz: Castraveţi proaspeţi 250 gr. sdrobiţi bine şi amestecaţi cu 500 gr. rachiu de drojdie curată. După o lună filtrăm şi amestecăm cu 100 gr. apă de rose, zeamă de la o lămâie şi 50 gr., glicerină pură. E o apă minunată de castraveţi pentru ten.

Chiştocu. — Mai întâi ţi-am admirat pseudonimul, apoi ţi-am apreciat desenul cu punctele de cerneală. E foarte reuşit. Mai ales imaginea cu tocul într'o mână şi cu lacrămile în ochi e foarte sugestivă. La rândul meu am luat şi eu tocul în mână şi inima în dinţi şi m'am hotărît să iau parte la nemărginita durere de care eşti stăpânită. Iţi indic preparatele subsemnatei Crema No. 2 pentru coşuri şi apa pentru ten. Sunt convinsă că te vor consola şi încă minunat.

D-tru M. Petrea. — Nu-mi lua în nume de rău că mă servesc de numele întreg, dar văd că nu-mi dai nici un pseudonim.

Pentru îngrăşat dacă ai să mă asculţi cu sfinţenie, câştigi repede câteva kilograme în scurtă vreme.

Mai întâi vei bate dimineaţa la pahar un gălbenuş de ou proaspăt cu o linguriţă de zahăr, una de cacao şi una de rhom bun. Restul lapte. Câteva zile faci cura la un gălbenuş apoi ridici doza la 2—3 şi 4 gălbenuşuri Zahărul şi celelalte rămân neschimbate. La 10 altă mâncare, carne friptă, lapte, pâine cu unt.

La prânz supe grase, sosuri, făinoase, dulciuri. La 4 după amiază mâncare, seara făinoase, unt; iar la culcare lapte. Vei bea un litru de lapte pe zi şi vei mânca o turtă de unt. Mişcare puţină. Dar mai întâi ai poftă de mâncare?

Draga. — Foarte curios cazul fratelui D-tale care e urmărit de ideia sinuciderii numai pentru că nu e frumos. Eu credeam că băeţii de vârsta lui sunt urmăriţi de gândul examenelor, carierii ce bate la uşe, lecţiilor, etc.

Altă generaţie! Şi eşti convinsă că dacă i se va închide culoarea părului va fi mai liniştit? Să-l facem dar cu părul mai castaniu şi nădăjduesc că-mi vei da veşti mai bune despre starea lui de spirit.

Coajă de chină 50 gr., Nuci de gale 50 gr., Na-bicarbonic 10 gr. Se fierb bine cu 500 gr. apă.

Cu această soluţie va spăla părul în fiecare seară şi-l va pune în tulpan până dimineaţa.

S. Popescu-Giurgiu.—Scrisoarea mi-a ajuns târziu aşa că nu cred să mai fie timp să-ţi îndeplinesc rugămintea. Dacă nu renunţi anunţă-mă şi vei fi satisfăcută. Nu cunosc crema de care mă întrebi dar judecând după preţul cam exagerat cred că mi te vei păcăli. Eu de altfel din principiu nu critic nici odată nici un fel de cremă. Pentru sâni aveţi în revistă un răspuns foarte eficace. Soutienul nu moleşeşte sânul. Din contră.

Maria Enescu. — Doctorul I. Jianu se ocupă cu astfel de operaţii. Costul nu-l cunosc. Aparate sunt la magazinele cu instrumente chirurgicale.

Toujours Belle. — Pentru sâni soutienul, duşuri fricţiuni cu alcool. Vaselina măreşte porii cu timpul.

M. Baraoanici. — Pseudonimul este exact? Cam greu l-am descifrat. Vei atinge acei negi dacă sunt negi cu ulei de recin părţi egale cu zeamă de lămâie.

Anemia nu scoate niciodată negi. Să nu crezi lucrul acesta.

Al. Paganini. — D-ta în ce stare de spirit ai fost gândindu-te că faci spirite cerându-mi o reţetă pentru purici?

Dar grădina lui D-zeu e mare şi ca atare...

Antonescu-Bârlad. — Gândesc că pudra Rouje et Noire îţi va folosi... Crema următoare: Cetaceum, Ac stearic de 10 gr., Glicerină 40 gr., Kali carbonic 2 gr., apă de rosae 8 gr., Ac. salicilic 0,25 gr., Ac. benzoie 0,10 gr.

Marguerite de Valois. — Dacă logodnicul D-tale te-a ales şi aşa cu coşuri, ten gras, păr alb, cu ride, cum te descrii; şi dacă face şi o căsătorie din drgoste, atunci nu pricep desperarea de astăzi şi veşnicul gând al sinuciderii care nu îndreaptă nimic. Ori poate că aceste defecte nu le aveai şi le-ai căpătat pe urmă, ceeace nu cred. Lasă creerii la locul lor, nu-i sbura că nu întrepţi nimic cu aceasta. Pentru coşuri îţi recomand următoarea reţetă: Resorcină 2 gr. Mentol 1 gr. Camfor 1 gr. Vaselină Lanolină a. 40 gr. Pentru ten gras ai în revistă reţeta unei bune ape de castraveţi. Pentru păr alb un bun frizer ţi-l va aranja cu héné minunat. Pentru mâinii: Făina de Migdale săpunul Palmolive şi glicerolatul de amidon le va face din nou albe.

Blondinette. — Pentru păr soluţia următoarea îţi va folosi: Crocus 1 gr. apă oxigenată 100 gr. amoniac 10 gr. Nu este vătămător. Pentru gene uleiul de vaselină cu o pensulă mică e minunat.

Anonim Minist. de Domenii. — Dar pentru D-zeu aş putea să ştiu şi eu ce cuprindeau cele 4 scrisori ce mi le-aţi adresat?

Stella Goldis. — Iată ce se întâmplă când vă luaţi după reclame! Cred că experienţa ţi-a folosit acum. Unge deocamdată obrazul cu un Unguent emoliens simplu până îşi revine şi în urmă-l tratăm noi cum se cuvine. După cum văd am început să fac şi versuri.

Lucifer. — Ai 21 de ani şi nu te bucuri încă de barbă? Trist lucru ce să zic. Cunosc multe reţete să crească părul pe cap, dar ca să crească bărbi, mărturisesc că nu posed niciuna. Aşa că dragă Lucifer iartă-mă că nu-ţi pot ajuta să devii bărbos. Pentru îngrăşat, cura de gălbenuş de ou din revistă. Şi te pomeneşti că-ţi va ajuta şi la barbă. Mai ştii minune.

LAURA

CARAVANELE FOAMEI

SANDU VORNEA

femeia care s'a spânzurat

Călătorul care cutreeră ţara Moţilor, întâlneşte de drumurile Munţilor Apuseni şiruri întregi de căruţe, încărcate cu doniţi şi hârdaie, caravane de Moţi ce se 'ndreaptă spre ţinuturi mai ospitaliere. Există aşa dar, Moţi hoinari, cari pleacă în lume, pribegind un an-doi prin meleaguri foarte depărtate, unii ajungând până la Constanţa, la Timişoara, în Serbia sau Bulgaria. Acolo, ei îşi desfac produsele de dogărie, şi lucrează cu ziua, luni de-arândul, reuşind astfel să strângă o căruţă de grâne şi câteva sute de lei, cu care se întorc acasă.

Cu o astfel de caravană, am pornit spre necunoscut, ca să pot să observ mai de aproape obiceiurile Moţilor vagabonzi. Dar nu numai curiozitatea profesională ci şi oarecari năzuinţi de aventură m'au ataşat de oamenii aceia pribegi, şi m'au făcut să colind cu caravana lor ţinutul aurifer din inima Ardealului. O asemenea călătorie nu se poate însă prelungi prea mult, din cauza vieţii mizerabile pe care o duc Moţii pe drum. Hrana lor e redusă, în timpul acestor grele marşuri, la o coaje de pâine uscată, la o jumătate de castravete putred, la o bucăţică de slănină viermănoasă. Unii îşi aduc de acasă, câte o sticluţă de lapte, din care gustă câte puţin, timp de zile întregi. E uimitor cum această populaţie poate să reziste unei asemenea cure de inaniţie.

Sus mijloc: Intrarea într'o galerie de mină din Roşia Montană.

Mari grămezi de sgură auriferă în curtea uzinelor din Zlatna.

Işi poate închipui oricine, că ceeace câştigă aceşti Moţi din vânzarea doniţelor şi din munca lor de dogari, e ceva cu totul redus. Lipsa de alimente, lipsa înfiorătoare de bani de acasă, îi determină să-şi ia lumea în cap. In satele lor, se ocupă uneori cu creşterea vitelor, deoarece în Munţii Apuseni sunt splendide păşuni, dar nevoia îi sileşte adesea să-şi vândă vitele, ca să aibă cu ce plăti dările.

In timp ce mergeam cu caravana Moţilor, am întâlnit în drumul nostru, cirezi de vaci şi mici turme de oi, păstorite de către un băieţel, care plânge amar când vede în cale apropiindu-se vreun automobil, de frica căruia vitele, ce nu au ocazia decât foarte rar să vadă asemenea monştri metalici, se sperie şi fug, de nu le mai poate prinde nimeni. Intr'adevăr, sunt drumuri în ţara aurului, pe care rar le calcă vre-un orăşean. Aceasta contribuie la sporirea lipsei de bani, şi mizeria e atât de mare în aceste sate, încât ele sunt perpetuu bântuite de o epidemie de sinucideri.

O JOCASTĂ IN ŢARA MOŢILOR

Intr'o zi, caravana noastră poposise în satul Arada, unde am găsia populaţia în fierbere.

O femeie se spânzurase.

In antichitate, erau rare cazurile când o femeie, care vroia să-şi curme zilele, se spânzura. Cazul Jocastei era o excepţie. Aci, în ţara Moţilor, aceste cazuri de femei care se spânzură, sunt foarte dese. Am plecat cu David, conducătorul caravanei noastre, să vedem femeia care s'a spânzurat. In faţa unei curţi împrejmuită cu uluci negre, se aflau câţiva săteni adunaţi. Ne făcură loc să intrăm în curte. Lângă casa cu acoperişul ţuguiat, se afla o mică baracă de şindrilă. Ţăranii ne spuseră că femeia se află în „cămară". Când am intrat în cămară, din cauza întunericului, n'am putut deosebi, decât o formă vagă, ce părea că pluteşte în aer. De bârna de sus, era legat ştreangul, de care atârna trupul sinucigaşei. Ne-am apropiat, şi când ochii noştri s'au obicinuit cu penumbra umedă dinăuntru, am putut deosebi figura unei femei încă tinere, o figură învineţită, iar din gura crispată, atârna în jos, limba neagră a spânzuratei. Capul era dat puţin într'o parte, părând că-i atârnă pe un umăr. Ochii încă deschişi, păreau că privesc visători în gol. Un sătean i-a tăiat ştreangul, în timp ce alţi doi, prinseră cadavrul în baţe, şi-l întinseă pe jos. Atunci dintr'un ungher întunecos, apărură două mici fiinţe, o fetiţă şi un băieţaş, care s'apropiară cu frică de moartă. Erau copiii sinucigaşei.

Sus: *Steamp de măcinat piatră auriferă, pe valea Roşiei Montane.*
Jos: *Moş Avram Pop, vărul lui Avram Iancu.*

— „De ce s'a omorât?" întreb.

Sătenii îmi povestesc că vecinii văzuseră pe femeie prin curte, cu câteva clipe înainte de a se sinucide. Copiii — băieţelul are trei ani şi fetiţa doi, — îi cereau de mâncare. Femeia, se adresase peste gard vecinei, şi-i spusese că toată ziua copiii cer de mâncare, şi că i se rupe inima, neavând nimic să le dea. Bărbatul ei se afla la lucru, peste câteva dealuri, angajat cu 25 de lei pe zi, şi muncind pentru această sumă 10 ore pe zi, la căratul pietrei aurifere! In casă, nu rămăsese decât o sticluţă de lapte şi un colţ de pâine. Jumătate din ele, le-a luat omul care a plecat la drum. Femeia neputând găsi nimic de lucru în sat, dupăce această rezervă s'a terminat, nu a avut să dea copiilor hrană, timp de câteva zile. Vecinii nu aveau nici ei. O foamete grozavă se abătuse de

asupra satului. Femeia încercase să cerşească, din poartă în poartă; poamele din marginea drumului nu sunt în ţara moţilor, decât nişte mere pădureţe, pe care nici porcii nu le pot mânca. Grâne nu se fac. Sunt oameni cari mor fără să fi văzut vreodată, în viaţa lor o hârtie de cinci sute sau de o mie de lei.... Atunci, femeia a intrat în cameră, a legat ştreangul de o bârnă, şi s'a spânzurat.

VESALON

Din caravana noastră face parte şi surdomutul Vesalon. David mi-a atras atenţia din vreme, să nu rostesc nimic jignitor în faţa surdomutului, deoarece Vesalon pricepe, după mişcarea buzelor, vorbele ce se rostesc.

— „Dar cum, dacă e surdo-mut ?

— „Nu e din naştere".

Sunt sute şi mii de surdomuţi, în regiunea aceasta, în care firele de aur curg în albia râurilor şi filoanele metalice brăzdează subsolul. Unii sunt din naştere, dar David m'a condus şi mi-a arătat familii ciudate de surdo-muţi. In Câmpeni, de pildă, am cunoscut o familie de Moţi, compusă din: tatăl şi mama surdo-muţi: trei copii, dintre cari, doi vorbesc şi aud normal; al treilea se gângăveşte oribil. Când vrea să vorbească, faţa i se congestionează, ochii i se bulbucă, şi ai impresia că se sufocă, cu propriile lui cuvinte, ce nu vor să iasă din gură. Mulţi devin surdo-muţi, şi mai ales numai surzi, spre bătrâneţe; un fel de paralizie progresivă, îi amuţeşte. Am încercat să culeg date statistice asupra sifilisului. Sunt sate unde există până la 80% sifilitici....

— „Dar de unde vine numele acesta curios „Vesalon"? întreb.

Mutul încearcă să-mi explice ceva, dar nu reuşeşte să îngâne decât silabe amorfe :

— „Aba, aba !"

David mă lămureşte :

— „Vine dela Avesalon".

— „Avesalon? Ce e aia ?"

— „Avesalon a fost fiul lui David".

Inţeleg atunci că e vorba de biblicul Absalon, de numele căruia îmi amintesc ca prin vis. E curios că toţi pelerinii din caravana noastră, şi aproape toţi Moţii, poartă nume biblice: Moise, Avel, Toma....

David, Moţul (nu regele Iudeilor), mă lămureşte, de parc'ar citi în biblie, că Avesalon, fiul lui David, regele Iudeilor, revoltat contra tatălui său, a fugit învins.

— „Pe când fugia aşa, călare, i s'au agăţat pletele în crăcile unui arbore şi atuncea l-a ajuns din urmă Joab, şi cum Avesalon şedea agăţat în pom, de parc'ar fi fost spânzurat, Joab l-a ucis, aruncând în el trei suliţi ascuţite, care i-au străpuns trupul..."

Vesalon, surdo-mutul, urmăreşte toate mişcările buzelor lui David, şi pare că vede aievea scena biblică, pe care o povesteşte conducătorul caravanei. Figura surdo-mutului exprimă o groază mută, arată cu mâna spre craca unui pom, şi confirmă din cap spusele lui David:

— „Aba, Aba !"

O PANĂ

Dar mai ales l-am văzut pe Vesalon emoţionat, profund impresionat, în faţa femeii din Arada, care se spânzurase. In timp ce femeea era încă agăţată de ştreang şi atârna ca un mănunchi de sdrenţe, ea însăşi moale ca o sdreanţă, surdo-mutul o privia cu ochii ficşi, îngroziţi, şi gemea încet. M'a uimit totdeauna bunăvoinţa, mila chiar, cu care ceilalţi membri ai caravanei înconjurau pe acest infirm. Din hrana lor atât de redusă, îşi rupeau bucăţica de la gură, ca să dea şi acestui nevoiaş să mănânce. De altfel, solidaritatea care leagă între ei pe hoinarii cari compun o caravană a foamei, este tot ce poate fi mai emoţionant. Căruţa lui Moise se stricase într'o bună zi, rupându-i-se roata. Moise era ameninţat să rămână în drum, deoarece avaria aceasta era deosebit de gravă. De altfel, Moise e pus pe snoave, e om şugubăţ, cântă minunat din caval şi imită tot felul de animale (din care cauză e adorat de tovarăşii săi), dar se vedea bine că în faţa dezastrului dela căruţa sa, era cu totul dezarmat. Căruţa lui, rămase în urmă, şi poate că nu s'ar mai fi urnit de acolo niciodată, iar Moise ar fi fost nevoit să se întoarcă acasă, dacă David, conducătorul caravanei, n'ar fi dat ordin îndată de oprire. El se duse personal să constate avaria, şi chemă pe Iosif, tânărul acela impetuos, dar nespus de harnic ,un adevărat maestru dogar, din mâna căruia ies şindrile admirabil şlefuite şi doage de o flexibilitate perfectă. Iosif se puse îndată pe lucru. Moţii tăiară crăci dintr'un crâng apropiat şi, dând cu toţii o mână de ajutor, în frunte cu David, care era deasemeni foarte îndemânatec, reuşiră, după o muncă de vre-o jumătate de oră, să repare căruţa lui Moise .

Făceam reflexiunile de rigoare în faţa acestei creştineşti solidarităţi ; Iosif mă informă atunci că e un fel de lege pe care nici un moţ n'o calcă, şi anume, de-a nu lăsa în drum pe cel căruia căruţa i s'a deteriorat, sau care a căzut bolnav. Când unul din membrii caravanei se îmbolnăveşte grav, numai atunci, el e dus la spitalul cel mai apropiat şi moţii ceilalţi se despart cu adâncă părere de rău, de tovarăşul căzut în drum.

Şi cad mulţi în drum.... Oboseala unui astfel de marş, este greu de îndurat. Mânaţi din urmă pe biciul foamei, moţii aceştia parcurg sute de kilometri, cu speranţa că vor găsi undeva, mai departe, o bucată de pâine mai omenească. Deaceea, ei când pleacă de acasă, nu se învoiesc să ia cu ei decât oameni perfect sănătoşi, voinici, cu cai şi căruţe bine puse la punct. Vesalon e o excepţie: de milă uneori, caravana foamei ia cu ea câte un estropiat sau un bicisnic din cauza căruia, ceilalţi vor trage multe ponoase. Am întâlnit astfel o caravană a foamei, din care făcea parte un pelerin cu piciorul de lemn, şi la urcuşuri grele, omul acesta suia pantele pe jos, târându-şi greu piciorul de lemn după el, ca să cruţe caii. Tot astfel este Vesalon, pe care drumul îl covârşeşte din zi în zi. El pare tot mai gârbovit, picioarele lui au început să se târască penibil, şi trăsăturile feţei i se descompun, de dureri ascunse. El nu se plânge niciodată, de teamă să nu fie lăsat în drum, dar uneori îl surprind la urcuşuri grele, gâfâind şi gemând, ca o vită extenuată. David îl priveşte atuncea lung, pe furiş, dar nu spune nimic.

POPAS INTR'UN SAT DE MOŢI

Străbatem regiuni aride, bântuite de o cruntă sărăcie. Cititorul s'a întrebat de sigur până acuma cum e posibil ca în ţara aurului, să existe atâta mizerie? In părţile acestea dinspre Câmpeni, Vidra, Albac, Scărişoara, nu există însă aur. Filoanele de aur sunt mai jos, spre Abrud şi Zlatna, iar apele ce duc nisip de aur la vale, sunt spre Roşia Montană şi spre Brad. Vom ajunge cândva înaintând încet, cu caravana foamei, şi în aceste regiuni aurifere, în care de altfel, mizeria nu e mai mică. Poposim deocamdată într'un sat, la cârciuma unui ungur. In plină noapte, am găsit aci, ca şi la Câmpeni de altfel, porţile deschise vraişte, şi uşile neîncuiate.

— „Nu vă e frică de hoţi?"

— „Moţii aceştia nu fură niciodată. Poţi să-ţi laşi punga cu aur în drum, că ei vin şi ţi-o aduc"....

In jurul acestui sătuc, sunt lanuri bogate de porumb. Mi-am zis că pe aci, foametea trebue să fie mai mică. Descusând a doua zi pe ţărani, nu mică mi-a fost mirarea, când am aflat că ei nu pot să mănânce mălai. Straniu paradox: oamenii aceştia, cari trăiesc în cea mai neagră mizerie pe care am văzut-o vreodată, sunt învăţaţi să mănânce pâine, şi nu pot mânca niciodată mălai, chiar atunci când îl au din abundenţă. E un sat ai cărui locuitori, din moşi strămoşi au lucrat la minele ungureşti de aur, şi acolo primiau raţii de pâine. Ei s'au obicinuit deci cu pâinea. Mămăliga sau păsatul, nu le pot mânca, găsindu-le un gust fad, aşa cum le găsim noi, orăşenii. Ei se îmbolnăvesc, şi mălaiul nu-i hrăneşte. Simt dureros lipsa pâinei, cu care s'au obicinuit, şi aceasta le sporeşte chinul foamei. In peregrinările mele cu una din caravanele foamei, am întâlnit spre Turda populaţiuni ungureşti, care mănâncă exclusiv mămăligă, în timp ce aceşti români neaoşi, s'au desobicinuit complet de ea. Adaug că cu altă ocazie, am văzut în Banat români pe cari fabrica i-a obicinuit într'atâta cu pâine, încât nu se mai pot hrăni cu mămăligă.

In regiunile de moţi pe care le-am străbătut, am întâlnit nespus de mulţi şomeri dela Lupeni. Sute de Moţi plecaseră acum câţiva ani, să lucreze în minele dela Lupeni. Când uzinele de acolo s'au închis, parţial, aceşti moţi s'au întors în ţara lor, unde-au sporit mizeria.

Am dormit în cea mai bună casă din acel sat. Toată casa e o cămaruţă cu pământ umed pe jos. In această încăpere, când am intrat, domnia o duhoare ameţitoare. Sub pat, se afla o cloşcă pe pui. In timpul iernei, dormise în casă şi un viţel, alături de om. Moţii dorm în aceste coteţe, înveliţi cu o cergă sdrenţuită şi murdară, în condiţiuni atât de insalubre, încât tuberculoza face ravagii în aceste populaţiuni nefericite.

PREOTUL DIN SOHODUL

In satul Sohodol am găsit deasemenea fierbere mare. Din cauza lipsei totale de hrană, sătenii ameninţau pe preot, cerându-i să le dea bani cu împrumut. Lipsa de bani în sat este literalmente totală. Am dat o monedă de 20 lei unui copil, şi m'am pomenit cu femei care începuseră să-şi facă cruce de stupoare, ca în faţa unui maharajah, care ar fi oferit un diamant uriaş.

Sătenii puseseră cartofi şi se făcuse o oarecare recoltă, anul trecut. Dar acest belşug neobicinuit pentru ei, a făcut ca atunci „litra" (unitate de măsură ce are 16 kgr.) să se vândă cu 14 lei. In toamna trecută, oamenii, neştiind ce foamete îi aşteaptă, au vândut întreaga recoltă, prin satele vecine, unde aceşti „picioci" serveau ca hrană porcilor. A venit însă o sistare complectă a muncilor. Nimeni nu mai angajează, nicăieri nu mai există de lucru şi ei au rămas acum fără hrană. In satul Peleş, o societate forestieră, care a angajat câţiva Moţi, i-a scos, la terminarea lucrărilor, datori pe toţi, făcându-le o socoteală, din care reeşea că hrana ce le-a dat, era mai mare decât salariul cu care se angajaseră. Salariul varia între 10—40 de lei pe zi, şi mâncare, aşa cum se plăteşte lucrul oriunde în această regiune, şi moţul e fericit când poate lucra în aceste condiţii, câteva zile pe lună, deoarece lipsa de lucru, nu permite nimănui să găsească o muncă mai îndelungată. Ei câştigă aşadar, când găsesc de lucru, 2—300 lei pe lună! Oamenii din sate au ajuns astfel la adevărate acrobaţii de privaţiuni şi economie. Au inventat un fel de opaiţe, reduse la ultima expresie, în care ard gaz de 3 lei, mai multe nopţi dearândul. Iar litra de 15 kgr. de cereale, le ajunge luni întregi, şi cel care şi-a procurat o atare cantitate, se simte fericit şi spune bogdaposte că şi-a asigurat hrana.

Ii ucide apoi camăta. In doi ani datoriile cu 22% se dublează. O datorie de 1.000 de lei pentru ei, înseamnă un faliment iremediabil, înseamnă ştreangul. Cei din târguri, cari au încercat să înceapă un negoţ, cu un credit de 50.000 lei, s'au pomenit în al doilea an cu o datorie de 100.000 lei. Toate satele şi orăşelele sunt înglodate în datorii. Cei cari văd că nu mai pot plăti şi sunt hărţuiţi de creditori, sfârşesc prin a se sinucide.

N'a fost chip să mă ţiu multă vreme după caravana foamei, cu care pornisem, împins de o curiozitate nestăpânită, de un vag dor de aventură, într'o clipă poate de exaltare. Am părăsit-o curând şi am revenit la Câmpeni, ca să pot vizita împrejurimile. Aci, sătenii cu care legasem prietenie, mi-au adus vestea ca s'a aflat dela un hoinar reîntors acasă, că Vesalon, creştinul surdo-mut, care plecase cu caravana lui David. a fost găsit de tovarăşii săi, într'o dimineaţă, la un popas, spânzurat de o cracă de pom. Vântul îi bălăbănia desigur trupul, aşa cum odinioară se legăna în aer fiul fugar al regelui David, învinsul Absalon, al cărui păr se agăţase de craca unui pom şi al cărui trup a fost străpuns de trei suliţe ascuţite... De suliţele foamei, a fost răpus nefericitul Vesalon... SANDU VORNEA

Knock-out

Siki, era spaima ringului american. Yankeii aveau chiar frică ca un om de „culoare" să nu capete titlul mondial. Siki avea însă un defect capital. Era totdeauna beat. In aceiaşi stare s'a prezentat şi în matchul cu Dempsey.

„The big Jack" ştie cum se abordează un adversar. Siki era „groggy" de acasă şi ar fi fost făcut „knock-out", dacă nu intervenia un accident, ce i-a pus capăt şi carierei.

După un corp la corp, negrul s'a retras urlând de furie în colţul ringului. O mână atârna neputincioasă în jos. Antebraţul era rupt...

Negrul nu s'a mai urcat pe ring. Era găsit totdeauna în taverne mur dare, pe sub mese, beat.

Ultima dată a fost într'o speluncă a contrabandiştilor. Ca deobiceiu, a început o bătaie.

Siki era primul care a lovit. Un „crochet" de dreapta a aruncat un marinar mic şi scund, tocmai într'un dulap. Un scaun a aterizat brusc în capul altui pungaş.

S'a făcut întuneric.

Un foc de revolver pornit dintr'o ţeavă neidentificată, a fost urmat de o tăcere mormântală.

Lumina s'a aprins din nou. O dâră subţire de sânge roşu, cald, se prelingea pe podea.

Intr'un colţ între sfărâmături, zăcea anonim un corp mare, brăzdat de muschi.

Siki, spaima ringului mondial, era knock-outat pe vecie....

Poliţia mai cercetează şi astăzi!

* * *

Boxul cunoaşte multe cazuri nenorocite. Negrul You-You a fost fala categoriei sale.

O lovitură i-a fost aplicată, la ochiul stâng. You-You a continuat iar adversarul său a făcut cunostinţa cu podeaua în mai puţin de cinci reprize.

Rana la ochiu i-a rămas însă amintire. You-You a neglijat-o complect. După treizeci de zile, rana mică a devenit periculoasă, iar cariera boxeurului a încetat.

You-You a orbit...